

Flacăra

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

La Racșa, ca și în alte sate din Oaș, mai pot fi văzuți, încă, dacii

Acasă la avocatul Ioniță G. Andron, în Negreștii Oașului, sint într-un loc vrăjit, în care ceasul arată alt timp, nu mai arată clipa mereu în trecere fugară. Aici, timpul parcă în loc să treacă, se adună într-un scoc și se oprește. Zeci de ani și-au pictat mărgăritarele în această scoică a dragostei de oameni. Lucruri păstrate și îngrijite cu emoție, cu un rar dor de cei pe care avocatul i-a cunoscut din copilăria lui și cărora le-a păstrat chipurile. Un topor de piatră din neolitic, găsit de un țăran în Racșa — satul de baștină al avocatului Andron — a stat cîtiva ani la cel care-l descoperise, pînă cînd treburile lui l-au purtat la consăteanul pentru care îl ținușe: „aista-i pentru domnu' Ioniță, că el păstrează tăt". Obiecte de ceramică de Vama, cîteva blide rare de lut, obiecte casnice din lemn — un podișor de colț, o etajeră, cum i-am zice mai pretențios, este o adevărată broderie în lemn — intră în alcătuirea unei istorii tulburătoare a vieții pe aceste meleaguri. Aproape o sută de străși oșenești dau un fel de lanț al culorilor și al virstelor. Sint de la cele mai mici, de copii — în care abia încăpea oul încondeiat — pînă la cele de bătrîni, Coloritul merge înspre

DORIN GHERGHINESCU ■

(Continuare în pag. 4)

Stejarul singuratic

E singur cît cuprinzi cu ochii șesul
Sub rozele de miere din septembrie
Cu aerul vibrînd în depărtare
Mătasă străvezie și albastră
Pe trupul nevăzut al veșniciei.
E singur în tăcerea fără margini
Cu viața parcă-n juru-i adormită.
Un vultur vine să se odihnească
Pe fruntea lui de fulgere-ncercată.
Doar niște frunze spun: Bine-ai venit!
Un braț i-atîrnă încă greu de ramuri,
De foi și ghindă pînă pe pămînt,
Un altul ars de trănete se-ndreaptă
Gigantic deget negru către cer
De parcă ține soarele cu virful
Deasupra lumii-n juru-i adormită
Un cuib din crengi uscate-n

destrămare,
În care doarme-ncolăcit un șarpe,
I-atîrnă printre crăci ca o coroană
Pe capul unui rege fără țară.
Doar în bătrîna-i scorbură din

coastă
Vin și se duc și iarăși vin albine
Cu sacii lor de aur subsoari
Umplînd cu miere fagurii de ceară
Și rezumînd lumina ce-au cărat-a
Din vastitatea-ntînderii solare
Stejarul stă cu brațul ars ce-arată
Gigantic deget negru către cer
De parcă ține soarele cu virful.

MIHAI BENIUC ■

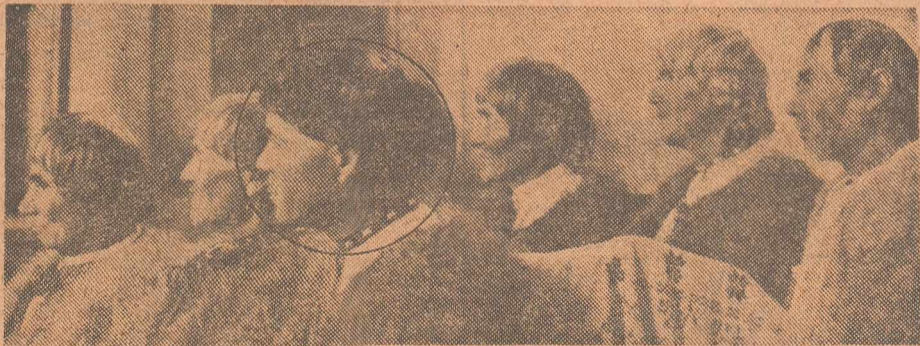
Acei țărani cu mîinile acoperite de bătăturile cîmpului peste care au crescut alte bătături

Sîmbătă 18 septembrie, după amiază, în Insula Mare a Brăilei erau 800 mecanizatori. În lungime, Insula întrece cu puțin distanța București-Ploiești. De jur-împrejur, pe dig, ea măsoară 160 km. Din loc în loc: ferme. O fermă este o alcătuire albă de case paralelipedice înconjurată de combine, tractoare, butoaie de combustibil, sîrmă, unelte diferite. E sîmbătă după-amiază, dar nu de aceea liniștea este deplină. Pe canalul Filipoiu doi copii dezbrăcați pînă la briu prind pește. Ciori. Și porumb cît vezi cu ochii. Pentru Insulă, anul 1976 este anul mecanizării complete. Mecanizare înseamnă mașini și mai înseamnă oameni care conduc mașinile. „Mecanizatorii, zice Ion Grigoriu, șeful fermei „Bobocu“, sint țărani cu degetele pline de bătături de la muls peste care au apărut alte bătături. Fără ei pîinea ar fi mai puțin albă sau mai puțin neagră, în orice caz mai puțină. Cunoșc de 30 de ani soiul ăsta. La început ne împăcam bine. Acum s-au sălbăticit sau au devenit mai puțin supuși. Sint înglodați în rate și unii au chiar mașini mici și copii puțini: doi pe cap de tractor. Anul mecanizatorului se sfîrșește la 31 decembrie și începe la 1 ianuarie. Fără ei, Insula n-ar exista, respectiv 10 la sută din producția ramurii. Cei mai mulți provin din localitățile limitrofe Dunării, în Insulă nu sint decît două sate: Mărașu și Frecăței. Unii vin tocmai din Botoșani sau Suceava. Cine poate, face naveta în fiecare zi. Cei mai mulți locuiesc însă la fermă. O fermă are un șef de fermă, un economist, doi șefi de echipă, 14 mecanizatori, un bucătar și un gestionar de cantină. Dormitoarele sint frumoase, au și dușuri cu apă caldă o dată pe săptămînă, televizor, bibliotecă volantă, film prin caravana cinematografică, dar de obicei adorm înainte de începerea programului. De la noi pleacă în industrie, fără asentimentul nostru desigur. Vin însă mai mulți decît pleacă. Vin fiindcă sint aproape de casă, fiindcă se califică ușor și cîștigul în acord global este sigur: depinde de ei. Cînd și aceștia vor avea unde se duce în altă parte, vor pleca desigur dar atunci vom avea alte mașini și mai puține brațe de care să avem nevoie indispensabilă. Așa a fost dintotdeauna și nu vîd de ce de-acum încolo ar putea fi altfel. Mîna de oameni de care va fi nevoie va exista mereu fiindcă este aceeași mîna de oameni care ar putea pleca și acum oriunde dar s-a

obișnuit aici și nu vrea s-o facă. Munca de mecanizator este mai grea decît multe alte munci, implicit decît aceea de miner, spun eu. Împotriva arșiței și a prafului băieții se luptă cu gîndul la gerul curat de peste iarnă, care este mult mai cumplit. Degetele de la o mîna și nu sint egale. În ziua chenzinei, sint destule soții care-și așteaptă bărbății la casierie: avem și dintr-ăștia i Pretențiile au crescut reciproc: ei vor case, lemnărie în rate, mașini mici și haine luxoase pentru odrasle, noi le cerem muncă mai multă și de calitate. Rezultă o altă concepție despre disciplină, una nu liber consimțită, cum se spunea, ci una de nevoie. Nu sint eroi. Sint oameni care trăiesc mai bine decît alții și decît în trecut și mai prost decît ar voi-o ei. Cei mai mulți sint înscriși la școli și unii chiar la facultăți. Învață pe mașini. Anul ăsta, din foarte mulți tehnicieni și șefi de fermă și oameni în general cu muncă mai ușoară care au dat la Institutul agronomic a reușit un mecanizator. Nu sint nici niște pușlamale cum mai aud cîteodată. Sint tineri pe care viața i-a așezat lîngă Dunărea cu avantajele și dezavantajele ei. Am citit Programul elaborat de Comisia ideologică sub conducerea directă a secretarului general al partidului și în el am găsit

NICOLAE CRISTACHE ■

(Continuare în pag. 14)

În centrul fotografiei de mai sus, datînd din 1939 — pe care „Istoria românilor“ de Constantin C. Giurescu și Dinu C. Giurescu a făcut-o celebră — se află Toaderu lui Văsiu. A împlinit anul acesta 80 de ani, trăiește în Racșa Oașului, unde a fost și „dascăl“ pe vremea alfabetizării...

PROGRAMUL SPIRITULUI REVOLUȚIONAR

Dreptul concret la cultură

Din ampla sinteză a Programului aș ține să remarc și să comentez acel pasaj în care se spune că universitățile culturalștiințifice vor fi generalizate în toate localitățile urbane și centrele rurale și vor cuprinde obligatoriu în programele lor cursuri științifice, cursuri de istorie, cultură și civilizație românească și cursuri tehnice. Mase tot mai largi de oameni își obțin dreptul de acces la instrucție și formare, la o cunoaștere care să nu fie îngredită neapărat de examene și diplome, spre a putea face față în permanentă sarcinilor de adulți în munca socială.

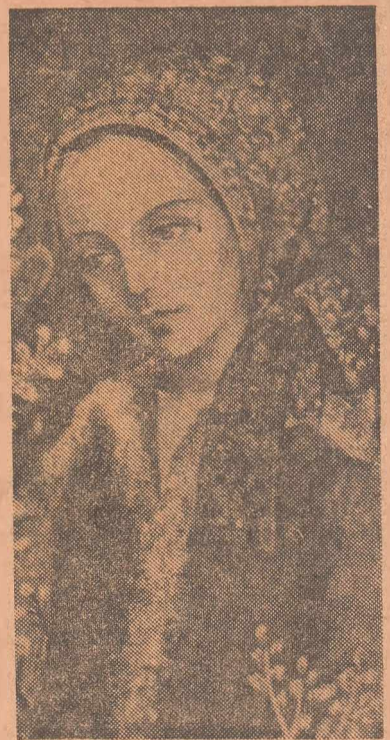
Lată — exprimat foarte în mare — de ce proliferarea sistemului universităților populare — care cuprinde cursuri numeroase, de largă cuprindere culturală, cu periodicitate săptămînală și frecvență regulată — proliferarea acestor universități cu programe de o mai mare mobilitate decît universitățile tradiționale, mobilitate potrivit mobilității profesionale actuale, înseamnă un act de mare importanță pentru însuși gradul de civilizație al poporului nostru.

Academician REMUS RĂDULEȚ ■
rectorul Universității populare — București

La temelia epopeii naționale

Cinematograful românesc are destule datorii vechi și polite în alb neonorate. Un adevăr pe care trebuie să-l spunem clar. Despre omul nou vorbim cu toate prilejurile, dar în film acest om nou nu prea apare. Nu vedem, adică, acel om viu, interesant, simpatic, chiar și atunci cînd se ocupă de chestiuni grave. Prin felul de a fi, complex și convingător, al omului de pe ecran, arătăm cum se manifestă în viață, în conștiința cetățeanului, rolul conducător al partidului în edificarea conștiinței și vieții lui. În filmele mele vreau să prezint eroii ai cotidianului într-un efort cotidian de autodepășire. Autodepășirea este un lucru plin de finețe, care naște reacții, care dă complicații, care îi obligă pe cei din preajma eroului să spună lîmpe de cine sint ei și ce vor în viață. Cinematografia noastră a dat o seamă de filme ale actualității, de calitate, e drept, dar ele nu sint încă majoritatea filmelor noastre. În Programul partidului, cineștilor le sint adresate niște îndemnuri foarte limpezi. Numai filmele bune, cinstite, adevărate sint piatră la temelia epopeii naționale, înțeleasă în sens larg.

ANDREI BLAIER ■

Ilustrația numărului de față face parte din ciclul „Copii de țară“ de Teodor Bogoi

CALENDARUL CENACLULUI FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

În zilele de 14, 15, 16 octombrie, Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar își reîncepe activitatea, susținînd trei manifestări în localitățile Curtea de Argeș, Cîmpulung și Pitești (sau Rucăr) — din județul Argeș. Cum aceste manifestări vor purta numerele 197, 198, 199, anunțăm pe această cale că intenționăm să programăm „întîlnirea de muzică și poezie“ cu numărul 200 la Cluj-Napoca sau Timișoara sau București sau Brașov sau în oricare alt loc propice unei asemenea mici sărbători a cenaclului nostru. Programarea se va face în funcție de interesul manifestat pentru ea de spectatori și de posibilitățile ei organizatori. Ne gîndim ca această a 200-a reuniune a cenaclului să aibă loc în spațiul lunii octombrie 1976.

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Am primit la redacție următoarea sesiune semnată de Ed. Huidan, redactor la ziarul „Drum nou” din Brașov.

Îmi permit să vă rețin atenția cu o problemă de etică profesională, care privește direct pe unul din redactorii revistei pe care o conduceți, M. N. Florian. Vă relatez, pe scurt, faptele: M. N. Florian s-a prezentat la redacția ziarului „Drum nou” din Brașov, a răstăit ochii și apoi m-a întrebat dacă poate să preia câteva cazuri din unele materiale ale subsemnatului. Bineînțeles că nu am avut nimic împotriva, indicându-i redactorului respectiv cu cine să ia legătura la întreprinderile respective oferindu-i și alte amănunțe. Cu surprindere, citesc în numărul 1109, din 9 septembrie, al revistei, în articolul „Parazitii ca paraziti”, dar semiparazitii?” unul din „cazurile” pe care M. N. Florian mi-a spus că dorește să „le preia”. Ce a înțeles domnia-sa prin „a prelua” nu știu, dar din materialul respectiv nu s-a deranjat să schimbe nici măcar punctuația... Fără să citeze sursa, ziarul „Drum nou” din 4 august 1976, fără să se deplaseze până la I.A.E.V. și Avind în vedere faptul că la „Flacăra”, revistă pe care o prețuim pentru deosebita calitate a materialelor, ca pe una din cele mai bune publicații care apar la noi în țară, se practică adevărat, cinstea, corectitudinea, aștept răspunsul dv.

Mai întâi o precizare: M. N. Florian nu este redactor la revista „Flacăra”. A fost colaboratorul nostru.

Culmea cinismului

Oferim cititorilor noștri această „culme a cinismului”. După cum am promis, rubrica „Flacăra la dispoziția dv.” se scrie aproape singură. Iată ce clar și tulburător se exprimă acest om! Ce reportaj zguduitor al nenorocirilor și cinismului! Ce năduf în cuvinte! Iată faptele:

În noiembrie 1959, tatăl meu este asasinat de trei criminali în împrejurări neelucidate complet nici la proces. Totuși, probele de la dosarul nr. 1 076/1960 au fost suficiente pentru a considera crima cu premeditare și cruzimi, pentru care Procuratura fostului raion Turda cere pedeapsa cu moartea pentru vinovații 1 și 2 (bărbați), iar pentru vinovatul 3 (femeie) o pedeapsă de lungă detențiune. Tribunalul raional Turda, prin sentință penală nr. 901 din 7 aprilie 1960, l-a condamnat la: 1. muncă silnică pe viață; 2. 20 ani muncă silnică; 3. 15 ani muncă silnică.

Același tribunal a acordat drept de despăgubiri familiei victimei 32.000 lei. Pentru onorarea acestora s-a întocmit Dosarul executiv 136/1962, prin care se urmărește scoaterea la licitație a imobilului și a valorilor criminale rămase între timp (nu s-a făcut sechestru!). Aceasta s-a realizat prin ordonanța de adjudecare din 23 februarie 1963, în urma căreia familia victimei a primit 6.000 (șase mii) lei.

Nu pomenesc decât în treacăt de drama familiei noastre și repercusiunile psihice și materiale ale membrilor ei în anii următori.

Continuarea: după aproape 8 ani, unul din vinovații (nr. 3) cu 15 ani muncă silnică, este eliberat;

— după repetate cereri de grațiere, vinovatul nr. 1 este eliberat în acest an, 1976;

— despre cel cu 20 de ani muncă silnică, nu știm nimic;

— despre fiecare din cererile de grațiere sau reducere a pedepsei criminalului celui mai vinovat, am fost anunțat oficial de către Tribunalul regional sau județean Cluj, numai despre eliberarea criminalilor n-am fost anunțat, ca și despre situația celui alt;

— diferența de despăgubiri n-am primit-o niciodată, ba mai mult: în acest an, mama mea, Crișan Lucreția, este acționată în judecată (ce surpriză pentru noi!) de către criminalii eliberați, în vederea anulării ordonanței de adjudecare din 23 februarie 1963 și deci și a legalității licitației conform dosarului amintit, pe motiv că n-au fost anunțați de ținerea licitației la locul de detențiune.

Și iată că, intrând pe rol Dosarul nr. 2 174/1976 la Judecătoria Turda, aceasta, prin sentința civilă nr. 2 192/28.VII.1976, anulează licitația și obligă familia victimei, după 17 ani de la crimă, să suporte o greșeală de formă a avocatului sau a executorului judecătoresc, trecută cu vederea de instanțe și hotărâri, să suporte cheltuielile de judecată ale părții adverse (peste 1.000 lei) ale propriei părți, ale contestației și ale cine știe citor cheltuieli de viitor. (Amintesc în treacăt că rănilor vechi se pot deschide).

Pun câteva întrebări ca și cum răspunsurile ne-ar putea liniști:

1. Cum e posibil ca odată ce se constată vinovăția gravă a unor criminali și pericolul lor pentru cetățeni, pentru societate, aceștia să fie eliberați așa de repede?
2. Dacă am fost anunțat oficial despre tentativele unuia din criminali de a se reduețe detențiunea, de ce nu s-a procedat la țef în cazul eliberării?
3. De ce a fost familia victimei acționată în judecată și obligată la cheltuieli și despăgubiri când persoanele autorizate și completul de judecată au greșit (dacă au greșit)?
4. Oare nu s-ar fi licitat imobilul criminalilor și nu s-ar fi dat cei 6.000 lei despăgubiri în cazul îndeplinirii aceluia act formal acuzat?
5. Dar dacă criminalii au fost anunțați de ținerea licitației și piesele doveditoare au fost distruse cumva?
6. În cazul respingerii contestației înaintea Tribunalului județean Cluj să acționăm în judecată pe fostul avocat și executor judecătoresc, sau chiar fostul complet de judecată, pentru recuperarea cheltuielilor?
7. Este vinovată cu ceva familia victimei, ea după atîția ani să retrăiască drama unei dispariții îngrozitoare și să suporte consecințele bănești penibile?
8. Este oare omul cel mai prețios capital?
9. Ce să facem?

Apelez la dumneavoastră în numele mamei mele îndurerate, Crișan Lucreția, ca fiind un colectiv care aș restabilit adevărul în cazul unor erori și aș refăcut speranțele unor nedreptăți. Domiciliul nostru este: Str. A. Vlaicu nr. 8, Cîmpia Turzii, jud. Cluj, cod 3 551. (Crișan Vasile)

Mă numesc Chirilă Ermalai, lucrez în Reșița din 6 august 1971 când am venit prin repartiție ca traducător la întreprinderea de construcții de mașini din localitate. Primele câteva luni am lucrat în neîncapețoarele camere — 2,5/2,5 metri; două persoane într-o cameră — ale Căminului I.C.M.R. Apoi m-am stabilit în căminul I.J.G.C.L. Reșița: camera are 4 metri și... tot două persoane. Eram mulțumit. Dar iată că liniștea unui „bătrîn” stagiar s-a spulberat. La 27 iulie a.c. toți cei 50-60 locatari din sus-numitul cămin au fost rugați să-l elibereze până la 1 august. Nu fără motivări: „primii stagiași noi”. După multe audiențe la Consiliul popular județean și municipal, „sentința” s-a comutat în „...să părăsească acel cămin doar cei 7 înși ale căror întreprinderi au cămine” sau „vă vom caza la căminul 800”. Acolo sînt cazați muncitorii de la I.J.G.C.L. din sectorul salubritate, până la lucrătorii sezonieri de pe șantiere. Este normal să ne arunce pe toți „cei 7” într-un cămin unde, dacă nu se cântă, se dansează? Abia acum va trebui să locuim patru-șapte înși într-o cameră. Ni se ia tocmă liniștea de care avem nevoie după opt ore de lucru. Ce să facem cu lucrurile noastre? Avem și haine, și televizor și radio, avem bibliotecă întreagă! Dați-ne un sfat, vă rugăm, orice sfat, numai audiențe nu! Au fost destule. De două săptămîni dormim pe saltele. Ajutați-ne înaintea de a ni se „ridica” și patul.

Rugăm pe cei în drept să acționeze.

Mă numesc Lenuța St. Bărbuceanu, am 22 de ani, locuiesc în comuna Dobrotești, județul Teleorman, și am fost angajată I.I. Textila Teleorman cu sediul în Roșiori de Vede, la secția bobinaj, de la 23 XII 1973 până la 24 II 1975, dată cu care mi s-a desființat contractul de muncă cu decizia nr. 258 din 8 aprilie 1975, motivată prin articolul 130 lit. e din Codul muncii. Lăta ce s-a întâmplat. Pe data de 18 februarie 1975 m-am îmbolnăvit în timpul serviciului de noapte. La cabinetul medical, sora de serviciu mi-a dat îngrijirile de rigoare și am revenit a doua zi. Dr. Grigore Iepure mi-a dat trimitere la Policlinica Roșiori de Vede. Buletinul de analize nr. 870 din 19 II 1975 l-am prezentat doctorului G.L. care mi-a dat rețetă de 70 lei, fără concediu medical. Am urmat ziua cu medicamentele și noaptea la serviciu, printre boală și tratament. Pe data de 23 II 1975 — duminică — m-am dus acasă la părinți unde m-a cuprins boala și am fost nevoită să mă prezint la doctorul din comună. Mi-a spus să continui cu medicamentele prescrise de dr. Iepure și mi-a dat concediu medical 3 zile, 24-26 II 1975. Pe 26 după-amiază, m-am dus la întreprindere ca să dau certificatul medical, urmind ca în 27 să mă prezint la lucru. Maistrul Ioana Balter mi-a spus: „Dacă vii cu certificatul medical semnat de doctorul Iepure, te pimesc la lucru”. Doctorul, în loc să scrie, s-a ambiționat de neclaritatea diagnosticului în c.m. și mi-a dat trimitere către T.B.C. Roșiori de Vede care îmi eliberează buletinul radiologic nr. 2270 din 27 II 1975. I. prozintă dr. Iepure, dar acesta îl dozează și, ambițios ca a ieșit diagnosticul exact, după certificatul medical, îmi dă o altă trimitere către O.R.L. Roșiori de Vede pe data de 28.II.1975, iar pe l. III dr. Boanghin îmi dă o rețetă pe care o execut. De la această dată, am luat-o de la cel mai mic șef și până la cel mai mare ca să mă primească la lucru, că doctorul Iepure nu vrea să-mi scumneze certificatul medical, dar pe data de 6.III.75 ingineria șefă mi-a spus că sînt liberă, că s-a desființat contractul de muncă. La 13.III am depus contestație către directorul întreprinderii. Nu am primit nimic. La 20.III am adresat o altă contestație Comitetului județean Teleorman al P.C.R., în urma căreia, la 6 mai, m-au chemat doi tovarăși de la județ la Consiliul popular orașeneș Roșiori de Vede. Ne-am dus la întreprindere și m-am ales cu actele enumerate mai sus reținute, fără să-mi dea decizie de reîncazare. A urmat procesul introdus de mine. Nu pot să uit ce mi-a zis judecătorul în ședința din 4 iulie 1975 la Judecătoria Roșiori de Vede: „cine ții-a scris ție procesul acesta atit de mult că nu se poate citi și cu roșu?” Auzind aceste cuvinte, mi-am dat seama că avocații judecăr, dar nu am avut bani. Pe data de 16 octombrie am avut prima judecată de recurs. M-am prezentat dar lipsa întreprinderii. Pe 28 octombrie am lipsit eu și s-a încercat. Nu mi s-a trimis nici un fel de decizie. La cererea mea, Tribunalul județean Teleorman îmi răspundea pe 28 iunie 1976 că deciziile nu se comunică părților. Mai menționez că tovarășii de la întreprindere au văzut că motivul din decizia nr. 258/8 aprilie 1975 l-au aplicat greșit și-au găsit de cuviință să mă dea o altă decizie, cu nr. 506/3 iunie 1975, cu art. 130 lit. l. din Codul muncii, fără ca decizia anterioară să fie anulată (au și menținut-o, dealtfel, pe aceea în toate judecățile). Nevinovată sînt, dar se pare că nu ajunge...

Nu înțelegem nici noi nimic. Rugăm autoritățile în drept să acționeze!

În anul 1968, sub comanda nr. 390011 am contractat cu Secția covoare din Slănic Prahova, reprezentată prin Ana Saulea, responsabilă și gestionară secției — aparținînd cooperativei „Munca colectivă” din Vălenii de Munte — executarea unui covor cu materialul meu — 5 kg. lînă toarsă și vopsită, 1,5 kg. bumbac — achitînd în același timp și 800 lei, costul manoperei. Datorită unor nerețele în organizarea muncii, cu toate nenumăratele deplasări la Slănic și insistențele mele, contractul nu mi-a fost onorat în termen. Între timp, prin sentință penală nr. 45/16 aprilie 1971 a Tribunalului județean Prahova, Ana Saulea a fost condamnată la 17 ani închisoare pentru delapidarea sumei de 384.440.50 lei și obligată să plătească această sumă cooperativei „Munca colectivă”. La rîndul ei, cooperativa trebuia să onoreze comenzile clienților sau să restituie onor nerețelele lucrului materialului și costul manoperei. În 1973 cooperativa „Munca colectivă” din Vălenii de Munte s-a desființat, patrimoniul său fiind preluat de către cooperativa „Încălțămîntea” din Ploiești. Demersuri repetate nu m-au dus la nici un rezultat. „Explicațiile” ce mi s-au dat în legătură cu situația anormală în care se găsea contractul încheiat în conformitate cu normele legale, nu au urmărit altceva decît să tărăgăneze lucrurile, să intervină prescripția și să pierd drepturile ce mi se cuveau. Cu ocazia celor trei deplasări din luna noiembrie 1973, juriconsultul cooperativei „Încălțămîntea”

din Ploiești — după cite rețin se numește Viorica Popescu — mi-a comunicat verbal, iar, cu multe insistențe, și în scris, că nu mai pot intra în posesia drepturilor mele, întrucît, după cum pretindea domnia-sa, hotărîrea de condamnare a Anel Saulea ar stipula de acei clienți care nu s-au constituit în parte civilă în cadrul procesului vor pierde drepturile ce decurgeau din contractele încheiate, urmind ca, din valorificarea acestora, să se acopere prejudiciul cauzat cooperativei de către fosta sa angajată. Ce vrea să dovedească acest răspuns? Că tovarășii juriconsult nu cunoaște hotărîrea judecătorească, lipsă de competență și probate profesională sau perseverența dumneală și a altora în a mă determina să renunț la revendicarea drepturilor? Foarte satisfăcîți, juriconsultul și președintele cooperativei mi-au spus că sînt sute de cazuri asemănătoare, însă, chiar acei clienți care s-au constituit parte civilă au renunțat la drepturile lor. Bineînțeles, președintele nu a scăpat prielul să mă critice puțin. Redau textual: „De ce nu ați comandat covorul în altă parte?” Da, tovarășe președinte aveți perfectă dreptate, acesta este singurul lucru cu care am greșit! Tot cu această ocazie, cerînd să se caute în arhivă comanda nr. 390011, tov. contabil Pîntîile a spus că arhiva este incuțată, este greu de căutat, arhivarul este din Vălenii și vine rar prin Ploiești. De la 17 noiembrie 1975 pînă în prezent am revenit de nenumărate ori telefonic, dar mi-a fost dat același răspuns.

Dacă nici după acest semnal lucrurile nu se clarifică, vom reveni cu o anchetă.

În luna trecută a fost dat în folosință un modern complex de deservire în comuna Independența, județul Galați. Este doar unul

din mai multele lucruri frumoase cu care harnicii gospodari ai comunei se pregătesc să întimplie, în 1979, centenarul localității. În imagine, noul complex. (Virgil Chicio-roaga).

Și această scrisoare cumpită:

„Sîntem doi bătrîni. De loe sîntem momirani din Valea Jiului, satul Slătinoara-Petroșani, și ne cheamă Călina Iiina și Călina Petru. Pînă anul trecut soțul meu era om în putere, ocupîndu-se cu creșterea vitelor. Dar în decembrie 1975 asupra noastră s-a abătut o mare nenorocire. În ziua de 14 decembrie soțul meu era la aless oilor, în satul Sălătruc, vecin cu Slătinoara. Înainte de împărțitul oilor, ciobanii s-au cîndit cu o glajă de rachi în casa lui Nelu Sermen. Bătrînul meu a intrat și el în casă, iar Gălățan Rusu l-a dat și lui sticla, să tragă o dușcă. Bărbatul meu a luat sticla în mînă și atunci Gălățan Rusu l-a dat o palmă peste gură. Oamenii care erau acolo au sărit și l-au scos afară pe acela. Apoi au mers la împărțitul oilor. Bătrînul meu stătea rezemat de gard. Gălățan Rusu a luat o biță de cioban și l-a dat bătrînului meu cu ea în moalele capului. Soțul meu și-a pierdut cunoștința și oamenii l-au dus la spital la Petroșani. Încetînd ce am aflat, am anunțat miliția. Un tovarăș milițian a mers la soțul meu la spital, să-l ia de la gară. Dar el nu putea vorbi în ziua de 29 decembrie l-au dat drumul din spital, deși nu se putea ține pe picioare, avînd partea dreaptă paralizată. Mi-au spus că-l dau afară că nu are nimic. L-au adus eu targa pînă jos, că nu se putea ține pe picioare. Nu aveam haine la mine, am căutat de la oamenii, iar bocancii l-am cumpărat. L-am dus greu, cu un cumnat, pînă acasă. Bătrînul se simțea tot rău, așa că în 2 ianuarie 1976 l-am dus iarăși la spital la Petroșani. La 3 ianuarie l-au dat însă afară, spunînd că nu are nimic și că de ce l-am mai adus la spital, așa mi-au spus. Cînd l-am luat de acolo nu mi-au dat nici o foaie de ieșire. Nu mi-au mai dat nici medicamente, nimic. Pe 10 ianuarie ne-am dus cu dînsul la Policlinică, la Petroșani, la doctorul David, care ne-a mai dat niște medicamente. Pe 12 ianuarie doctorul Martinovic ne-a spus că de bătrînețe e bolnav soțul meu și nu de altceva. Pe data de 17 ianuarie a venit la noi cineva de la miliție și procurorul Ștefănescu. L-au luat și l-au dus din nou la spital la Petroșani, unde a stat pînă în 23 ale lunii. În acest timp l-au trimis la Hunedoara pentru o radiografie la cap. Dar la ieșirea din spital nouă nu ni s-a dat fotografia, s-o avem și noi, profîndindu-se de faptul că sîntem momirani bătrîni și nu prea știm să ne descurcăm în lume. Am fost apoi la Timișoara, unde l-au făcut o nouă radiografie, pe care mi-au dat-o, dar nu ni s-a spus ce are. Pe 5 februarie l-am internat la Sadu, de unde a ieșit pe 13 februarie. Bătrînul era tot paralizat și se simțea tare rău, așa că pe 14 aprilie l-am dus la București, la Spitalul „Dr. Gheorghe Marinescu”, unde a stat 10 zile. Acolo doctorii au fost tare buni și cumsecade cu noi. Dar bătrînul nici acum nu e bine nu poate mișca mîna dreaptă, nici degetele nu le poate folosi și nici cu piciorul nu e bine. De atunci, din 14 decembrie, nu a lucrat nimic. Fusesse om puternic, n-a umblat niciodată pe la doctori, juca la joc, era muncitor, făcea de toate și-a ajuns un infirm. Doctorii l-au dat multe certificate medicale, fiecare cu alt diagnostic, l-au scos chiar bolnav și de plămîni și nu de la lovitură aceea. Tare rău ne-au făcut nouă certificatele astea, că fiecare era în alt fel. Pe 17 februarie am făcut plîngere la miliția din Petroșani. De atunci ne-am judecat la Consiliul popular din Petroșani și la Tribunal. Am pierdut. Ni s-a respins plîngerea pe motiv că am făcut-o prea tîrziu. Am interzicit cu 5 zile. Ca și cum eu om care-l mutilează pe altul, care-l face din om neom, să nu mai fie răspunzător de fapta lui dacă trece un timp anume. Noi nu credem că poate să fie așa. Pe 13 august am avut un nou proces, la Deva, și Gălățan Rusu a cîștigat, noi fiind obligați prin sentință să plătim și cheltuielile de judecată,

1300 de lei. După ce mi-a nenorocit bărbatul, să-l și plătim! Dar amărăciunea noastră cine o pătește? Noi am cheltuit mulți bani cu spitalele, cu medicamentele, cu drumurile, și sîntem oameni sărmani, de unde să mai scoatem bani? Nu avem nici un sprijin, că băatul nostru, care ne-ar putea ajuta, este la armată. Bătrînețile noastre sînt amărite nu numai de nenorocirea asta, dar și de amenințările lui Gălățan Rusu, care spune prin sat că dacă nu-l dau banii ne la porcul sau vaca. A amenințat-o pe fata noastră că o omorî. Este om rău. Iși bate nevasta, o calcă în picioare. A bătut și pe alți oameni, odată a rupt mîinile la un bărbat și o femeie din sat, atît de rău l-a bătut. Acum se laudă prin sat că a dat 7.000 de lei, un vițel și o căprioară, ca a aranjat cu doctorii, așa că bătrînul meu poate muri, că lui nu-i mai e frică de nimeni.

La scrisorile următoare răspunde, într-o Postă a redacției, redactorul nostru MARGA NEDELEA.

Cristina Enea-Duda — Cîmpina. Repartizarea dumneavoastră la întreprinderea de țalpă și încălțăminte din Drăgășani s-a făcut conform Decretului nr. 54/975. Dacă doriți să vă schimbați locul de muncă, trebuie să prezentați următoarele acte: 1) negația de la locul de muncă unde ați fost repartizată inițial; 2) oferta de serviciu unde doriți să fiți încadrat (negația și oferta trebuie vizate de forurile tutelare); 3) dispoziția de repartizare în original; 4) cererea dumneavoastră, bine motivată. ■ Elena Serdenciu — Craiova. Intrucît sîntei angajata Termocentralei Turceni — cu contract de muncă pe durată nedeterminată — nu vi se poate aproba stabilirea domiciliului în Craiova, unitatea la care lucrați nefiind pe raza municipiului amintit ■ Mihai Bisoc — Roman. Nu puteți fi absolvit de plata taxelor de școlarizare, pentru că aveți un contract încheiat cu întreprinderea mecanică Roman ■ Elena Ștefănescu — Timișoara. Ministerul Muncii ne-a informat că, în urma examinării la care ați fost supusă de către Comisia județeană de expertiză medicală, s-a constatat că aveți capacitatea de autoservire, motiv pentru care nu puteți fi încadrat în gradul I de invaliditate ■ Grup de angajați — I.C.S.M. — Tirgu Jiu. Revenți cu amănunte și nu omiteți să semnați scrisoarea ■ Ion Bălan — comuna Obrișeni, județul Vaslui. La data de 25 februarie a.c. am trimis sesizarea dumneavoastră spre analiză Consiliului popular al județului Vaslui, de la care ÎNCA mai așteptăm un răspuns.

„Pe bună dreptate a-ți scris în revista dv. cea cronică la festivalul de la Mamaia. Totul a fost bine scris pînă la un punct: Margareta Pîslaru I., — nu aveți nici un drept să vă luați de această artistă. Margareta a muncit și muncește prea mult ca să scrie așa ceva. Era fardată cum șerietă, pentru că așa trebuie pe scenă, nu știți? Eu am fost în sală Margareta a avut un recital cu formația „Romanticii” foarte bun și au scris despre asta și George Stancu, C. Ismăileanu, Vladimir Udrescu, Jean Bădeu, Cristian Mihăilescu. Margareta Pîslaru este o mare vedetă: actriță de film și teatru (...) solistă de muzică ușoară și populară, textieră și compozitoare (...). A bătut toate recordurile de popularitate, ziare și reviste de aproape optzeci de ani și la interviuri și o clasifică ca fiind vedeta Nr. 1 a României. Ce mai doriți ca argument? Margareta Pîslaru este de neegalat. (Dăd Tomescu, București).

Vă acordăm spațiu pentru a vă exprima gustul personal, dar vă sfătuim să mai luați niște lecții de gramatică.

Primum din partea C.A.R. I.M.U. Medgidia:

„Referitor la cazul C.A.R. PAVEL, directorul F.I.L. Hunedoara — Flacăra la dispoziția dumneavoastră, nr. 36 a.c. — cu un fond de 7.000 lei și cu o vechime de peste doi ani, care a primit împrumut 20.000 lei, vă comunicăm că Statutul C.A.R. precizează că membrii săi cu o vechime de peste doi ani și cu un fond social de peste 1.500 lei pot împrumuta de două ori fondul social propriu, în raport cu disponibilitățile casei și posibilitățile de restituire. Vă rugăm a reveni asupra acestui articol, arătînd clar ca s-a încălcat Statutul și s-a procedat la acordarea împrumutului în raport de funcții, favoritism etc. lucru nepermis”. (Semnează Nicolae Dumitru, președintele C.A.R. I.M.U. Medgidia).

Primum din partea Întreprinderii „TRAC-TORUL” Brașov:

Ca urmare a articolului „Paraziții ca paraziti”, dar semiparaziții?” apărut în FLACĂRA nr. 36 a.c., vă facem cunoscut că acest caz s-a prelucrat cu tot personalul din serviciul C.T.C., iar controloarele Rozalia Năpar, Margareta Terza și Lucia Marchis au fost sancționate cu retrogradarea pe timp de trei luni cu o categorie din retribuție... Vă asigurăm că acesta este un caz singular din compartimentul de control tehnic de calitate din întreprinderea noastră.

Primum:

La 2 septembrie a.c., la rubrica „Din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzațiilor” — revista FLACĂRA — a apărut articolul intitulat „Dandanaua de la intrarea binelui”. Situația relatată este riguroasă exactă, dar precizăm că faptele nu s-au petrecut la întreprinderea noastră, care are sediul în Intrarea Binelui nr. 1 A sector 5, la fostul Oficiu de valorificare a legumelor și fructelor nr. 2, care a avut sediul în șoseaua Gherase nr. 18, sector 2. O.V.L.F. nr. 2 și-a încetat activitatea la 1 octombrie 1976 (?! — N.R.), cînd a luat ființă întreprinderea noastră care a preluat activul și pasivul fostului oficiu. Faptele relatate erau de mult descoperite, iar P.P. Constantinescu — care nu a funcționat ca angajat al I.L.F. Berceci — era trimis în judecată cînd a luat naștere întreprinderea. (ing. Dumitru Iorgu, director al I.L.F. Berceci).

ADRIAN PĂUNESCU

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cit mai concis, și nu uitați să vă iscăliți.

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A PARTICIPAT LA SĂRBĂTORIREA A 1600 DE ANI DE EXISTENȚĂ A BUZĂULUI

Rememorînd ziua de vineri 24 septembrie a orașului Buzău, consemnăm străzile aglomerate de bărbați, femei și copii, conversînd aproape în șoaptă în așteptarea unui mare eveniment, pregătirile fanfarei și ale corurilor reunite

mulțimi manifestîndu-se ca într-o odă a bucuriei, cu aclamații și ovații de-a lungul străzilor străbătute de președintele republicii. Dintr-o mașină deschisă, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au salutat pe

Urale puternice, aplauze prelungite au însoțit urarea din finalul cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostită în municipiul Buzău: „multă sănătate și multă fericire“...

Pretutindeni în municipiul Buzău, înalții oaspeți au fost întâmpinați cu aclamații

de pe stadion, ale tinerilor în echipament sportiv alcătuiind o paletă cromatică reconfortantă, unduind prin aer drapele și flori. Consemnăm apoi momentul coborîrii din elicopter a președintelui republicii, a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, însoțit de tovarăsa Elena Ceaușescu și de tovarășii Gheorghe Oprea, Teodor Coman și Constantin Dăscălescu. Momentul a dezlănțuit în tribunele stadionului urale și ovații, garda militară a prezentat onorul, președintele republicii a fost invitat să guste din piinea înmuiată în sare a meleagurilor buzoiene, să guste din strugurii și din vinul renumit al celor care de cel puțin 16 secole trăiesc și muncesc pe acest pămînt zbruciumat și fericit.

A fost o zi cu lumină lină. O zi cu

Imagine de la marea adunare populară din Buzău cu prilejul împlinirii a 1600 de ani de la prima atestare documentară a așezării

cetățenii orașului, precum și pe cetățenii județului, veniți de departe, pentru a participa la marea sărbătoare. Pe platourile întreprinderilor vizitate, într-o întâlnire de lucru, președintele republicii, secretarul general al partidului, împreună cu tovarășii care l-au însoțit, a trecut în revistă liniile tehnologice, liniile de forță ale industriei municipiului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a ascultat atent, a urmărit cu interes expunerile de probleme ale specialiștilor, directorilor de întreprinderi, ale directorilor de centrale, ale miniștrilor de resort și a angajat un dialog viu, eficient, la fața locului, cu factorii de răspundere din industria locală și din țară.

Vizitînd Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă, Întreprinderea de geamuri, Întreprinderea „Textila“ și Întreprinderea de utilaj tehnologic, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut explicații, s-a arătat uncori nemulțumit, a criticat, a rezolvat operativ unele probleme, a dat indicații prețioase și s-a îndreptat spre noi fronturi de lucru. Timp de cîteva ore a acționat astfel în scopul unei mai bune organizări a muncii, printr-o amplasare mai rațională a utilajelor și mașinilor, printr-o folosire intensivă a spațiilor și mașinilor, pentru sporirea producției și chiar, în unele cazuri, pentru dublarea ei.

Cine are prilejul să urmărească o zi, măcar o zi sau cîteva ore din activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu are imaginea concretă a omului în care se îmbină la modul ideal ideea cu fapta.

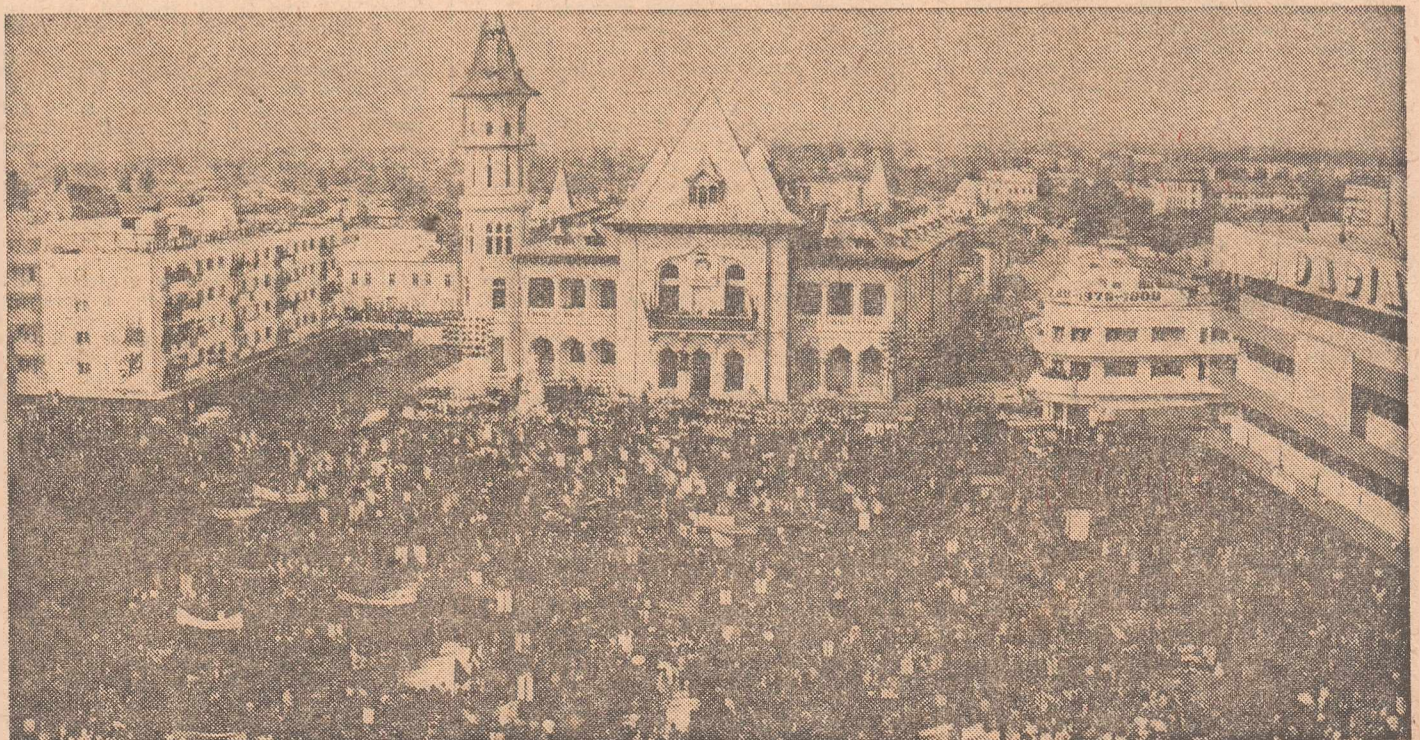
Dezvelind în parcul orașului obeliscul închinat celor 1600 de ani de existență ai vetrei Buzăului, exact pe locul unde s-au descoperit de curînd vestigiile unei așezări omenești datînd tocmai de la sfîrșitul epocii de piatră, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut încă un gest care va rămîne în istorie. Moment solemn, în dulcea lumină de toamnă, în apoteoza glasurilor care cîntă „Partidul, Ceaușescu, România“, dezvelirea obeliscului a încheiat monumental vizita prin orașul celor 16 secole.

Manifestarea din Piața Dacia, unde i-a fost conferit municipiului Buzău or-

dinul „Steaua Republicii Socialiste România“ clasa I, pentru contribuția adusă de cetățenii municipiului Buzău de-a lungul veacurilor la lupta întregului popor pentru libertate și progres social și pentru participarea activă la înfăptuirea politicii partidului și statului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, a constituit unul din momentele importante ale zilei. A fost momentul angajamentului cetățenilor municipiului și județului Buzău de a acoperi în aur prin faptele lor înalta cinstită omenească acordată de președintele republicii de a participa la aniversarea lor. Cuvîntarea ținută la marea adunare populară de către tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a desfășurat sub semnul entuziasmului coplesitor, al aclamațiilor și ovațiilor care subliniau ideile mobilizatoare ale discursului. De la tribuna celor 1600 de ani împliniți de municipiul Buzău vorbea în acele momente cel mai iubit fiu al poporului român; vorbea din perspectiva istoriei trecute, dar mai ales din perspectiva viitorului, a planșurilor grandioase de edificare socialistă și comunistă a României, de edificare a unei lumi care trebuie să se dezvolte într-un climat de pace și prosperitate. Fiecare cuvîntare a președintelui Nicolae Ceaușescu depășește cadrul imediat al evenimentului și se înscrie în cronică vieții politice interne și internaționale ca o luare de poziție în raport cu evoluția vieții pe meridianul nostru și a destinelor lumii contemporane. „Iată de ce, dragi tovarășii și prieteni, noi vom îmbina permanent activitatea noastră de construcție socialistă și de ridicare a bunăstării României, a poporului nostru, cu activitatea internațională, cu solidaritatea cu toate popoarele și forțele care se pronunță pentru libertate, pentru progres social și pentru pace, considerînd că așa ne îndeplinim atît obligațiile naționale, cît și îndatoririle noastre internaționale.“

A. DOHOTARU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

„Și irima ni-i una la tăt' români...” (Toaderu lu' Văsiu)

s-au prăpădit două. Încolo, totul s-a păstrat și s-a orînduit după gîndul și dragostea sa.

Chipurile care-i sînt dragi îi însoțesc pretutindeni nu numai pentru că el nu le uită. În încăperea largă în care-l poți găsi la Colegiul avocaților din Satu Mare, din fotografiile imense așezate pe pereți, dăcii lui Ioniță Andron privesc undeva peste munți și peste vremea din care i-a desprins iubindu-i „pentru că meritau să nu moară”.

Pentru cei care-l cunosc, îi înțeleg și-l prețuiesc, statornicia acestei iubiri și „comoara” aceea a lui au făcut din Ioniță Andron OMUL CARE I-A REDESCOPE- RIT PE DACI.

O fotografie din 1939 datorată lui și inserată de Constantin C. Giurescu în „Istoria românilor” — printre imaginile cu care ilustrul istoric arată continuitatea daco-romanilor în spațiul carpatic — a răspîndit în lume chipurile citorva bătrîni din Racșa Oașului. Aceștia privesc parcă peste zări, ca într-o veghe îngrijorată. În straițele portului lor străvechi și cu părul slobod pe frunte, par, într-adevăr, niște căpetenii de daci. Azi, unul singur dintre ei trăiește — mai tinărul, pe atunci, Toaderu lu' Văsiu, care se află în centrul imaginii. Are 80 de ani, e cărunt, dar mai e încă rumen în obraji și se plictisește în gospodăria nepotului cu care stă, cînd cei tineri pleacă la muncă. Atunci se duce și el, peste dealuri, la stîna unui alt nepot, să-i dea o mină de ajutor. Acolo l-am găsit, lingă coliba din Făget, unde se așezase, pentru o vreme, Tămăș cu oile. Își primește oaspeții cu o bucurie de gospodărie care se simte gazdă în întreg spațiul dealurilor peste care privim. Și-i aminteste pe bătrîni din poză, deși au murit de mult. „Mai sînt feciorii și fetele lor. Amu și aceia-s bătrîni, au și ei prunci, au și nepoți chiar”. Știe că fotografia a ajuns celebră. „Mi-o spus domnu' Ioniță că-i și-n-o carte cu istoria noastră”. N-a văzut cartea. Acolo, în chipul acela, primul era — de la stînga la dreapta — Leușca Timofie a Penghianului. Feciorul aceluia, Ion, Nonu lu' Timofie, cum i se zice în sat, e trecut de 60 de ani. Apoi, Dumitru Bojoai, care n-a fost însurat. „Cînd o fo' mire, s-o dus mireasa de la el și nu s-o mai însurat apoi”. Urma Văsiu lu' Mihnea Dumitru, căruia, în graiul cu tendința cunoscută de scurtare a vorbelor, i se zicea Văsiu lu' Nedumitru. În imagine nu se vede aproape de loc, acoperit tocmai de cel mai tinăr, cu plete ondulate. (Cel cu care vorbim și care și-a păstrat surprinzător expresia figurii de atunci.) Mai la dreapta, Ionu lu' Toaderu Tomoaii. Feciorul aceluia, tot Ion, sau Nonu lu' Ionu lu' Toaderu Tomoaii, are vreo 75 de ani și stă cu fata lui cea mai tinără, Irinea. Costinel Bătrînu a avut 5 feciori și toți sînt gospodari în sat. Ultimul era Bri Iacob al lu' Bri Toma,

raju imbogățirii pe cine știe unde, prim străini. Acum locuiește cu un nepot. L-am găsit în ogradă, bucuros să ne povestească despre el și despre sat. „Fac și eu ce pot pe lingă casă. Mai văd de cai. După ce s-a gătat primăvara de arat, a' mei is' caii pină-n toamnă”.

Pe Nonu lui Timofie nu l-am găsit acasă. Era plecat la cîmp cu ai lui. Stă la numărul 133, în casa lui Leușca Timofie a Penghianului, pe care se pare că și acela o moștenise. E una din cele mai vechi case din sat. Are trei încăperi, e din lemn spoit cu lut și acoperită cu paie, cu păiuș cum zic oamenii pe aici. Casele astea n-aveau horn : fumul ieșea în pod, pe sub o apărătoare de scinte și imbibă încet stratul de paie al acoperișului gros de mai bine de un metru. Păiușul, înnegrit de fum, de vreme și de ploai, mai apără încă adăpostul unor oameni de altădată și de azi. E drept că zilele acestei case sînt, de acum, numărate : alături, se ridică una nouă cu fundație de piatră. Ograda mai cuprinde un grajd, un cuptor de lut, un nuc și un dud (pomișor, cum i se zice în Oaș). Mai sus, pe uliță, următoarea casă e tot cu păiuș. Aici stă Ionu lu' Iacobu lu' Ion Văsiu. Gospodăria mai cuprinde un grajd micuț și o fîntînă... Pentru că e pe deal, ochii de apă se zărește departe în adînc, atît de departe încît ai impresia că aceia care au săpat-o, au vrut să ajungă de cealaltă parte a pămîntului.

Racșa nu e decît un sat vechi din Oaș. Pămîntul sărac și accidentat n-a permis cooperativizarea. Nu se află aici nimic extraordinar, nici un obiectiv economic formidabil. Ceea ce este însă remarcabil e această atmosferă de străbună vatră românească în care oșenii au păstrat obiceiuri străvechi, așa cum și-au păstrat portul și limba. Straițele albe îi fac să semene și azi cu cei care purtau togă în antichitatea romană; graiul lor a conservat, surprinzător, forme specifice romanității. Probind și azi — cînd aceste forme în alte părți ale latinității s-au modificat — demonstrînd și în acest plan, cu o umitoare și superbă îndărătnicie, originea daco-romană și continuitatea de nețăg-

Finta Văsiu a lu' Văsiu Todorii din Bixad

Ioniță G. Andron la 20 și la 60 de ani

duit a românilor. O lume, dacă vreți arhaică, dar emoționant, răscărilor de mult și de adînc, a noastră. Cineva îmi spunea, de curînd, că atunci cînd a văzut înția oară fotografia din 1939 a celor șapte bătrîni din Racșa, a crezut-o trucaută, atît de dăcești și de ireale i se păreau figurile acelea. Iată de ce m-am bucurat că am putut sta de vorbă cu Toaderu lu' Văsiu, cel din centrul imaginii, bătrînul care nici nu simte nevoia să-și mai demonstreze originea atunci cînd zice : „Că doară daci sîntem. Și irima ni-i una la tăt' români...” Cel care merge la Racșa nu se poate să nu-i dea dreptate lui Ioniță Andron — omul care se ostenește cu dragoste să spună lumii că aici, ca și în alte sate din Oaș, mai pot fi văzuți, încă, dacia.

LA RACȘA, CA ȘI ÎN ALTE SATE DIN OAȘ, MAI POT FI VĂZUȚI, ÎNCĂ, DACII

(Urmare din pag. 1)

deschidere pînă ajunge — la bătrînețe — la albul curat. O întreagă colecție de gulere și de pieptare de cămași cusute acoperă o epocă de circa 90 de ani. „Eram copil — povestește omul de lege și îndrăgostitul pămîntului de locurile natale, care este Ioniță Andron — cînd, în casa noastră din Racșa, mama a decupat niște țesături oșenești, le-a aplicat pe carton și le-a pus pe pereți. Mi se păreau așa de frumoase, că nu-mi inchipuiam ceva mai presus. Eu am continuat, de fapt, zece de ani, o viață de om, această pasiune, această dragoste a ei.” Îmi arată un splendid baltaș de alamă, cu decorații. „E baltașul celui mai bătrîn păcurar pe care l-am cunoscut. Cel mai vrednic și cel mai voinic din satul meu. L-a purtat o viață întreagă și, înainte de a muri, i l-a lăsat tatălui meu. Păcurarul acela a mai avut și un fluier. tot de alamă, de care nu se despărțea. Dar, demult, prin jurul anului 1940, pentru că nu-și putea plăti dările, i-au luat fluierul. Cumplit l-a durut pe bătrîn. Sînt încredințat că asta l-a grăbit moartea : nu-și mai putea cînta horea oilor... Dar nu-ți am isprăvit povestea baltașului, continuă „domnu' Ioniță”. Cînd tata, la rîndul lui, a simțit că se apropie negura, a trimis în sat după feciorul prietenului care-i lăsase baltașul. Și i l-a dat, în ultimele clipe, ca pe un talisman. Abia tirziu, după mulți ani, acela mi l-a adus să-l păstrez eu. Știa că-l iubesc cum îl iubiseră bătrînii și l-am primit : mi-l dădea bucuros.”

Dar din toate cîte a adunat neodihna minunată a lui Ioniță Andron, „comoara” lui — cum o numește — e în albume și în filmele pe care a păstrat imagini fotografiate, de oameni, de locuri, de lucruri. „Aici — zice stăpînul „comorii” — sînt lucruri și oameni cu care nu te mai poți întîlni, dar care meritau să nu moară.” Mai bine de 50.000 de clișee stau catalogate riguros. Albumele cu poze-contact sînt aranjate pe temele mari ale vieții fărînelor : oieritul, nunta, sărbătorile de peste an, obiceiurile, portul, apoi peisaje ș.a. Pe pereții camerei în care ne aflăm sînt cîteva fotografii enorme ale unor oșeni, aproape în mărime naturală. Într-una, doi păcurari răsăr dintre stînci de parcă sînt crescuți din ele. „Să nu te miri, intervine autorul. Dacă ai să cauți, de pildă, în „Istoria Transilvaniei” de Constantin C. Giurescu, ai să găsești acolo, citate, cuvintele scriitorului antic Florus, care spunea că, în timpul războaielor lui Traian cu Decebal, dacii trăiau nedezlipiți de munți. Ei bine, după 1800 de ani am reu-

șit să immortalizez pe peliculă acest adevăr istoric : și cei pe care-i vezi aici parcă sînt răsăriți din piatră. Fotografia e făcută pe un virf de munte, cînd coboram dintr-o excursie. Ceilalți m-au lăsat acolo : „Amu Ioniță o văzut ciobani, pe el nu-l mai desprînzii de-aici”. Vii, măă... m-or strigat. Daa, vin măăă... Și eu mergeam, domnule, cu o comoară !... Sentimentul ăsta l-am avut, ca nici o altă dată de puternic, atunci cînd l-am fotografiat pe acest mare preot, ca să zic așa, pe care l-am și înscris în album cu explicația : sfetnicul lui Decebal. (Avem în față o altă poză uriașă.) Era un bătrîn din Bixad, Finta Văsiu a lu' Văsiu Todorii. L-am fotografiat la 15 august 1940. E singura fotografie care reprezintă un oșean în acest port : cel mai vechi port din Țara Oașului. Este, de aceea, un unicat absolut. Îmbrăcămîntea, doar din două piese, se apropie de toga romană, prin faldurile largi. Stă demn și privește peste munți, și parcă aud o frîntură din vechile titlaturile voievodale : „Io, stăpîn din veac pe aceste meleaguri...”

Din tot ce conține comoara, bătrînii sînt marea dragoste a lui Ioniță Andron. Îmi arată chipul tulburător al încă unuia din ei. „Cînd l-am fotografiat pe acest consătean al meu, am avut senzația că-l fotografiez pe Decebal. Și nu folosind un obiectiv „Zeiss”, ci acest extraordinar teleobiectiv al istoriei, pe care mi l-au dat tocmai ei, prin conservarea atîtor elemente de tradiție, prin tot ce au păstrat din moși strămoși — și graiul, și portul, și datinile, și chiar înfățișarea. Au știut să păstreze și au știut să se păstreze oamenii ăștia mindri, pe care nu i-a supus nimeni și nimic. Într-o vacanță de vară, demult, citeam sub un tei, cu aparatul de fotografiat lingă mine. A trecut la coasă un bătrîn, Văsiu lu' Ionu lu' Dănilă. Cînd mi s-a părut nimerit, am apăsat pe declanșator. Aparatul a făcînt scurt și sec, bătrînul a auzit și s-a oprit încruntat. «De ce îndrepti spre mine scula aceea nemțască ?», mi-a zis. Și atîta l-a deranjat. Era în gestul, în amărăciunea și în împotrivirea lui ceva care m-a făcut să văd de atunci în el și în chipul pe care azi îl mai păstrează numai hirtia, sfidarea cu care i-au primit miile de ani oamenii acestor locuri, pe cei veniți cu gînd pieziș de cine știe unde.”

Mii, zeci de mii de imagini de altădată și de azi stau adunate aici de patima curată a dragostei acestui om pentru Oașul și oșenii de care nimic nu l-a putut despărți. „De la 30 iunie 1932 — stăruie cu meticulozitate — am fiecare clișeu pe care l-am socotit vrednic să stea în colecție.” Din cele peste cincizeci de mii, i

după care au rămas Toma și Ionu lu' Bri Iacob, care stau „în cîmput”.

Toaderu lu' Văsiu povestește cum a făcut el primul război mondial, cum a fost luat în armata imperială, cum a căzut prizonier la italieni unde l-a auzit vorbind pe Vasile Lucaci, venit în Italia să înroleze ca voluntari pe prizonierii români, pentru a lupta alături de trupele române. Cînd au ajuns, după lungi peripeții, în portul Constanța, nu le venea să creadă că sînt într-un stat liber al neamului lor. Un stat și un neam care-și plăteau, ca-ntoideau, cu singe libertatea, dar de data aceea și unirea. Bătrînul trăiește și acum, cînd povestește, bucuria extraordinară a celor din Ardeal care, în epoca aceea, contribuiau la împlinirea unui vis : unirea tuturor românilor în vatra strămoșească. „Cum nu ne-am fi bucurat, după cite îndurasăm ? Bine-o făcut domnu' Ioniță e-o zis la tătă lumea că-n poza aceea parcă sîntem daci. Că doară daci sîntem, poți să nu mai zici parcă. Și irima ni-i una la tăt' români, că doară știi și dumneata, dacă zici că ești român”.

Toaderu lu' Văsiu e unul din cei care au făcut alfabetizarea în Racșa, alături de învățătorul de pe atunci. Era bun știutor de carte și bucuros să-i învețe și pe alții. Acum, bătrînul — care nu-și vine să crezi că a împlinit 80 de ani la 25 aprilie — se poartă peste dealuri fără să se plîngă, doarme în cîmp la stîna, și-i bucuros să-și mai ajute nepotul, care „îi cam suferînd”. Bunicul ajuns și străbunic a fost o viață-ntregă gospodărie în Racșa, nu i-au plăcut tutunul și băutura, nu s-a plîns de sănătate. Dar nu e nici o mirare. Aici te află într-o lume a firescului, între oameni care au dus întotdeauna o viață aspră fără să se plîngă și fără să se poată izola de locurile pietroase și sărace în care au crescut. Ei au iubit aceste locuri care nu prea îi ademeneau pe alții. Poate și de aceea, deși se află în marginea Oașului, Racșa a rămas mereu un sat numai de oșeni. Azi, cel mai bătrîn bărbat din sat are 94 de ani. Dacă vreți să-l aflați, trebuie să-ntrebi de Gheorghicuț. Localnicii înmoaie după obicei durițările consoanelor cînd îi pronunță numele, dar nu mai adaugă altceva : nu mai e nevoie, toată lumea îl cunoaște așa. A fost unul din cei mai săraci oameni din sat. Orfan de mic, a crescut slugă pe la alții. În tinerete, pe la 1900, și ceva mai tirziu, a fost în două rînduri „în America la lucru, după bani”. De fiecare dată însă cu banii strînși s-a-ntors, „din tătă lumea”, aici, în Racșa lui. A-ntemeiat gospodărie AICI și nu în altă parte. Nu l-au fermecat nici orașele mari, nici mi-

Medicamentul „Boicil Forte” și-a reconfirmat marea sa valoare terapeutică

Brevetat în 15 state, apreciat și solicitat în țară și peste hotare pentru acțiunea sa antialgică și decontracturată, medicamentul „Boicil Forte”, creația și proprietatea intelectuală a medicului Vasile Boici, s-a bucurat de curînd de o nouă confirmare a valorii sale terapeutice. Este vorba de prezentarea medicamentului în cadrul unei prestigioase reuniuni științifice internaționale: cel de al doilea Congres latin de reumatologie, desfășurat la București între 22 și 24 septembrie. Cu acest prilej doctorul Boici și principalii săi colaboratori au fost invitați să participe la o masă rotundă consacrată în exclusivitate modului de administrare al medicamentului „Boicil Forte” și efectelor obținute de către acesta în combaterea fenomenului dureros prezent în diferite manifestări ale bolilor reumatismale.

Am avut astfel ocazia de a fi martorii unui larg și fructuos coluciu științific, de a urmări nu fără emoție și îndreptătită satisfacție împlinirea și recunoașterea oficială a unei activități laborioase, desfășurată vreme de două decenii, de a marca în cuprinsul relațiilor noastre interesul și gratitudinea pe care o acordă specialiștii medicului timișorean, folosind de data aceasta chiar cuvintele acestora.

Au trecut, așadar, 20 de ani de cînd doctorul Boici a efectuat primele experimente de laborator și primele testări pe animale, utilizînd extractul vegetal obținut din *hellebodus specios*; trei ani de la obținerea brevetului de inventator și doi ani de la fabricarea medicamentului ce-i poartă numele. Două decenii, răstimp în

aceea el s-a dovedit extrem de indicat în algiiile din grupa afecțiunilor reumatice abarticulare: mialgii, nevralgii, celule, tendinite, periartrite sindrom de cervico-artroză, sindrom radicular lombo-sacrat, artroză cu diverse localizări periferice.

Un interesant și semnificativ material faptic a prezentat medicul Vlad Bejan din Iași. Este vorba de investigațiile biologice și clinice obținute în urma tratării cu „Boicil Forte” a unui număr de 248 de persoane. Astfel, la bilanțul funcțional primul lot de 220 de persoane s-a prezentat după cum urmează: la 30% din cazuri au fost notate efecte spectaculare prin dispariția simptomelor reumatismale; la 18% au fost constatate rezultate foarte bune prin recuperarea completă a capacităților funcționale și o importanță atenue a durerilor (în special în cazurile de gonalgii și cervicalgii); la 24% din cazuri au fost obținute rezultate bune prin diminuarea durerilor pe timp limitat; la 28% din cazuri — respectiv 62 de persoane — simptomatologia nu s-a modificat după tratament. Investigațiile suplimentare — a ținut să precizeze doctorul Vlad Bejan — efectuate asupra celor 62 de persoane au dovedit că la 46 din cazuri, manifestările dureroase se datoresc unor afecțiuni nereumatismale: tulburări statice, de șold și genunchi, rahialgii prin osteopatie rarefiantă vertebrală, celule prin insuficiență venoasă cronică, neuropatie diabetică și etilică etc.

Lată și o altă opinie autorizată, cea aparținînd medicilor clujeni conf. dr. Pa-

care, divinizat de unii și contestat cu vehemență de alții, asaltat de mii de suferinzi, dar în același timp neînțeles și denigrat de nu puțini colegi de breaslă — doctorul Vasile Boici a luptat aproape singur, handicapat nu o dată de greutate și privațiuni aparent insurmontabile. Dar mai devreme sau mai târziu, spune un proverb vechi de cînd e lumea, adevărul trebuie să iasă la suprafață. Transformat într-o vreme în personaj de legendă, grație unei adevărate literaturi orale, medicul timișorean a izbutit treptat să cucerească atestarea oficială a metodei sale curative, să devină ceea ce era în fapt: o personalitate contemporană a școlii naționale de medicină.

Astăzi despre efectele miraculoase ale medicamentului „Boicil Forte” vorbesc cu respect și recunoștință nu numai beneficiarii lui direcți, bolnavii tratați și vindecați, ci în primul rînd numeroși medici reumatologi, care, la ora actuală, dispun deja de o concludentă experiență în administrarea și verificarea eficienței terapeutice în diverse unități medicale din țară. Masa rotundă, ținută recent în cadrul celui de-al doilea Congres latin de reumatologie, a izbutit să demonstreze tocmai acest lucru, vorbitorii făcînd uz în primul rînd de o bogată cauzistică, de rezultatele efectuate pe eșantioane largi de pacienți.

Vom reproduce pe scurt câteva din principalele opinii și concluzii exprimate cu acest prilej.

A fost subliniat, în primul rînd, de către toți cei care au ținut să participe la dezbateri, unul dintre cele mai remarcabile și neașteptate efecte ale medicamentului (nu întîmplător cu ani în urmă aureolat de legendă): acțiunea antialgică ce se instalează instantaneu, redînd pe loc viață și putere unor membre anchilozate. Nu de puține ori bolnavii aduși cu targa în cabinetul medical și tratați cu „Boicil Forte” au plecat acasă pe propriile picioare la fel ca și în legende.

S-a mai precizat apoi că „Boicil Forte” nu este un produs reumatic specific, analog gamei largi de medicamente cunoscute în acest sens, dar el intervine salutar în întreruperea unui lanț de procese morfopatologice autoîntreținute și autoamplificate de fenomenul algic. De

vel Ciurdariu și conf. dr. Alexandru Duțu. Medicamentul „Boicil Forte” a obținut rezultate remarcabile în nevralgii cervicobrahiale, în lombosciatică, în talalgii, eficiența lui fiind cu atât mai concludentă cu cît bolnavii tratați au fost recrutați dintre cei care anterior au fost tratați cu metode și medicații specifice bolilor reumatismale. De remarcat apoi faptul că în nevralgia Arnold, concomitent cu cedarea durerii și recistigarea dinamicii articulare, s-a remarcat și o îmbunătățire a acuității vizuale.

Din intervențiile medicilor Adrian Petruc de la Spitalul județean Arad, Constantin Ionescu de la Centrul de medicină sportivă din București, Vladimir Gusic de la Institutul național de gerontologie și geriatrie București, Maria Crișan de la cabinetul medical al Centralei industriale de medicamente București etc., a rezultat o imagine largă și deosebit de concludentă asupra eficacității prin care se recomandă terapeutică antiinflamatorie cu „Boicil Forte”. Masa rotundă a mai beneficiat apoi de importante comunicări susținute de citiva dintre cei mai apropiați colaboratori ai doctorului Boici: dr. Andrei Braier, dr. Titus Petrovici, dr. Dumitru Maticu.

— Am trăit momente de intensă satisfacție, ne-a mărturisit, nu fără emoție, medicul Boici, mi-am văzut cu ochii visul de o viață, consacrarea medicamentului la care am lucrat zi de zi 20 de ani, m-am văzut înconjurat cu stimă și grațitudine de numeroși colegi de breaslă. Sint multumit că la Timișoara dispunem în prezent de suficiente posibilități pentru tratament ambulatoriu și vă rog să subliniați acest lucru, deoarece încă mulți virtuali pacienți consideră că este foarte greu să ajungi sub îngrijirea și tratamentul direct al doctorului Boici. Totul este ca bolnavul să prezinte la sosire actele medicale necesare. În sfîrșit sint mîndru și fericit că medicamentul „Boicil Forte” a făcut obiectul unei mese rotunde în cadrul acestei prestigioase manifestări științifice desfășurate în condiții admirabile multumită eminentului reumatolog și activ sprijinitor al muncii noastre, profesorul dr. docent Victor Ciobanu.

LIVIU TIMBUS ■

Tradițiile nu se nasc, ci se muncesc

— V-am citit, tovarășe director Dinu, întrebările la care m-am gândit să vi le adresez. Mi-ar fi fost mai ușor poate să începem discuția noastră dacă aș fi putut folosi acele cuvinte îndrăgite și repetate cu sau fără motiv de foarte mulți reporteri: „Ultima oară cînd am fost...” N-am mai fost. Întreținerea dumneavoastră nu-mi este însă necunoscută. Orice manual de geografie enumeră printre elementele de marcă ale economiei românești, alături de tractoarele din Brașov și strungurile din Arad, utilajul petrolier fabricat la „I Mai” Ploiești.

— Să precizăm câteva lucruri: industria aceasta nu e tocmai nouă în Ploiești. Acum 70 de ani reparam aici utilaj petrolier. În timpul războiului uzina a fost distrusă. A fost apoi reorganizată. Tradiția exista și s-a păstrat. Prima etapă cu adevărat importantă a început în cincinalul '66—'70. Acum am intrat în a treia etapă, cea mai importantă dintre toate. Practic, în zece ani numai, am devenit al doilea exportator și al treilea producător din lume. Tot în această perioadă au fost puse bazele cercetării și proiectării de utilaj petrolier, astfel încît întreaga noastră producție se face după o concepție românească. Îndeplinirea însă, repet, n-a fost cu totul nouă...

— Tradiția, deci... Sint totuși tradiții neonorate. Să numim oțelul, de pildă. Il fabricăm mai de mult chiar decît utilajul petrolier și totuși în materie de oțel n-am ajuns nici pe locul secund la export, nici pe locul al treilea la producție.

— Este adevărat. Sint însă de altă părere. Avem o economie planificată. Planificarea este o știință. Această știință este desigur ea însăși perfectibilă. La un moment dat ea singură este totuși aceea care poate aprecia ce se poate și ce nu se poate în primul rînd. Planificarea este știința care determină prioritățile. Putem fabrica oțel de cea mai bună calitate. Pentru momentul cînd ni s-a acordat nouă prioritate, investițiile în oțel ar fi depășit poate puterile noastre. Că este așa o dovedește faptul că după aceea au apărut Galațiul, Tirgovîștea, urmează Călărașul și așa mai departe. Faptul că am ajuns pe primele locuri din lume la utilajul petrolier ilustrează tocmai ideea că atunci cînd s-au apreciat prioritățile nu s-a greșit.

— Poate că dumneavoastră ați fi ajuns oricum la nivelul de-acum...

— Fără concentrarea de forțe planificată în nici un caz. Secretarul general al partidului, personal, ne-a vizitat în fiecare an, și uneori, cînd a fost nevoie, chiar de două ori pe an. În anul

DESPRE COPII, PENTRU OAMENII MARI

Cit cîntărește un ghiozdan

Un ghiozdan — ghiozdanul unui școlar — cîntărește, desigur, știință și, desigur, știința nu-i o povară ușoară, la nici o vîrstă.

Gluma e glumă, dar ghiozdanele copiilor noștri sint totuși mult prea grele. Înainte de orice examen, copiii noștri sint confrunțați cu cel al ghiozdanului, cu teroarea ghiozdanului, cu greutatea ghiozdanului, cu efortul halterofili al ridicării ghiozdanului de pe podea și, evident, al tirării lui pe drumurile spinose ale cunoașterii. Copii de 7—8 ani cară la școală ghiozdane-bolovani, care apasă umerii, smulg mîna din umăr, înmoaie picioarele. În zilele cînd are, să zicem, citirea, aritmetica, engleza și nu mai știu ce, fetița mea (9 ani, clasa a IV-a, constituție fizică nici prea-prea, nici foarte-foarte) cară în spate patru cărți, opt caiete (pentru fiecare materie, două caiete), penar, pachet cu mîncare (nu-i mîncăcioasă, pachetelul acesta e totuși mic), prosop, săpun, pantofi de schimb și, firește, ghiozdanul. Total general: cam vreo 5 kilograme! Anul trecut, cînd era într-a III-a, căra cam tot pe-atît. Cam tot pe-atît, și într-a II-a. Pînă la școală, fetița mea face, pe jos, cam un kilometru. Cît fac fetițele și băieții dintr-un sat de munte, în care distanțele se măsoară peste coaste și văi? Cărțile-s grele, caietele-s multe, iar ghiozdanele propriu-zise — mai ales

cînd sosise momentul de a trece la un alt fel de producție, cu o altă tehnicitate, nu mai speram nici unul într-un miracol. Pur și simplu nu progresam. Stăteam pe loc sau așa ni se părea. Imaginați-vă o secție de o mie de oameni, semicalificați, trecînd dintr-o dată la producția unor pteze de înaltă tehnicitate. Un grup de oameni, o colectivitate își are legile ei de conviețuire, apărute ca urmare a exercițiului îndelungat în comun. Zece oameni strînși la întîmplare nu formează un colectiv. Noi am format alte colective, le-am rodat și abia după aceea am simțit că ne mișcăm...

— Dacă n-ați fi reușit, ce justificări ați fi invocat?

— Efortul de a găsi justificări este tot atît de mare ca și acela de a căuta soluțiile, ca intensitate, și același cronologic. Se exclud deci. Unele justificări sint reale. În momentul de față v-aș putea oferi cel puțin o duzină de justificări veritabile. Munca unui conducător trebuie apreciată nu prin calitatea justificărilor, repet, ele pot fi reale, ci prin soluțiile care ar fi putut fi luate și nu s-au luat.

— O altă stratagemă ar fi felul cum comunicați rezultatul. Raportezi, de pildă, că producția utilajului petrolier este pe locul trei în lume ca volum. Deși ceilalți indicatori sint departe de acest loc. Și prin asta, să zicem, că vă fac o invitație indirectă de a vorbi despre calitatea utilajului pe care îl produceți.

— Locul doi în lume la export nu mai sună a stratagemă. Calitatea se recomandă singură, mai ales că exportăm 75 la sută din producție. Recent am cîștigat licitațiile din Brazilia și Turcia, la concursul comercială cu firme din S.U.A. Patru medalii de aur la ultimele patru tîrguri internaționale...

— Sinteți vilcean. De aproape 20 de ani locuiți însă în Ploiești. Cît de strînse sint legăturile dumneavoastră cu orașul a cărui tradiție o continuați în fruntea întreprinderii de utilaj petrolier?

— Înainte de a fi director, sint soț și tată a cinci fete. Și după ce sint director redevin tată și cumpărător, și spectator la cinema ori teatru, și lucrător voluntar la blocul unde locuiesc. Oamenii știu că sint director însă. Pe mulți dintre ei îi știu la rîndul meu din întreprindere. Invățăm astfel să conviețuim nu numai pe scara ierarhică a statului de plată: ci și ca niște cetățeni onorabili ai orașului pe care-i iubim. Educația cetățenească face parte din educația politică. Succesele întreprinderii sint și succesele orașului. La rîndul lor, succesele orașului intră pe poarta întreprinderii noastre odată cu oamenii care-l locuiesc, îl înfrumusețază și-l construiesc. Și căroră, vă rog să notați, întreprinderea „I Mai” din Ploiești, a doua exportatoare de utilaj petrolier și a treia producătoare din lume, le datorează totul, absolut totul.

NICOLAE CRISTACHE ■

ele! — atîrnă barbar, materialele din care sint făcute le concurează uneori pe cele ale lăzilor soldățești. Se pot vedea pe străzile Bucureștiului copii ce-și cară cărțile și caietele nu în ghiozdane, ci în plase de sfoară sau fibre de plastic. Scapă astfel de-o greutate, sfidînd estetica pedagogică și prăfuiindu-și din belșug, la figurat ca și la propriu, cartea primordială a vieții lor... (Cartea care, zic pedagogii, marchează sau ar trebui să marcheze însăși memoria unei generații!). Să nu fim însă sentimentali, nu sentimentele sau nu numai ele interesează aici, ci minile și umerii copiilor noștri, deci sănătatea lor. Medicii ne confirmă. Cîteva semne, mai mult exterioare, vizibile totuși, acuză la unii adolescenți nu tarele, ci taraua ghiozdanului burdușit al copilăriei.

Noi știam că știința formează, nu deformează. Nu s-ar putea confecționa măcar niște ghiozdane mai ușoare?

Poverile mari ale școlii, poate cele mai grele — fiindcă sint materiale — au fost, nu spunem prin asta o nouitate, preluate de noi, de obște și de stat, printre altele și pentru ca gestul copilului să fie degajat, să se poată concentra asupra naturii lui stricte, să poată căpăta eficiența și noblețea actului pur pe care trebuie să-l reprezinte învățătura. Ghiozdanul totuși nu-l poate prelua societatea, ghiozdanul trebuie să-l poarte copilul. Și e păcat, cînd pentru propășirea și înlesnirea învățăturii s-au risipit atîtea uriașe eforturi, s-au cheltuit inteligență, suflet și multe miliarde de lei, să nu ușurăm și cel din urmă lucru, dar cel care, de fapt, apasă asupra copilului: ghiozdanul!...

ILIE PURCARU ■

De la steaua aceea, zece metri la stînga, începe drumul nostru spre casă

De la Tulcea în aval, fluviul miroase a mare. Alunecă pe sub sălcii ori saltă nerăbdător să scape de strînsura malurilor. Dorința lui arzătoare e să izbucnească într-un spațiu fără limite. Freamătă ca un minz care simte în nări imensitatea cîmpiei.

— S-o luăm prin deltă, propune Tozaru; drumul e mai scurt cu vreo 20 de kilometri.

Accept. Și de la Maliuc, părăsim brațul Sulina, intrăm pe Canalul Crînjală, și Tozaru reduce din viteză. Plutim pe sub sălcii pustii, „Zvirloga” e supusă unui slalom sever și deodată ne lansăm cu viteză într-un ghiol imens: Fortuna! Într-o seară, Tozaru a înfriziat cu niște șefi pe baltă. Traversa ghiolului spre Maliuc. Naviga cu prudență. Aproape de ieșirea din ghiol, s-a trezit aruncat cu pieptul în timonă și cu pasagerii din spate peste el. Gata să se ducă la fund! Un trunchi de copac secular plutea între două ape. Era noapte. Tozaru nu l-a putut observa și s-a produs un abordaj. „Simțeam că îmi sună apa în cap”, zice.

La Mila, îl caut pe Roman Condratov. Este șeful secției piscicole, are 37 de ani și pescuiește de exact 20 ani. Tatăl său a fost pescar, bunicul — pescar și probabil străbunicul a fost tot pescar. Soția l-a urmat prin toată delta și l-a urmat și aici. „Aveți la Mila, spune Condratov, 50 de pescari organizați în echipe de câte cinci. Pescuim în ghiolurile Lideanca, Fortuna, Băclăvești și într-un vechi braț de Dunăre, pe care oamenii l-au numit dintotdeauna Bogdaproste”. De la începutul anului pînă în prezent, au livrat în plus 50 tone de pește, deși misiunea lor nu e ușoară. Apele îi amenință din toate părțile, alteori le inundă vetrele, dar nu și le părăsesc niciodată. Căci tot apele i-au ținut aici, pe grindurile acestor canale și ghioluri, cu tot ce ascund ele în adîncuri ori poartă la suprafață. Îmi mărturisesc aceasta unii dintre cei mai buni pescari, cum sînt Zaharia Haralambie, Ilie Vasile, Andrei Belazov, Agapie Buhaev, Grigore Malhin, Nichita Butilchin, Vidinei Popov, Simion Radașchin, Radion Trofimov, Ștefan Buhaev și alții. Generații după generații au venit în fața apelor și nu s-au mai despărțit de ele. Fiecare bărbat a moștenit o barcă și o pereche de rame, dragostea de a pescui. Cîneva îmi spune că aici, în deltă, la bărbați pescăria se transmite odată cu numele. Cînd într-o familie s-a născut un fecior, tatăl îl ia în barcă și îl poartă cu el pe baltă, cum cangurul își poartă puiul în marsupiu. O face pentru că bărbatul va răspunde pe parcursul vieții întregi de hrana familiei. Altfel, delta îl izolează, îl învinge și îl expulzează. De aceea, mai mult ca în alte meserii, pescarul trebuie să-și dubleze inteligența nativă cu o îndelungată cunoaștere. Un pescar bun, fiind un vînător prin excelență, va ști să citească adîncul ca pe o carte. Va observa apa, direcția curentilor, și în raport de acestea și de alte semne va intui migrația peștelui.

Soarele se lasă în asfințit, incendiind virfurile sălcilor. Ploavă mărunt și rece. La cherhanaua de la Mila 23 sosesc primele barce cu pește. Plutesc greoi, ca niște păsări prea sătute spre cuiburi. Baltă parcă plînge după ele.

— Spune Ichim Chitai, cit pește atî prins astăzi?

— La o singură toană, 1520 de kilograme și o pălărie.

— Cum adică și o pălărie?

— Simplu. Am scos și o pălărie. Aceasta pe care o vedeți la mine pe cap. Dealtfel, nu este prima „minune” pe care Chitai, împreună cu cei zece oameni din echipa pe care o conduce, au scos-o din ghiol. Deseori scot mulinete, furate probabil de pești, cîrlige de undiță și tot felul de alte mărunțisuri. Comoara cea mai de preț este însă peștele. La a doua toană, au scos 818 kilograme: plătică, somn, crap, printre care și un somn de 11 kilograme. Nu e prea mare. Pavel Buhaev a prins unul de 27 kilograme. Echipa condusă de Ichim Chitai pescuiește cu cel mai mare năvod care există în toată delta: lat de 25 metri și lung de 300 metri. Este conceput și confecționat tot de oamenii lui: de Dănilă și Anichei Coslov,

Ion Chitai, 22 ani, cel mai tînăr pescar din echipă și frate cu Ichim, Ilie Covaliov, Haralambie Butilchin, Tudor Munteanu și alții. Năvodul lui Ichim costă 60 000 lei. L-au amortizat însă într-un timp record. Anul trecut, în numai două luni și jumătate, au pescuit și livrat statului 100 tone de pește.

— De cînd pescuiești, Alexandru Pituh?

— La 12 ani am plecat cu tata pe baltă și pescuim cu vintire. După patru ani am intrat la năvoade.

Pituh a vînturat apele deltei, ca pleava arilor. În 46 de ani de pescărie, nu poate să-și spună cam cit pește a prins, dar știe că noaptea de noapte s-a trezit la ora trei. De ce la trei? Pentru că atunci, pe baltă, este o liniște fundamentală. Iar vînătoria peștelui are nevoie de o cit de mică taină. Munca aspră și dură și-a săpat urme adînci pe chipul lui Pituh. La aproape 60 de ani, se scoală tot la trei și trage la năvod și la rame pînă seara. Deșiră năvodul pe ghiol, cit e de mare, își leagă bărcile de ghionderele înfipte adînc în pămînt și începe să-l adune. În năvod se nimereste uneori și o tonă de pește, alteori mai mult. Tona aceasta plus greutatea năvodului le trag practic patru oameni. Se ridică în picioare, pe hotărace, și trag cu sete, lăsîndu-se pe spate. Trag de camăna cu plute, adică de frînghia de deasupra. Fac sute, mii de mișcări. Gestul amintește de un ritual străvechi. Palmele se transformă în niște clești puternici, mușchii se arcuiesc. Maxilarul se strînge, de parcă omul ar vrea să tragă și cu dinții. Năvodul se apropie greu, chiar foarte greu. Iar cînd e plin cu pește — se întimplă — mișcările devin epuizante. Atunci trag cite doi și trei oameni de o aripă. Privesc cu ochii mici, răbdători, la coada năvodului, la matia cum îi spun ei, în care se adună peștele. Tot atunci, le poți intui bucuria vînătorii. Bucuria aceasta nu se strigă, ci se consumă de fiecare în parte, încet. Le inundă, cred, întreaga fire și atunci trebuie să se simt foarte puternici, stăpînii temuți ai apelor.

Și cu toate acestea, Pituh a crescut șapte copii — patru fete și trei băieți — dar nici unul nu s-a mai făcut pescar. Cel mare a devenit mecanic, mijlociul — electrician, iar cel mai mic e elev. „Am acum aproape 60 de ani, voi merge în pensie, și uite că în neamul meu se sting pescarii...”

— Și îți pare rău, moș Pituh?

— Bine nu-mi pare.

În toată Delta Dunării nu există pescar care să nu-ți povestească o întîmplare, un fel de înfruntare cu apa: în 1961, Pavel Buhaev avea 16 ani. Pescuia cu tatăl său, cu setcile, pe sub gheață. Seara, s-a pornit un vînt puternic și s-a rupt un prag de gheață. „Ne-au prins sloii și n-am mai putut să înaintăm. Am ajuns cu greu la primul grind și am rămas acolo, încercuții de ghețuri, două săptămîni”. Ca într-un pustiu polar, în care doar spaima de neînființă își mai populează sufletul. Cei doi Buhaev, tatăl și fiul, s-au hrănit timp de 15 zile numai cu pește fript, ca primii vînători de odinioară care or fi descoperit pentru înființă dată focul. Și au păstrat cu atîta sfințenie focul încît, după ce au ars toate lemnele din jur, și-au ars și vistele. Și și-ar fi pus pe foc și barcazrul dacă, după două săptămîni, nu începea un vînt călduț care să topească gheața. „Cei de acasă ne jeleau, crezînd că am dispărut. Cînd ne-au văzut, nu le venea să creadă; credeau că sîntem doar umbrele acelora care am fost. Pînă la urmă s-au convins că sîntem noi, în carne și oase”.

Matia este denumirea unui ghiol mare. Atît de mare, încît, atunci cînd te afli în mijlocul lui, nu-ți vezi malurile. Cuvîntul l-ați mai întîlnit în acest reportaj, dar desemna coada năvodului, sacul de plasă în care se înghesuie peștele. Dacă începe vîntul, se iscă furtuna, și te afli într-o barcă, singur, simți cum treci spre neînființă. Nu, nu este o exagerare. Pe ghiol, valurile ating uneori înălțimea celor de pe mare. Iar împotriva lor nu ai cu ce lupta decît cu două rame și o barcă de 14 sau 18 crivace. Aici se află cel mai izolat punct piscicol din toată Delta Dunării. 75 de pescari, marea lor majoritate din Chilia Veche, pescuiesc de vreo două săptămîni, cu opt năvoade, cu vintire și taliene. În primele cinci zile au prins și livrat 40 tone de pește: crap, somn, plătică, șalău, caras și alte specii. Bogată vînătoria! Sînt organizați în opt echipe, conduse de Gavrilă Munteanu, Ion Horobeț, Ion Gheba, Ion Simionov, Ion C. Leonov, Iftode Ignatenco, Matei Leonov și Mihail Pocora. Pleacă de acasă luna, la orele două noaptea, și se întorc sîmbătă seara.

Cînd ajung acasă, cad ca butucii. Duminica, ies pușin în sat, se cinstesc și se întorc la culcare. Miine se vor scula de noapte. În rest, balta le domină întreaga existență. Aici, la Matia, se odihnesc care pe unde apucă. Sînt 28 de paturi și 75 de pescari. Mulți dorm pe dușumele, într-un fel de cabană. Nu se plîng, dar constat că acest mod de cazare nu-i aduce nici o laudă conducerii întreprinderii piscicole Tulcea. Greutățile provin mai mult dintr-o comoditate a unora, decît dintr-o inaccesibilitate a locului. Drumul de acasă pînă aici și înapoi acasă îl fac în barcaze, trase de șalupă. Alteori, îl fac trăgînd la rame. Și drumul e lung, de zece de kilometri. Un drum al apei, al existenței.

Într-un miez de noapte, în ultimul sfert de veac al secolului XX, la lumina foarte slabă a unei lămpi cu petrol, Ion Buhoci, 51 ani, îndemnat de ceilalți pescari, mi-a relatat cea mai cutremurătoare întîmplare: „Era într-o noapte de iarnă. Anul 1948. Pescuiam cu un singur năvod în ghiolul Tatamir. La o singură toană, am prins peste un vagon de pește. Era ger, pescuiam pe sub gheață, dar eram veseli de lovitura pe care o dădusem. O zi întreagă am cărat peștele la cherhana. Se transporta greu, ramele deveniseră două aripi de gheață. Ne-a apucat din nou noaptea. Și deodată, din bezna nopții, s-a pornit furtuna. Cînd e furtună și gheață pe ghiol, acesta devine o adevărată capcană. Mai erau cam 500 de kilograme de pește în năvod. Nu mai puteam să-l transportăm și atunci am hotărît cu toții să-i dăm drumul, să ne salvăm, dar să salvăm și năvodul. Au plecat patru oameni cu o barcă: Iftim Cosenco, 28 ani, Andrei Chislischi, 28 ani, Gavrilă Ismailciuc, 20 ani, și Gheorghe Buhoci, 20 ani,

cu pescarii la Matia, dormit e un fel de a spune, acum e ora trei, tot noaptea, și sînt în picioare. Imbrac suba pe care mi-a împrumutat-o inginerul Mircea Sasu, directorul tehnic al centralei din Tulcea. Pescarii s-au trezit toți, s-au îmbrăcat și sînt la barcaze. Păsările nu s-au trezit. Nici chiar broaștele. Oamenii își potrivesc ujele în strapazane, bețele acelea în care se fixează ramele, fac vînt bărcilor și dispar în întunericul rece. Jumătate din oameni, cu patru năvoade, vor pescui în ghiolul Matia. Se duc remorcați într-acolo. Ceilalți, cu alte patru năvoade, vîlesc spre Babina. Haralambie Comișan m'a invitat în barca lui. Mergem spre ghiolul Babina, sperînd într-un vînat mai bogat.

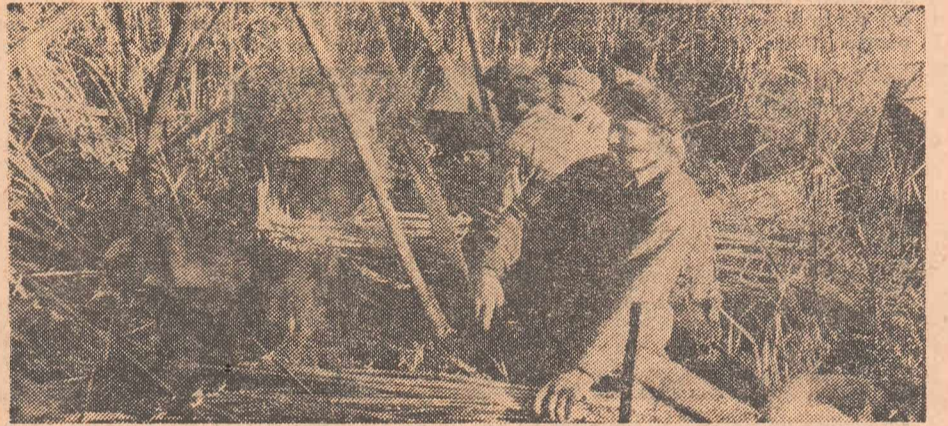
— Cum te orientezi dumneata în întuneric, pe baltă, nea Comișane?

— Cum te orientezi și dumneata în București, îmi răspunde.

— Ei, nu chiar așa.

— Ba chiar așa; un pescar bun trebuie să cunoască balta, locurile bogate în pește, drumurile de acces spre fiecare ghiol, nivelul apei. Uite, fiecare cot din acesta are un nume, cum au și străzile. Noi ne orientăm după ele, după curentul apei, după direcția în care bate vîntul, după stele. Steaua aceea mare, de colo, e luceafărul de ziuă. De la steaua aceea, zece metri la stînga, eu știu că se află drumul nostru spre casă.

Între timp, cele patru echipe de pescari s-au adunat, oamenii se sfătuiesc și se îndreaptă apoi fiecare în cele patru puncte cardinale. Se opresc la aproximativ 300 de metri una de alta, unul dintre șefii de echipe, Ataman, strigă „Atenție!”, după care comandă scurt: „Desfaceți!” Din acest moment, pescarii aruncă toate patru năvoadele în apă, le unesc aripile (crilele) și închid cu

După prima toană, care de data aceasta a fost deosebit de bogată, patru dintre pescari se rup de grup și vin pe primul grind să pregătească, în patru cazane mari, ciorba pescărească.

fratele meu. Furtuna se transformase într-un fel de ciclon. Cei patru au dispărut în întuneric. Au ajuns la năvod, au început să-l adune, dar... un sloi puternic le-a tăiat barca. S-au dus la fund... Strigau la noi cu disperare, iar noi cu disperare și mai mare le apringeam focuri pe mal, îi încurajam să lupte, să înainte spre mal. Cit poate însă lupta un om? Să ne fi dus la ei era sinucidere curată. Nu mai aveam ce face, decît să ne resemnăm cutremurați. Cînd am auzit numai trei voci strigînd, ne-am dat seama că unul se înecase. Apoi, am auzit două voci... numai una... și la urmă nu s-a mai auzit nimic. Atunci, am dat foc la tot stuful de pe mal. Lumina parcă întreaga deltă, dar cei patru nu mai erau. Nu știu dacă mă înțelegeți, dar n-aș fi dorit ca fratele meu, unicul, să se înecă ultimul.” De aici, Buhoci nu mai povestește, iar pe mine povestea lui mă amuște. Strîng din dinți și mușc din virful limbii. Înțelegeți de ce. Parcă asist la o peliculă cinematografică de o mare înclăștare umană, de un rar dramatism. Mă gîndesc chiar că voi fi obligat să revin asupra întîmplării. Acum însă tac și oamenii din jurul meu tac și ei. Nu se mai aude nimic decît un filfîit de aripă, căuțînd un cuib care poate nu există. În clipa aceasta, de reculegere tirzie, ghiolurile Deltei Dunării strigă, parcă, cu glasurile tuturor inecaților. Aflu de la ceilalți că pescarii eroi, care au vrut să salveze năvodul, bun al obștii, au rămas o iarnă întreagă sub ghețuri. Tovarășii lor i-au căutat cu năvoadele, cu cîngi și cîrlige, dar nu i-au aflat. În mintea lui Ion Buhoci, acum de 51 de ani, a încolțit atunci un gînd. A crezut că fratele lui s-a salvat, tremurând și rabdă de foame cine știe pe ce grind sau plaur. A luat o piine sub braț și l-a căutat zile și nopți în șir.

★
Așadar, voi participa la o vînătoare cu năvoadele. Peste noapte am dormit

le o suprafață circulară de aproximativ 20 hectare. Parimele au tras plasa la fund și primul fior al lumii adîncurilor a fost înregistrat. Luat încă din somn, din cotloane, peștele nu intuiește ce se petrece în jurul său, și lovește în plasă. Dar plasa prinderii a fost aruncată și prin ea nu mai poate ieși. Crapi uriași încep să alerge în jurul năvodului, poate, poate vor descoperi o cit de mică fisură, prin care să se strecoare din nou spre infinita libertate. Fisuri nu există! Pescarii vînează cu scule bune, trainice. Bărcile toate s-au adunat din nou la mijloc, pescarii le-au legat de ghiondere și încep să adune năvodul. Peștele continuă să alerge, iar cercul se strînge tot mai mult. Oamenii trag la „berbec”, un fel de vinci, apoi de camăna de deasupra. Unii glumesc, alții înjură, alții rid, după cum îi merge treaba fiecăruia. Acum stau în picioare și trag la parime, și prin întuneric par niște umbre de voievozi care plutesc pe ape. Sînt îmbrăcați cu pelerine, altfel apa le-ar pătrunde pînă la oase. Sănătatea unui pescar depinde pînă la urmă și de cizme sau pelerină. Mulți se plîng însă de calitate acestora. Comișan mă poartă spre coada năvodului. O parte a crilei, o aripă, a intrat în mîl. Cîțiva șalăi și crapi, care s-au nimerit pe aproape, au sărit peste plasă. Au scăpat! Îi urmăresc cu gîndul cum aleargă îngroziți. Cei rămași în cercul morții sar, se zbat. Și în această teribilă vînătoare, Pavel Maximov, 36 ani, îmi vorbește cu durere în suflet despre un fapt: „șalăul din ghiolul Matia e bolnav. Are răni sîngerînde pe trup, zice, și vă gîndiți dumneavoastră cită dure îndură sărmanul”. După legea lui Pavel Maximov, a vînătorului de pește, moartea prin vînătoare nu îndurerea-ză. Moartea prin boală îl cutremură însă.

N. GRIGORE MĂRAȘANU ■

În Bărăgan tomatele acoperă tarlale întregi, în București ele se numesc roșii și uneori se găsesc în piețe

● Unii șoferi vin la serviciu la orele 12 ● Ce e în grădină nu e și pe hirtie ● N-am dat telefon să nu-mi supăr colegii ● Prea mulți intermediari ● Nu știe stinga ce face dreapta ● Cele 12 mașini au fost două

Unitatea pentru desfacerea legumelor și fructelor nr. 265 din Piața Pieptănari.

— Aș dori un kilogram de roșii.

— Roșii ?!

Vinzătorul pe al cărui ecuson scrie Ion Răducanu rămâne o clipă interzis.

— La ora asta vii ? Dacă te sculai de dimineață, la 6, poate apucați ceva fiindcă am avut, de ce să mint ; a stat lumea la coadă, într-o oră s-au dus toate roșiile și toată ceapa. Să fi avut de trei-patru ori pe atât și tot nu mai rămânea nimic.

Și în Piața Gemeni oamenii erau nevoiți să aștepte la coadă.

Și exemplele ar putea continua. Am schimbat direcțiile anchetei noastre către locurile de unde trebuie să înceapă eforturile pentru aprovizionarea de toamnă ritmică și abundentă a Capitalei cu legume.

★

Începem ancheta în județul Ilfov încă din sediul Uniunii județene a cooperativei agricole de producție. Aflăm că în după-amiaza și seara zilei precedente fuseseră stabilite măsuri menite să asigure piețelor orașului, pentru aprovizionarea de toamnă, cantități sporite de legume. Pentru asigurarea transportului, două unități bucureștene, I.L.F.-Berceni și Militari au fost delegate să trimită în zona Mostiștei 25 de autocamioane. La rîndul lor, cooperatorii au primit sarcini precise ; în unele comune au fost mobilizați și copiii din școli. Organizare de vîrf.

La complexul de legume și fructe din Brănești, unitate care aparține Întreprinderii județene de legume și fructe și se ocupă de C.A.P.-urile din zona Mostiștei, constatăm totuși o primă breșă în organizare. Este ora 10 și nici una dintre cele 25 de mașini promise nu a sosit.

— Dar dumneavoastră ce măsuri ați luat ? , îl întrebăm pe șeful unității, inginerul Vasile Chirilă.

— Vor sosi ele, nu vă temeți. Trebuie să scoatem de la C.A.P.-urile cu care avem contract 110 tone de tomate (și ne arată o listă cu defalcările pe unități). Și le scoatem noi.

Sperăm.

Nu este Piața „Progresul” din Capitală, ci tarlăua C.A.P.-ului Târnăveni

★

Plecăm mai departe. La ora 12.30 întâlnim prima mașină cu tomate pentru București. La 12.40 sosim pe una din tarlălele fermei legumicole din C.A.P.-Gurbănești. Odată cu noi sosește și Preda M. cu autocamionul nr. 31-B-376.

— Ați mai făcut un drum ?

— Nu, am sosit aseară tîrziu la bază și am dormit că eram obosit.

— La ce oră ați sosit ?

— Pe la 6.

Deci la 18, la 19 a fost acasă că era obosit și la 20 s-a putut culca. Iar faptul că a venit abia a doua zi la prînz, este cu totul condamnat, mai ales acum în plină campanie agricolă.

★

La sediul cooperativei Gurbănești, una dintre cele mai puternic și armonios dezvoltate din zonă (de aici te aștepti la foarte mult), îl întâlnim pe Dinu Danieluc, președintele.

— Avem unele greutăți : lipsa brațelor de muncă în momente de vîrf, nerespectarea unor grafice privind transportul. Dar să știți că planul la tomate l-am depășit cu circa 100 de tone.

— Planul da, dar acum este vorba de aprovizionarea Capitalei cu produse de care este plină grădina gospodăriei. Poate că în asemenea cazuri e bine să fie folosite 2-3 zile și câteva dintre mașinile aflate în parcul cooperativei.

— Mașinile noastre sînt plecate cu marfă la Constanța pentru export dar noi vom asigura cele 25 de tone cu mașinile ce vor veni de la București. Am expediat una, două sînt la încărcat pe tarlăua prin care ați trecut, iar două în grădina de la vie.

Dorim să le vedem. Nu le vedem !

★

Intrăm în curtea C.A.P.-ului de la Valea Argovei odată cu delegații ai C.L.F.-Brănești și Fabricii Valea Roșie. Ne adresăm inginerului Mircea Dumitrescu, șeful fermei de legume :

— Aveți planificate 25 de tone de roșii pentru...

— Avem dar e ora 15 — retează întrebarea inginerului.

Absurditatea răspunsului împiedică pe moment dialogul. Totuși aflăm că

nu există lăzi, că n-au venit mașinile.

— Ați telefonat la Uniunea județeană a cooperativei, așa cum s-a stabilit ieri ca procedeu în cazul ivirii unor greutăți ?

— N-am dat telefon, nu vreau să fac greutăți colegilor. Dacă mai vine astăzi o mașină, pînă la ora 15.30 cel mult, poate o încarc.

★

La C.A.P.-Frăsinet, interlocutorul nostru este inginerul șef Nicolae Petrescu.

— Și noi am realizat planul la tomate dar am înțeles apelul făcut și de câteva zile desfășurăm o activitate susținută de recoltare a legumelor pentru aprovizionarea Bucureștiului. Am încărcat astăzi 3 mașini sosite din Capitală și am pus roșii și în două mașini ale cooperativei (n.a. — deci se pot folosi uneori și mașinile proprii !). Avem anul acesta o recoltă excepțională de tomate, o cantitate aproape dublă la hectar și e păcat să o lăsăm să se deprecieze însă, fără a face cumva pe grozavul, trebuie să spun că actualul sistem de valorificare este prea complicat și uneori frînează bunele noastre intenții. Noi, cooperatorii, recoltăm, vine I.J.L.F.-ul, adică Întreprinderea județeană de legume și fructe, dar nu direct ci prin complexul său de la Brănești. Acesta, C.L.F. se numește, face contractul și ne asigură transportul la o altă întreprindere I.L.F. din București care la rîndu-i duce produsul la piață. Poate nu se poate decît așa complicat, mă rog, dar să știți că noi am lucrat totuși direct cu fabrica, adică cu I.P.L.L.F. Și am lucrat bine. Cu mașinile noastre transportăm legumele direct la Valea Roșie, se află la trei sferturi de ceas, ne înțelegeam cu oamenii de acolo, nu mai așteptam ca acum planificării, aprobării, avize de la I.J.L.F., de fapt pentru aceeași muncă. Cred că în cazul aprovizionării Bucureștiului se petrec lucruri asemănătoare.

★

Trecem și pe la C.A.P.-8 Martie din Ulmeni de unde fuseseră expediate, ce-i drept, câteva mașini cu legume către București, dar nu se știe precis cite și dacă nu cumva mai sînt unele încă la încărcat. Ingerul șef care încearcă să ne explice mersul lucrurilor este mai nou în cooperativă, iar președintele lipsește. Fusesse la o ședință la ora 14, iar acum se pregătește pentru cea de la ora 18. Ne surprinde faptul că tocmai acum oamenii sînt atrași de la munca cîmpului spre activități care nu au termene precise și care oricum pot fi amânate și pe mai tîrziu.

Plecăm la București în faptul înserării. Pe drum, în noapte, prindem din urmă o mașină aflată în drum spre Capitală cu încărcătură pentru piață. Este însă un turism de tip IMS aparținînd probabil vreunui membru cooperativ ce dovedește multă inițiativă.

★

Întreprinderea județeană de legume și fructe, la sediul căreia poposim a

două zi, este înzestrată cu o stație de radio-telefon pentru mai multă operativitate în informare și decizii. Tovarășul Cornel Bernat, directorul acesteia, ne spune :

— Pentru ieri am avut în grafic 100 de tone tomate pentru aprovizionarea de toamnă a Capitalei. Am realizat 81 de tone dar alte 30 de tone au rămas neridicate în diverse cooperative. Am livrat și alte legume : varză și ardei gras peste cifra din grafic, dar la rădăcinoase și struguri s-a acumulat o rămînere în urmă. În totalitatea lor aceste rămînere în urmă se pot explica și prin faptul că din cele 25 de mașini promise de către I.L.F.-urile Berceni și Militari au fost în teren doar 4. Mai semnalez faptul că unii șoferi duc marfa direct în rețeaua comercială, din păcate însă, în urma unui aranjament cu șefi de unități, dereglînd astfel proporțiile în aprovizionare, ca și acela că o parte dintre conducătorii auto rămîn peste noapte în comună.

În strada Binelui nr. 2, se află sediul Întreprinderii de legume și fructe Berceni. Directorul comercial, tovarășul Rareș Constantin, ne comunică :

— Ieri am primit din Ilfov 18 tone de tomate, 6 tone de varză (n.a. la sediul I.J.L.F.-ului aflasem că intraseră în Capitală 32 de tone de varză). Ardei gras 9,1 tone, vinete 4,5 tone... Am avut trimise 8 mașini.

— La I.J.L.F. ni s-a spus că au venit doar patru ; nici cifrele privind cantitățile de legume nu corespund. Care este adevărul ?

— Acesta pe care îl spun eu. Trebuie să trimit 12 dar n-am avut decît 8. Întrebîndu-ne unde este totuși adevărul vizităm cele două magazine pentru legume ale întreprinderii.

Șeful depozitului nr. 2, S. Neguț, ne spune :

— Avem în depozit circa 30 de tone de tomate dar sînt de la Rm. Sărat și Fetești. De la complexul Brănești am primit doar o mașină, adică aproximativ 3 tone.

La depozitul nr. 1, Emil Dulceanu vorbește despre o situație asemănătoare :

— De la complexul Brănești am primit ieri doar o singură mașină cu roșii. Ce vedeți sînt din alte locuri.

Deci din cele 12 mașini au rămas doar 2, una de la Brănești și alta tot de acolo.

★

Am văzut pe tarlale tone de roșii, ardei, vinete, conopidă, gogoșari, fasole, ceapă, struguri, etc. Am găsit în birourile teancuri cu situații, am stat de vorbă cu oameni care s-au contractat unii pe alții sau chiar pe sine. La plecarea din depozitul Berceni am vorbit cu delegatul mașinii 21-B-3364 care tocmai sosise de la drum. Staționase 3 zile la C.L.F. Băilești (Dolj) și adusesese vreo 3 000 kilograme de morcovi sub stas. Adică stricați.

De aceea nu putem să nu fim de acord cu părerea inginerului șef de la C.A.P.-Frăsinet, că sînt prea multe întreprinderi amestecate în aceste treburi, nu prea simple dar nici prea complicate, fapt care înlesnește lipsa de răspundere și inițiativă, indisciplina.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Oricum l-ai privi pămătutul de tulpini uscate nu poate fi confundat cu „legume și fructe”

FAPTELE ȘI VORBELE

Puterea figurilor de stil

Acum vreo zece zile, o galerie de o mare exuberanță vitală își făcea simțită serios prezența cu prilejul transmisiunii unui meci la televizor. Atât de energie, încât comentatorul sportiv i-a fost imposibil să o ignore, atrăgându-ne atenția că în clipa respectivă aveau loc niște „intervenții fonice nu prea plăcute din partea spectatorilor”.

O putere a figurilor de stil — mi-am spus — cine-ți poate contesta facultatea miraculoasă de a modifica realitatea în conformitate cu o viziune artistică! Un simplu eufemism, bine plasat, și dintr-o dată, lumea se îmblinzește luind o înfățișare elevată. Acolo unde mii de voci concureau, probabil, în diverse explozii verbale cam ordurire, oscilând între: „ași min-cat bă-ta-je!” răcnit ritmat și „la oase!”, rostit prelung, eleganță repetitivă pune o surdă înobilatoare: „intervenții fonice nu prea plăcute” pentru huiduieli și injurături de mamă, cită finețe!

Tabloul naturalist, colețind de instincte primare, trece brusca la o distanță contemplativă, superioară, clasică.

Arta aceasta a întrebunțării eufemismului în relatarea întâmplărilor cotidiene face școală în gazetăria noastră. Dacă la magazinul „Menajul” nu se găsesc cratițele potrivite de care o gospodină are nevoie, faptul e numit cu seninătate cultă: „penurie sortimentală”. Vinzătorii moșiei din alte unități comerciale, deprinși să răspundă cetățenilor ursuz, neclintindu-se spre a-i servi decât doar după repetate rugăminți, „par să vadă în fiecare client un neavenit”. Cum puteți constata, indiferența disprețuitoare dobândește subit o „filozofie”. Nu fiindcă-i doare-n cot ce dever va face magazinul se poartă așa hirsut. Ferească cliențu! Cauza e de ordin intelectual: clienții sint socotii niște „neaveniti”.

Pe Lipscani, într-o vitrină, mărfurile zac trinitite de-a valma. Nu o nepăsare crasă, revoltătoare, dedusă din principiu: „timpul trece, leașa merge, noi cu drag muncim” stă la originea talmeș-balmeșului expus, cum am fi inclinați să credem. Eroare fundamentală! Un reporter cu darul eufemistic ne informează că în nefericita vitrină „au fost îngrămădite tot felul de produse, fără a lăsa cumpărătorilor posibilitatea să sesizeze noutatea”. Aici era baiul, înțelegeți! Bieții oameni au vrut să arate tot ce au, pierzând datorită bunelor intenții discernământul necesar. I-am răpit astfel eventualului cumpărător prilejul să sesizeze „noutatea”, care în mulțimea exponatelor și-a pierdut individualitatea asemenea copacilor din pricina pădurii.

Figura de stil pune finețuri psihologice în acte pe cale de a primi astfel o calificare simplificatoare, trivială. O vinzătoare „nu a iertat clienții de supraprețul destinat propriului buzunar”. Subțirea ironie a reporterului deplasează problema din câmpul găinării curente în cel al opțiunilor sufletești fundamentale. Intră în chestiune lipsa de milă, categorie morală. Iată aproape începutul unui roman dickensian.

Băgarea minii pînă la cot în avutul obștesc (500 000 de lei furati de la I.M.U.A.B.) cîștigă grație artei cuvîntului o stilizare abstractizantă înălțătoare. Delictul devine evanescent îndărătul vrajei limbajului ales: „două „mici” eludări ale unor precise obligații de serviciu au favorizat producerea unui însemnat prejudiciu”.

Știți foarte bine ce mizerii păcătoș cotidiene presupune mutarea într-un apartament nou, raportat ca executat, dat spre folosință, dar practic neterminat. Asemenea plicticoase drame realiste mărunte (porțiuni de perete netencuite, ferestre care nu se închid, chiuvețe lipsă, robinete defecte etc.) sint proiectate undeva departe. În primul plan, suprafețele lunecoase ale cuvîntelor lustruite îngăduie să patineze zglopii pe dinaintea noastră doar „ideile” lucrurilor, „jocul ideilor” din piesele lui Camil Petrescu: „Scadențe neonorate...”, finalizare formală, datorită unor „codițe” lăsate în urmă...

N-am inventat nimic. Toate citatele sint culese de prin ziare. Pe cit mă încintă această masivă pătrundere a figurilor de stil în jurnalistică noastră, pe atât mă îngrijorează însă preferința prea marcată pentru eufemism. Realitatea se colorează delicat — e adevărat — totuși, parcă prea mult în nuanțele rozului bombon. Și noi promovăm în artă varietatea.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

SUGESTIILE LECTURII

TOLSTOI: cauza vieții noastre...

Ce e lumea cărților decît o continuă căutare a propriei ființe, oricît de îngăbenite ar fi paginile lor? Privești sutele de volume din biblioteca rînduită de jur-împrejurul camerei și, stărîind cu atenție asupra fiecăruia dintre ele, dai de numele autorilor, de titlurile opusurilor lor și, dintr-o dată, coborînd cu raza minții între filele citite de-a lungul anilor, nu simți dumneata, ca și mine, ca oricare altul, că în fiecare carte cu care și-ai înobilat biografia ai descoperit o parte din ceea ce ești azi?

O lectură este o continuă călătorie, desigur, nu poți să nu fii de acord cu Nicolae Iorga, atunci cînd spune despre cărți: „Unde n-am mers eu cu dinsele, păreții de vâlătuci ai umilei căsuțe pierînd ca o perdea de fum la cel dinlîu avînt al imaginației trezite!”. Cu „Letopisețele de vechi și bun grai ale lui Mihail Kogălniceanu” — primite în dar la cinci ani — i se deschidea larg primele zări intelectuale — „și ce largi în timp și spațiu erau acestea!”; prin ele trăise „impresia de total, senzația de viață” (se „muta pur și simplu în ea”). Prin paginile cărților reușise să privească încăierările și să ia parte la judecățile Divanurilor, să stea lîngă Dabița-Vodă, cel care nu bea decît din oala de lut, să fie alături de Alexandru Iliăș, cel bun, lîngă Dimitrie Cantemir, prins în cursa de la Stăniiești. Prin cărți trecuse, încă din copilărie, numeroase granițe geografice, și chiar ale timpului. „Cu un călător englez m-am dus în India și m-am așezat în răcoarea vilelor ascunse în tamarini, pe cînd servitorii arămii se aplecau adînc înaintea senioriei mele. Cu o călăuză care cunoștea Antilele spaniole m-am plimbat în palanchie pe străzile Havanei, uneori stropite cu singe (...). Mă scuturam de frigul viscozelor scoțiene care fac să piară cu grămada turmele și uneori păstorul împreună cu dinsele (...). Prin Victor Hugo, din Orientale, am văzut pierînd în flăcări Sodoma și Gomora, cînd îngerul a spus focului neștiutor: „aici”.

Călătorii prin cărți... „Multe drumuri am făcut eu pe atunci, și oameni mari au fost uneori aceia care m-au îndreptat la dinsele!”. Ucenic al paginii tipărite și mare autor de carte, Iorga folosea formula de reverență: dumneaei, cartea, și nu fără să se ex-plice; fiindcă — așa cum spunea — „cu astfel de lecturi se face un mic om, cu mult înainte de vreme”, și fără ca sănătatea lui să sufere, dovada că el însuși se afla mereu „gata de muncă”, „chiar și în cel de-al șaptelea deceniu, de existență”, cînd scria „O viață de om”.

Dar dacă toate aceste călătorii încep la cea mai fragedă tinerete fără să se sfirșească, poate, niciodată, vine o vîrstă

CRONICA LITERARA

Mihai Stoian: Meseria mea e viața

La contribuție, pe amîndouă, în același timp. Citită așa, Meseria mea e viața (carte al cărei titlu pare să reprezinte o replică la „documentarul” lui Robert Merle, Moartea e meseria mea) seamănă cu cele romane care, alături de „poveste”, conțin și propriul lor roman.

Ca toți reporterii de vocație, și autorul acestei cărți circulă prin cele mai diverse medii, vizitează șantiere, ia interviuri, pătrunde în școli, stă de vorbă cu oameni celebri, cu medici eminenti, cu Ana Aslan sau numai cu mecanicul lui Aurel Vlaicu, dar și cu părinți care și-au părăsit copiii, cu personaje care, în limbajul tribunalelor și al reporterilor se numesc „cazurilimită”, cu parlăgii, cu hingheri și cu alcoolici, cu oameni necăjiți, care au crescut în orfelinate și în institutule de re-educare. El scrie, cu aceeași pasiune, de-spre băiatul-lup Ramu, ucis de civilizație,

cînd călătoria în lumea cărților — dacă e dublată de o activă existență în lumea realității — nu e numai una a cunoașterii umanităților din afară, ci, mai ales, a propriului eu, pe care lecturile și în-vățătura încep să-l conducă precum timonierul o corabie ieșită în larg. Des-prinzi atunci din cărți nu doar „peisaje”, sau „întimplări”, sau „tipuri”; te îmbogățești cu idei, cu principii morale, cu ajutorul cărora le corectezi sau le animi pe ale tale; construiești programe de viață. Este, cred, etapa cea mai de sus a contactului cu cartea și sugestiile lec-turilor personale, pe care voi încerca să le transcriu în această rubrică, își propun să dea un imbold, îndeosebi citito-rului aflat la anii formării; lui, mai ales, vreau să-i vorbesc despre perspec-tivele pe care i le poate aduce cartea, pe toate planurile personalității sale.

Drumurile gazetărești m-au dus, de-a lungul anilor, spre foarte mulți oa-meni, spre multe reușite, dar și spre des-tule „căderi”, „pierderi”, nereușite. Îndeosebi cu unii tineri se petrecea acest lucru. Descifrați mai atent, observai ușor că în inimile lor zvîcniseră cîndva nobile flăcări, visuri mari le înaripaseră gin-direa, dar ceva, un mic amănunt, unul foarte banal, poate, îi zvîrlise dintr-o dată departe tocmai de locul în care doreau să se afle. Acel ceva putea să fie un cu-vînt aspru, lipsa unei mîngieri sau a unei înțelegeri. Drame de acestea se nasc, nu rareori, chiar în anii de școală, în sala de clasă; tinerii în cauză se văd deodată prizonierii situației de „margi-nali” și, cu timpul, fie că n-au puterea, fie că renunță, se conving că acela e lo-cul lor, adică li se formează ceea ce în pedagogie se numește „stereotipul de marginali”. Iar de aici înainte lumea însăși începe să-i ia drept „acea de-aco-lo, de la coadă...”. Altă categorie — poate și mai numeroasă, deci foarte importantă — este a celor care nu pot depăși anu-mite bariere. Ei și-au format un ideal, au o țintă, un scop în viață, dar ca la un făcut, le apar, sau li se pare numai că le apar, fel de fel de „piedici” în fața. De cite ori nu auzim: „Eh! Dacă eu eram în situația cutare... Ce nu făceam!” Sau: „Dacă nu mă loveam de cutare greutate...!” Și ești gata să-i înțelegi, să-i justifici.

Desigur, condițiile sint condiții, ele nu pot fi negate. Doar sintem materialisti, luăm lucrurile în esența lor obiectivă. Parcurgînd însă Jurnalul lui Tolstoi în-tîlnești două însemnări ce datează cam de pe vremea cînd scria „Învierea” și care pun foarte multe semne de între-bare cu privire la justificări și la ușu-rința acceptării lor.

„Insușirile adevăratei activități spiri-tuale — scria uriașul de la Iasnaia Po-liana — sint de așa natură încît ea nu poate fi ținută în loc”. Și mai departe: „Dacă e ținută înseamnă că nu e au-tentică”.

Afirmăție dură, lipsită de zaharicalele sentimentalismelor cu care se grăbesc să ne inconjore unii, în loc să ne aducă la realitate și să ne spună adevărul în fața. Adică, zice Tolstoi, nu umblați cu prostii: n-ați făcut (sau nu reușiți să faceți) nimic în viață. „opera” voastră nu prea se vede? Ei bine, asta n-o pu-teți justifica prin cutare sau cutare cau-ză exterioară vouă. De nimic v-a fost opera, de nimic ați fost voi; căci dacă

aveați într-adevăr spirit, nu puteați fi ținuti în loc.

Dar condițiile? Cum rămîne cu condi-țiile determinante, pe care numai cu citeva rînduri mai înainte spuneți că le recunoașteți ca fiind obiective?, bănuiesc, deja, niște voci iritate. Ce zicea Tolstoi al dumneavoastră despre aceasta?

Tolstoi, voi răspunde, nu știu dacă se gîndea neapărat la dialectică, dar în în-semnările sale oferă un răspuns demn de un mare gînditor dialectician. El nu nega existența unor greutăți. Arăgea însă atenția să înțelegem că „viața este un act eroic”, că nu poate obține nimic cel ce se predă fără luptă. Iar pentru desfășurarea acestei lupte iată ce idee formidabilă enunța el:

„Lucrul anume care ne necăjește și care ni se pare că împiedică îndeplinirea cauzei noastre este, de fapt, CAUZA VIETII NOASTRE”.

Gînditorul este aici în toată măreția lui. Da, greutatea (posibila ei existență obiectivă) este recunoscută. Dar nu și justificarea.

Vrei să nu rămîi un „marginal”, ai ne-voie pentru aceasta de un climat de cal-dură și înțelegere în colectivul tău? Urmînd calea dorinței tale de afirmare, luptă pentru crearea acestui climat, pentru cîștigarea înțelegerii, a cuvîntului care să te slujească.

Esti cercetător într-un institut, ai o idee ce ți se pare foarte importantă, dar ți-o ineață o mică birocrație? Fără să pierzi din priviri ținta, desfășoară, mai întîi, sau în paralel bătaia cu birocrația, devenită prima ta mare cauză, de victo-ria căreia depind multe alte victorii.

Esti un asemenea experimentator care ar avea nevoie de laboratoare ultramo-derne, inclusiv în instituția lui, și nu există (fapt absolut posibil, încă mai sin-tem o țară în curs de dezvoltare)? Crearea acelor laboratoare, munca asiduă pentru aceasta, devine marea ta cauză.

Să nu uităm: „Insușirile adevăratei activități spirituale sint de așa natură încît ea nu poate fi ținută în loc. Dacă e ținută înseamnă că nu e autentică”.

Bătrînul Tolstoi nu ne dădea numai sfaturi, ne-a dat și un mare exemplu: realizînd opere care au intrat în patri-moniul culturii mondiale la vîrsta de septuagenar, era, totuși, zilnic nemulțu-mit de el; tot i se părea că nu mun-cește suficient...

EUGEN FLORESCU ■

„ca marile imperii”, despre Hans Frank, „regele german al Poloniei” și despre car-tea lui Curzio Malaparte, Kaputt, despre Transfăgărășan, despre Mihai Vitcazul, de-spre procesul memorandumilor din 1894 (dr. Ioan Rațiu: „Existența unui popor se afirmă, nu se discută!”), despre „pri-mul zbor în balon liber”, întreprins de Pilâtre de Rozier și marchizul d'Arlandes, în 1783 și despre ascensiunea balonului „România”, la 20 octombrie 1905, cu Eugen Assaky (nepotul scriitorului moldovean Gheorghe Asachi, cel cu poemul scris în ocazia zborului aerostatic a madamei Blanchard), Paul D. Moruzzi, Demetriad și Valentin G. Bibescu („omenirea își uită, uneori, eroii”), despre Ana Ipătescu, eroina de la 1848 („Locul înhurmării...: necunoscut — pînă astăzi”), despre cele citeva case istorice, demolate în Bucu-resti, din ignoranță sau din rea-voință (casa lui Titu Maiorescu, din spatele ma-gazinului „Eva”, Muzeul Simu, casa lui Heliade din Obor, unde s-a tipărit Curierul românesc, casa Macedonski, de pe locul actualei clădiri A.S.E., casa lui Al. Odobescu de pe Cuza-Vodă), despre insula Ada-Kaleh, despre inundațiile din 1970 și 1975, despre reporterul și viitorologul Robert Jungk („reportajul e mult mai mult decît o lume fotografiată — el implică o cunoaștere fundamentală a istoriei, a so-cietății, un instinct special dezvoltat, simțul timpului, al momentului pe care-l tră-iești și care se consumă odată cu tine”).

De cele mai multe ori, peregrinările a-cestora devin subiect de meditație și, dacă în cazul „prozei” puteam să descoperim, în asemenea împrejurări, un roman al romanului, la Mihai Stoian vom descoperi reportaje despre reportaje. Se poate spu-ne, deci, că formula acestei cărți care, alături de reportajele clasice, de anchete și de interviuri, conține adevărate confe-

siuni, pagini de jurnal, profesioni de credință și polemici, este formula romanului „en abime”.

Parcurgînd lista de teme pe care le-am enumerat mai sus, ne-am putea întreba dacă cel care scrie despre ele este un re-porter optimist sau, dimpotrivă, unul pesimist. La această întrebare ne răspunde chiar autorul: „Optimistul sint eu. Alt confrate, străbătînd Valea Prahovei, com-od așezat la fereastra trenului sau a autoturismului, descrie inspirat Ceahlăul. Dar Ceahlăul a fost și va fi frumos, imu-abil frumos, milenar. Ce ne facem însă cu cealaltă Natură, umană, înlăuntrul că-reia magma existenței clocește? Este omul (cu o mic, nu Virful Omul, cu O mare), realmente întotdeauna frumos? Și atunci, cum se măsoară — autentic — op-timismul și pesimismul? Să descrii, pur și simplu, un decor neschimbător sau, crezînd total în perfectibilitatea naturii o-menești, s-o dezvălui cu orice risc, tocmai pentru a o desăvîrși?”

A descrie Ceahlăul, pe Valea Prahovei, iată un mod elegant de a spune că există reporteri care nu scriu despre ceea ce văd.

Meditînd în permanentă la ceea ce scrie, combinînd citatul de viață, „grefele” de hîrtie, cu citatul literar (Bolintineanu, Alecsandri, Vlahuță, Iorga, Panait Istrati, Călinescu, Vianu, Arghezi), interesat, în-tr-o măsură mai mare decît alții, de fi-nalitatea reportajelor sale, de ideea de dreptate și de adevăr, și transformîndu-se, de aceea, nu de puține ori, într-un anchetator justițiar, Mihai Stoian a descoperit, ca și Radu Cosasu, în felul său, soluția prin care o „culegere de articole”, fără legătură aparentă, poate fi transformată într-o carte unitară și pasionantă.

FLORIN MANOLESCU ■

PARADOXUL SLOBOZIA-CIORĂȘTI

Un paradox autentic. Toți au dreptate și nici unul. Dreptatea fiecăruia urcă, precum mercurul termometrului, pînă la un punct unde nu se oprește însă ci dispăre.

Slobozia-Ciorăști este o comună de mărime mijlocie și nu foarte bogată, la 10 kilometri de Focșani. Printre treburile care nu mergeau tocmai pe rîte anul trecut se numărau și cele aproximativ o mie de vite. Unele nu mergeau deloc; zăceau pur și simplu și președintele cooperativei, speculînd conjunctura creată de reorganizarea prin lege a fermelor, a cerut transferarea acestora la Complexul de taurine de la Golești, unitate specializată. Ferma de vite urma să se desființeze deci în conformitate cu prevederile legii și în interesele obștii, și șeful fermei, medicul veterinar Alexandru Moscu, depune o cerere la Direcția pentru agricultură și industrie alimentară a județului Vrancea cerînd numirea în postul de medic al circumscripției veterinare din comună rămas vacant de o bucată bună de vreme. Cităm dintre argumente: s-a născut și a crescut în Slobozia-Ciorăști; părinți, pensionari și bolnavi, locuiesc în comună; dorște să se stabilizeze în comuna natală; postul pe care funcționează, șef de fermă, urmează să fie restructurat; postul de medic de circă este vacant. Acesta era interesul curat, legitim și personal al medicului Alexandru Moscu. Interesul direcției agricole nu mergea chiar atît de departe; se oprea la opt kilometri de Slobozia-Ciorăști și anume la Complexul de taurine de la Golești unde urmau să treacă de altfel și vitele restructurate ale medicului veterinar; a.c.i., tot de o bună bucată de vreme, de la înființarea complexului, nu era acoperit postul de medic epizootolog și practica în zootehnia județului era și este de a acoperi în primul rînd posturile de șefi de ferme și de specialiști ai complexelor de vite și abia după aceea posturile de medici de circumscripție. I se refuză postul de medic de circumscripție și solicitantul nu depune, firește, în aceste condiții nici o contestație, cu toate că n-ar fi avut dreptul intrucît niciunde posturile nu se atribuie la cerere. Atît postul de medic epizootolog cit și cel de medic de circă au același nivel de remunerație. Medic de circă poate fi însă oricine, chiar și un stagiar, și este un post curat și fără răspundere materială; pe scurt: foarte căutat, cerut și rîvnit, ceea ce nu se poate spune despre posturile de medici epizootologi, cu răspundere materială și multă bătaie de cap. I se refuză deci cererea în concordanță cu perspectivele de ansamblu ale zootehniei județului și cu practica de mulți ani din acest domeniu și nici decum pentru faptul că medicul veterinar Alexandru Moscu n-ar fi fost corespunzător, cum s-a afirmat mai tîrziu, afirmație ce se opune realității ce demonstrează că medic de circă poate fi chiar și un medic stagiar. Aceste cinci minute de explicație nu au loc și veți vedea ce consecințe de necrezut va avea în continuare acest amănunt.

2

La patru kilometri de Focșani funcționează megal și necesar Asociația economică intercooperatistă de creșterea și exploatarea vacilor de lapte „Unirea”, pe care o vom numi simplu în continuare complexul Unirea. Unitate economică ce ar fi trebuit să fie reprezentativă și de avangardă și care nu era așa pînă la numirea în funcția de director a medicului veterinar Mihai Munteanu. De mai mulți ani, Mihai Munteanu exercita rolul de „om de intervenție” cu tenacitate, disciplinat și nu totdeauna conform cu dorințele și interesele sale. A fost printre pușinii medici din județ care au acceptat să treacă de pe postul rîvnit de medic de circumscripție pe acela de șef de fermă fără comentarii, apoi, cînd a fost nevoit, în funcția de director de complex la Golești, medic veterinar principal la Direcția agricolă și în cele din urmă, la solicitarea organelor de partid, ca director al acestui greu și complicat complex Unirea. Ajunge în scurt timp pe locul trei pe țară și crescători de vite din Anglia vin la „Unirea” în schimb de experiență. „Lucra așa, afirmă Constantin Bratu, secretarul de partid din acel timp, aveai nevoie de vopsea și nu se găsea în magazine, el scotea un pol din buzunar și te trimitea să cumperi vopsea. Se grăbea, era tare grăbit și nu-l interesa decît un singur lucru: disciplina. Și lucrurile să meargă repede și mai ales bine. Din păcate, ca medic veterinar nu prea ținea cont și de disciplina financiară; o fi crezut, cred eu, că bunul-simț îi era de ajuns...”

În vara cînd medicul veterinar Alexandru Moscu afla despre perspectiva desființării fermei de vite din Slobozia-Ciorăști și se gîndea la postul vacant de medic de circumscripție, în județ se vorbea mult despre loturile în folosință ale specialiștilor și unul dintre subalternii lui Mihai Munteanu propunea în Adunarea generală a reprezentanților cooperativei agricole ca și specialiștii de la complexul Unirea să dispună de astfel de loturi. De față era și un reprezentant al U.J.C.A.P. Vrancea și medicul veterinar Mihai Munteanu, ca foarte mulți dintre conducătorii treburilor agricole din județ, cum aveam să constat personal mai tîrziu, avea cunoștințe suficiente de sumare despre prevederile statutului C.A.P.-urilor și

nu se gîndea că articolul patru al acestuia nu acorda specialiștilor din complexele intercooperatiste dreptul la lot în folosință. Am să dau un exemplu: Ion Călin, inginerul șef al Consiliului intercooperatist Odobești, afirmă chiar că Biroul executiv al consiliului ar fi dat totuși o asemenea dispoziție, ceea ce nu este tocmai exact și chiar dacă ar fi, în acest caz consiliul a luat o hotărîre ilegală. V-am dat acest exemplu tocmai ca să demonstrez cît de puțin sînt cunoscute prevederile statutului. Adunarea generală a votat propunerea și trei dintre specialiștii complexului Unirea au fost ca să zic așa, improprietariți în afara legii.

Mergem mai departe, la fel cum a făcut și medicul Munteanu care, nepricicipindu-se la agricultura loturilor în folosință, a dispus suveran să se acționeze în conformitate cu legea, ceea ce pentru subalternii lui a însemnat extinderea drepturilor dincolo de granițele legale ale loturilor, folosirea mașinilor complexului pentru transportarea pepenilor cultivați pe diverse piețe de desfacere, cu acordul directorului firește, care atunci cînd i se cerea aprobarea se mulțumea să spună: vedeți ca totul să fie legal. Un alt subaltern al doctorului Munteanu, fără lot în folosință, prinsese gustul peilor și cînd directorul l-a dat afară a zis: „Las că v-aranjez eu. Eu cu pei n-am voie, dar dumneavoastră cu pepeni aveți...” „Du-te unde vrei”, i-a zis doctorul, gîndindu-se că lui îi aprobase Adunarea generală dreptul la pepeni. Și s-a dus. N-a mai revenit el, ci organele în drept etc. etc. Judecarea organelor de partid a fost dreaptă, a ținut seama în primul rînd de prezentul penibil, dar n-a omis nici trecutul și mai ales viitorul unui om care în fața altor oameni, nu și a instanței judecătorești, avea totuși circumstanțe atenuante. A fost judecat aspru și fără părtinire în Plenara Comitetului orașenesc de partid Odobești, de unde a fost exclus, în Adunarea oamenilor muncii din complex de unde a fost destituit din funcția de director, a primit vot de blam pe linie de partid, a fost discutat în secretariatul Comitetului județean Vrancea al P.C.B. și s-a hotărît ca medicul Munteanu să se întoarcă la munca de unde a plecat, adică la aceea de medic de circumscripție. Circumscripția de unde plecase era ocupată. Libere nu erau decît Milcov și Slobozia-Ciorăști. Milcovul era mai aproape de locuința sa din Focșani, la Slobozia-Ciorăști lucrase însă ca director al complexului Golești și s-a dus la Slobozia-Ciorăști, acolo unde cu două luni în urmă ar fi vrut să ajungă și fostul șef de fermă Alexandru Moscu și fusese refuzat din motivele pe care acum le cunoașteți.

3

Alexandru Moscu, după desființarea fermei din Slobozia-Ciorăști și după ce a fost refuzat pentru postul de medic de circumscripție, a fost repartizat așa cum era de așteptat ca medic epizootolog la complexul de taurine Golești unde trecusear de altfel și vitele de care răspundese pînă atunci. Remunerația fiind cu cîteva sute de lei mai mică și fiind nevoit să recurgă și la navetă, oboșitoare cu toate că nu avea de parcurs decît opt kilometri, și-a manifestat nemulțumirea și a fost transferat în interesul serviciului la ferma din Ciorăști Mari, la 65 km de casa părinților din Slobozia-Ciorăști. Între timp, medicul Munteanu este sancționat și numit la Slobozia-Ciorăști ca medic de circă. Se poate constata destul de lesne că nu există nici o legătură între viața medicului Mihai Munteanu și aceea a medicului Alexandru Moscu și totuși destinele lor se întîlnesc pentru a da naștere primului paradox din Slobozia-Ciorăști: în timp ce Mihai Munteanu face naveta la Slobozia-Ciorăști, de la Slobozia-Ciorăști Alexandru Moscu face naveta la Ciorăști Mari. Situație pe care o sesizează, primul desigur, Alexandru Moscu. Deci: el, Alexandru Moscu, fiu al comunei, fost deputat, fost locțiitor al secretarului organizației de partid, decorat de două ori pentru merite în muncă, fost șef de fermă în comună, locuind la părinți, face naveta la 65 km și i se refuză postul de medic de circumscripție la Slobozia-Ciorăști, pe atunci vacant, în timp ce un străin de Slobozia-Ciorăști, și pe deasupra și sancționat, răspunzător pentru fapte cu gravitate penală, retrogradat, pus în discuții și criticat, face la rîndul lui naveta acolo unde el ar fi scutit s-o facă. Protestează și este normal. Protestează deschis și pe toate căile, nu fără a specula cu subtilitate situația lui de fiu al satului care dorește în conformitate cu spiritul hotărîrilor de partid să se stabilizească în comuna natală ca să ajute la prosperitatea și dezvoltarea multilaterală a comunei. O face cu insistență dar cu temeiul pe care i-l oferea realitatea însăși.

4

Față în față cu o realitate pe care n-a dorit-o și la care a contribuit fără să bage în seamă tendințele spre paradox care se apropiau și se alăturau mai presus de voința cuiva, direcția agricolă s-a trezit răspunzătoare de rezolvarea unei dileme

fără soluții practice și cu atît mai puțin imediate cum solicita Alexandru Moscu. Unde greșise? Îl refuzase pe Alexandru Moscu cu argumente nedecise dar întemeiate. Îl acceptase pe Munteanu în împrejurări de forță majoră cînd postul era vacant. Și totuși lucrurile se aranjaseră chiar așa: „fiul comunei” făcea naveta la Ciorăști Mari, în timp ce Munteanu făcea naveta în Slobozia-Ciorăști. Ce era de făcut? Prima variantă: să-l schimbe încă o dată din post pe Munteanu, și să-l aducă în loc pe Moscu. Consecințe: ar fi revenit asupra propriei sale hotărîri, aceea de a refuza acordarea postului de medic de circă lui Moscu, hotărîre care fusese luată cu mult înainte de a fi vorba de numirea lui Munteanu în această funcție. Moscu ar fi beneficiat astfel de nenorocirea lui Munteanu, în timp ce Munteanu ar fi fost pedepsit încă o dată fără nici un motiv. De data asta Munteanu, spre deosebire de ceilalți doi subalterni ai lui care fuseseră mutați disciplinar la unități economice unde neavînd nici un caz Moscu stăteau liniștiți în posturile lor, ar fi avut drept vină doar faptul de a ocupa un post într-o comună unde direcția era aceea care avea probleme, nu el. A doua variantă: să lase lucrurile cum sînt și să refuze insistențele lui Moscu care în lipsa unei soluții deveneau iritante și de nesuportat. Cum putea răspunde unui tînar care cere apropierea de părinți și de locurile natale? „Că de fapt, chiar la 65 km depărtare, nu era despărțit de părinți, ferma unde lucrează aparținînd aceleiași uniuni intercooperatiste”, ceea ce îl face pe Moscu să pufnească în ris și să adauge: bine că nu mi-a spus că face parte din același U.J.C.A.P. sau chiar U.N.C.A.P. Inabilitatea de stil din răspunsul direcției îl face pe Alexandru Moscu să prevadă o breșă serioasă în logica și dreptatea direcției și să lărgească frontul de atac, adresîndu-se și altor organe. Scopul: redeschiderea cazului Munteanu, nedrept și insuficient pedepsit față de gravitatea faptei sale, în care caz desigur postul de medic de circă ar fi rămas iarăși vacant. În această furie, Alexandru Moscu nu vede decît o singură piedică în calea revenirii sale în Slobozia-Ciorăști: Munteanu. Se apreciază că Munteanu fusese preferat lui Moscu, ceea ce, după cum ați văzut, este inexact și reacția direcției se îndreaptă în lipsă de adresant vulnerabil împotriva lui Moscu. Amenință că va desființa circumscripția veterinară din Slobozia-Ciorăști și o va muta la Golești, ca să nu mai fie discuții, îl descoperă lui Moscu amenziile suferite, rezultatele slabe obținute în muncă, și cele reale și altele care doar ar fi dorit să fie ale lui. De pildă, s-a spus că de la Timboești Alexandru Moscu a fost mutat la indicația primului secretar, ceea ce de fapt nu i se întîmplase lui ci predecesorului etc.

Toate aceste descoperiri, redescoperiri sau născociri sînt de natură să însuflească ambiție și încredere în izbînda de la urmă și mai puțin să-l determine pe Alexandru Moscu să renunțe. Fiindcă fiecare dintre afirmațiile direcției acoperă de fapt o realitate pe care o cunoaște insuficient. Iată ce povesteste de pildă fratele lui Moscu, fără nici o legătură cu ancheta de față:

5

„Am crescut în aceste două cămăruțe, pe care le vedeți, cu pămînt pe jos și înghețuite, trei frați împreună cu părinții noștri, acum bolnavi și singuri, și am plecat fiecare în altă parte, la școli, și n-am dorit altceva decît să ne regăsim și să trăim din nou cu toții împreună. Ne-am regăsit de mai multe ori, noi, frații, ne-am dus unii după alții și la un moment dat, cu toate că eu sînt cu mult mai mare, am fost coleg de clasă și de bancă cu Alexandru la Școala tehnică veterinară și apoi, fiindcă el n-a reușit la facultate și avea serviciu la Arad, se apucase de țigări și de băutură. Așa l-am găsit într-o stație de autobuz, cu țigara în gură, și atunci eu m-am apropiat de el dintr-o parte și l-am lovit în plină figură, iar el a fugit și mai tîrziu, la Timșoara, după ce a reușit la facultate, dar n-avea bursă, eu munceam noaptea și studiam ziua; eram infirmier și primeam în schimb casă și masă și l-am luat să doarmă cu mine la infirmerie; la masă el mîncă porția mea și eu ceream supliment și mîncam cînd mi se dădea. Din bursă o întrețineam pe sora mea care a venit și ea la Timșoara și, deși nu aveam ce îmbrăca, tot visam la ziua cînd vom fi ajunși cu toții la casele noastre pe care le doream reunite lingă casa părinților de la Slobozia-Ciorăști. De-atunci nu vreau altceva decît ca măcar unul dintre noi să ajungă lingă părinți și cînd Alexandru a terminat și a putut să-și ia repartiția în Vrancea, în el mi-am pus toate speranțele. La Vrancea însă n-a găsit post în comuna natală încă de la început și în navetele pe care le făcea, pentru că soția lui este din Buzău, a vrut totuși să aibă un

6

— Ați pus toată țara în picioare pentru asta. Și nu știu ce să fac mai întîi să vă admir sau să rămîn pe gînduri. Meritați în orice caz toată stima pentru abnegația dumneavoastră. Nu trebuie să omiteți nici faptul că pentru dreptatea dumneavoastră ați încercat, cînd ați văzut că nu reușiți altfel, să doborîți un om deja doborît. Spun asta pentru că după părerea mea doctorul Munteanu n-are nici o vină în ce vi s-a întîmplat. Fratele dumneavoastră a fost refuzat cu mult înainte de a se fi ivit cazul Munteanu...

— N-avem nimic cu doctorul Munteanu și nu-i dorim decît bine și fericire în viață. Ocupă însă postul care din orice unghi ați privi lucrurile se cuvine drept fratelui meu.

— V-am spus doar că fratele dumneavoastră a fost refuzat înainte de a se da postul doctorului Munteanu. Chiar dacă postul ar fi fost liber, tot nu l-ați fi obținut.

— Nu-i chiar așa. Posturile astea, vă spus eu, și fratele meu e martor, se obțin uneori în baza relațiilor. De aceea nici n-au vrut să i-l dea.

7

ION COMAN, Erou al Muncii Socialiste, președintele C.A.P. Ciorăști Mari, unde medicul Moscu este șef de fermă: „La noi medicul Moscu muncește sirguincios, și dorința noastră este ca el să rămînă aici la noi, fiindcă muncește bine și ne-am înțeles cu el. Mă întrebați ce cred eu despre cazul de față. Eu cred că Moscu are dreptate. Dacă părinții lui sînt în comună și el vrea să se stabilizească acolo, nu vîd de ce altceva să lucreze acolo unde poate foarte bine și el, mai ales că ceilalți nu este de acolo...”

Cît despre asta, că doctorul Munteanu ar fi susținut de cineva mare de la județ, este tot ce poate fi mai neadevărat. Eu despre el cred că este puțin neserios, dar e un specialist bun. Fiind din județ sîntem membrii aceluiași comitet și obști. Niciodată n-a fost iertat. A fost bubuit de nu s-a văzut de multe ori pentru motive mai puțin grave ca ale unora care erau iertați. Nu, categoric NU. Dacă mă credeți. Așa ceva eu unul nu cred...”

VICTOR MĂLUREANU, instructor coordonator al Comisiei organizatorice din U.J.C.A.P. Vrancea: „Medicul Mihai Munteanu nu trebuie să uite un lucru esențial: A fost într-adevăr pedepsit aspru și multiform. Dar dacă organele de partid n-ar fi intervenit atît de prompt, dacă ar fi întîrziat în luarea unei decizii pe linie de partid și n-ar fi oprit în timp util extinderea fraudei, astăzi s-ar fi găsit anchetat de procuratură pentru cel puțin trei fraude: tulburare de posesie, cooperativele agricole indifferente de ce declară ele au fost private de valorile care au fost produse pe pămînturile lor; evaziune fiscală și venituri ilicite. A primit patru pedepse, în schimbul lor beneficiază însă de scoaterea de sub urmărire penală.

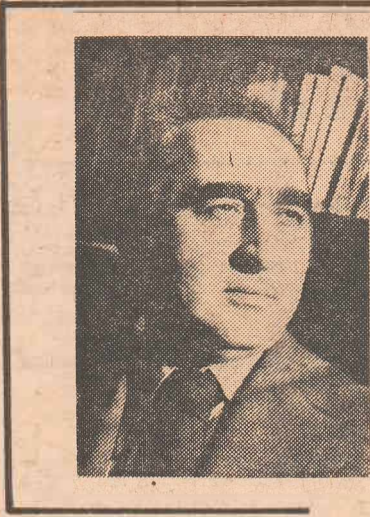
În ce-l privește pe Moscu, aici lucrurile sînt ceva mai clare: există indicația expresă a secretarului general al partidului ca specialiștii din agricultură să fie stabiliți pe cît posibil în comuna natală.”

8

Lui Alexandru Moscu nu i se poate da postul de medic de circă numai fiindcă ulterior pe acest post a fost adus un navetist sancționat. Nu e echitabil, nu este educativ, și ar crea un precedent periculos. Dacă Moscu nu este adus în comună și Munteanu este totuși mutat, în locul lui nu poate fi adus decît tot un navetist, deoarece Moscu este singurul medic veterinar din comună. Dacă Munteanu rămîne și Moscu face în continuare naveta, paradoxul va continua să existe și el contravine unei indicații exprese de partid. Cum se poate rezolva această problemă? În Slobozia-Ciorăști, odată cu dezvoltarea comunei, numărul oilor din proprietatea cooperativei crește pînă aproape de cifra de procente care face posibilă înființarea unei ferme de gradul trei. În acest caz medicul Moscu ar putea reveni în comună. Rămîne de căutat felul cum ar putea fi acoperit acel minim de procente care lipsesc.

Mă întreb, încheind acest reportaj, ce s-ar fi întîmplat dacă atunci cînd lui Alexandru Moscu i s-a refuzat postul de medic de circă i s-ar fi explicat și de ce, cu răbdare, în perspectiva posibilității întoarcerii sale definitive în comuna natală.

NICOLAE CRISTACHE ■

AVEM NEVOIE DE O ȘCOALĂ A SENTIMENTELOR

Romancierul și criticul teatral Dinu Săraru s-a născut la 30 ianuarie 1932 în Rimnicu-Vilcea. Este redactor șef adjunct la Radioteleviziunea română.
Bibliografie: *Teatrul românesc și interpreți contemporani* (1966), *Al treilea gong* (1973), *Niște țărani* (două ediții, 1974, 1975). Premiul revistei *Luceafărul* pentru critică teatrală — 1966, premiul revistei *Săptămîna* pe 1974 pentru *Niște țărani* și Premiul Academiei Republicii Socialiste România. Are sub tipar romanul *Clipa*.

O discuție de trei ore cu Dinu Săraru, la el acasă, e un spectacol care te incintă dar te și chinuiește încît la sfîrșit pleci istovit, jurîndu-te că n-ai să-i mai calci niciodată pragul, spunîndu-ți că dacă ai să-l întâlnești pe stradă ai să treci urgent pe trotuarul celălalt. Pentru că autorul romanului *Niște țărani* nu are pic de răbdare să susțină o conversație. Cînd te aștepți mai puțin se repede de pildă la pendulă și îi potrivește mecanismele pentru că nu-i place cum sună bătăile ei. Se reculege o clipă ascultînd muzica de la picup („Nu pot lucra fără muzică”) pentru ca apoi, amintindu-și de întrebarea pe care i-ai pus-o, să dea drumul unui torent de vorbe pe care abia ai timp să le notezi. Saltă din nou pe un scaun pe care îl smucește violent, fără să-i pese de covorul care se strînge în mijlocul camerei și caută un volum mai vechi din *Secolul XX* („Cîți ani ai? 30? La 30 de ani îi luam interviu lui Nazim Hikmet.”) în rafturile bibliotecii. Evident, pînă îl găsește, dărimă citeva teancuri de cărți („Am să le arunc odată. N-am să păstrez decît zece cărți fără de care nu se poate trăi.”) Revine pe podea într-o manieră spectaculoasă, se apropie de telefon ca o vijelie, formează un număr și se interesează de apariția romanului său *Clipa*. Prin ușa întredeschisă își admonestează fiicele, după care își aduce aminte că te afli lingă el și-ți mai răspunde la cîteva întrebări. Cînd crezi că s-a potolît, își dă cu palma peste frunte, ca și cum ar spune „cum de-am uitat”, scoțecște prin niște sertare, smulge din balamale ușa unui mic dulap și scoate la iveală o colecție de cuțite de vîntătoare pe care ți le arată cu orgoliul unui copil mîndru de jucăriile sale. Promite solemn, vîzîndu-te complet deconcentrat, că va răspunde în continuare ascultător la orice întrebare, dar deja te-ai obișnuit cu modul său de a fi și nu te mai interesează decît să ghicești cu o secundă înainte ce va mai face în momentul următor.

— Cînd vîd în cui o pușcă de vîntoare iar pe biroul dumneavoastră tot felul de cuțite mi-e greu să mai pun vreo întrebare.

— Nu te înfricoșă. Dă-i drumul! Te asigur că nu le vom folosi.

— Sper din toată inima. Vă garantez că aș uita de acest deor belicos dacă mi-ați spune cum ați făcut saltul de la cronicar dramatic la romancier.

— Am început așa: la Rimnicu-Vilcea, în primăvara lui 1947, am scris un roman. Eram elev la liceul Lahovary. Cartea am scris-o în trei săptămîni.

— Despre ce era vorba în ea?
— Despre revoluția la care eram martor. Am fost cuprins de tînră de febra acestei revoluții. Să nu ți se pară curios, dar prin 1945 am participat la schimbarea primarilor din raionul Horezu. Aveam 13 ani. Nici acum nu-mi pot explica cum de mă lua lumea în serios.

— O explicație trebuie să fie totuși.
— Poate pentru că eram fiul unui invățător care fusese comunist ilegalist.

— Ce s-a întîmplat cu romanul?
— Nu știu unde este. Din vremea aceea și pînă cînd am terminat *Clipa*, pe care o aștept să apară, am tot visat să scriu un roman în care să vorbesc despre activiști. N-am avut curajul. M-am apucat de gazetărie. Însă în 1953 am mai scris un roman — *Moartea pinguinului albastru*. Descriam în el tragedia micii burghezii surprinsă de revoluție, ca un dansator lipsit de experiență, pe sîrma foarte subțire a istoriei, între capitalism și socialism. L-am predat la Editura de stat pentru literatură și artă. Un scriitor care conducea pe atunci editura mi-a spus că i-a plăcut. L-a mai citit și marele scriitor care e azi Eugen Barbu. Dar și acest roman pe care l-am scris cu multă dragoste s-a pierdut. După aceea m-am cheltuit în activitatea de presă și într-o oraltate poate pitorească, fericit să pot sugera subiecte unor buni prieteni, care, mai inspirați decît mine, aveau răbdarea să se așeze la o masă și să scrie.

— Alții nu-și permit să rătăcească o singură pagină iar dumneavoastră, socotînd atent, constată că ați pierdut două romane. Cam mult pentru un singur om! V-ați propus cumva să nu vă opriți aici?

— Cînstît vorbind, scriitorii am devenit de fapt sub teroarea lui Adrian Păunescu. Într-o noapte, în biroul său de la revista „Flacăra”, m-a pus să scriu 21 de pagini din cartea care avea să devină *Niște țărani*, și după ce le-a publicat imediat, m-a amenințat că dacă nu-i dau săptămînal 21 de pagini, paginează într-un loc cît mai vizibil următorilor anuți: „Dinu Săraru nu este capabil să termine romanul anunțat”. Cînd a apărut în revistă primul capitol cu *Va urma* la sfîrșit, nu mai exista nici un alt rînd și nici eu nu știam cum va continua. Cunoașteam însă bine drama țăranelor române în fața istoriei și uriașă lui neputință de a înțelege această istorie

care li apărea ca un tîvălug. Adevărul, firește, a fost de partea istoriei, însă drama a rămas să constituie sursa unei mari literaturi. Eu am iubit și iubesc țăraniul român și am crezut că pot să surprind măcar o scintilă din această dramă. Sîntem încă datori față de acest univers din care descindem în ultimă instanță cu toții.

— Ați mai putea repeta experiența scrierii romanului *Niște țărani*?

— Chiar mi-ar plăcea. Adrian Păunescu este indiscutabil un catalizator de energii artistice și unul din cei mai generoși oameni pe care i-am cunoscut în ceea ce privește promovarea talenților, în ciuda crutei sale de om imposibil.

— Înțeleg că vă place să scrieți atunci cînd asupra dumneavoastră planează o amenințare. Ce pericol vă pîndea cînd ați scris *CLIPA*?

— *Clipa* e o carte pe care am scris-o sub amenințarea ideii care circula în lumea literară: *Niște țărani* e un accident în viața lui Dinu Săraru. Un accident, poate fericit, dar fără urmări. Și dacă mai sînt amenințat mult cu această idee sînt pregătît să le mai pun cinci romane pe masă.

— Spuneați mai înainte că ați participat încă de copil la istoria nouă a acestei țări. Dar ce înțelegeați pe vremea aceea din faptele dumneavoastră? Ce pricepeați din toate acele evenimente care se succedau cu repeziune încît nici pentru un om în toată firea, cu multă experiență, nu era atât de lesne să le descopere semnificațiile?

— M-a umilit în viață, și în special în liceu, faptul că eram un orfan neajutorat material. Stăteam într-un internat al P.C.R. alături de frații P... foarte bogați, deși tatăl lor reușise să treacă drept comunist în perioada respectivă. Zestrea cu care venisem eu la internat era formată dintr-un pachet minuscul învelit în ziar. Ei veniseră, fiecare, cu cîte o ladă enormă, cuprinzînd în ea ce nici nu visam eu, de la caiete Globus la mere domnești. Cînd participam la schimbarea primarilor prin sate, aveam impresia că sparg lăzile fraților P.

— Era o viziune destul de naivă asupra revoluției.

— Cred că mulți tineri în perioada respectivă au înțeles așa revoluția.

— Asta nu înseamnă că revoluția nu este totuși un lucru mult mai complicat.

— Revoluția e atât de cuceritoare, chiar în perioada ei de copilărie, cînd poate fi și singeroasă, încît peste vreme nu se reține decît partea ei frumoasă. Chiar și Bălcescu s-a bătut pentru a apuca o bucată din plușul de pe tronul regelui Louis Philippe.

— Revoluțiile sînt singeroase. De aceea, unii susțin că nici o revoluție nu merită să fie făcută dacă face victime, dacă aduce tot soiul de tulburări care primejdiesc tihna oamenilor.

— Nu se poate privi revoluția noastră socialistă de pe poziția micului burghez care, în anii de la începutul socialismului la noi în țară, a fost afectat, să zicem, pentru că a fost împins cu umărul la o coadă la piine, și nu vede nimic din tot ce s-a construit după aceea. Noi primim revoluția de pe baricada revoluției. Așa am scris și *Clipa*. M-au interesat în acest roman suferințele unui om care se afla pe baricadele revoluției și care a trebuit să îndure nedreptatea întîmplată de revoluție. Este o suferință mai semnificativă și mai tragică decît a acelora care se aflau dincolo de baricadă. Mani, de pildă, a fost unul din cei mai lași politicieni ai istoriei noastre moderne. Însă după ce a fost condamnat de tribunalul poporului, el putea să aibă sentimentul că e un martir sau un erou. Dar ce tragedie trăia Lucrețiu Pătrășcanu! El nu era arestat de dușmani! A fost o perioadă dramatică în istoria noastră cînd s-au făcut și erori, care, sigur, și-au pus pecetea pe epoca respectivă. Dar marele sens al revoluției noastre nu a fost alterat. Revoluția nu ține seama de un singur destin, ea se face cu destinele unui popor întreg.

— Nu înseamnă că nu trebuie să deplîngem pe acei care au iubit revoluția și totuși au fost victimele ei precum și pe acei care numai dintr-o întîmplare sau din neștiință nu au luptat pentru ea. Revoluția noastră e frumoasă și pentru că la un moment dat au fost recunoscute erorile care s-au întîmplat în numele unor principii generoase și sfînte pentru milioane de oameni.

— Este o necesitate fundamentală aceea de a se spune adevărul despre realitate, oricît de dureros ar fi el. E o necesitate filozofică, socială, morală, politică fundamentală a construirii socialismului și comunismului. Noi trebuie să o apărăm, să o promovăm și să ne facem din ea unul din motivele esențiale ale educației și pedagogiei comuniste.

— Care credeți că e sensul revoluției noastre?

— Fericirea omului. Dacă studiem atenți cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu va trebui să observăm insistența, nu numai teoretică, programul acestui mare om pentru ideea de fericire a omului în România. Poate că nimeni în istoria noastră n-a făcut să vibreze atât de puternic această idee ca actualul președinte al României. Noi toți trebuie să devenim robii acestei idei de fericire pentru fiecare cetățean, Fericirea e o noțiune gravă. Ea implică gravitate în fiecare gest, act, cuvînt. Acest sfînt care este Bălcescu nu putea să devină sfînt dacă n-ar fi făcut ca toată biografia lui să fie egală cu ideea de sacrificiu pentru fericire. Dacă sensul revoluției noastre e o noțiune gravă, dă-mi voie să spun că nu pot să mai justific starea de beatitudine a unor gazetari români, a unor gazele, în împrejurări în care ar trebui să adopte o atitudine sobră. Trebuie să ne reevaluăm cuvintele cu care scriem, să le aducem la nivelul vieții noastre sociale. Se manifestă o tendință spre bombasticism în presa noastră. Cuvintele au însă nevoie să sune la adevărata lor încălecătură de adevăr și de emoție. Altfel le demonetizăm.

— Aș vrea să vă reamintesc un vers al lui Miron Radu Paraschivescu: „Nu cred în libertate cît nu-i a tuturor...” Istoria noastră e o mărturie a setei de libertate, de dreptate și democrație a poporului român. În definitiv, ce înțelegeți dumneavoastră, un scriitor român, prin libertate, prin democrație?

— Seta de libertate nu se poate sătura decît printr-o înțelegere extraordinară de angajată a necesității. Această libertate presupune și niște privațiuni. Sociale, economice, de context istoric și internațional. Libertatea fundamentală care s-a cîștigat este aceea de a ne dicta noi înșine destini în acest moment, inclusiv privațiunile. În ceea ce privește democrația, ea presupune un proces mult mai complicat. Libertatea se cîștigă odată cu victoria revoluției. Democrația, după aceea. Cu ea trebuie să te obișnuiești. Există chiar niște riscuri ale democrației.

— Care ar fi ele?
— Democrația trebuie să fie pentru toți. Atunci cînd deținem un post, mai mult sau mai puțin important, trebuie să acceptăm că democrația ne cuprinde și pe noi, nu începe să se desfașoare de la noi în jos. Am stat de vorbă mai demult cu copiii unui ministru pe care tatăl lor îi trimitea la școală cu mașina. I-am întrebât: cum o să vă mai duceți la școală cînd tatăl vostru nu va mai fi ministru? Era o zi friguroasă și ei s-au și văzut în situația de a merge prin ger, pe jos. „Cum așa?” m-au întrebât ei. Le-am răspuns: „Așa cum merg la școală copiii lui Nicolae al Getii de la mine de la Slătioara”. Democrația presupune conștiința limpede a fiecăruia dintre noi că aparținem societății și nu scaunului. De la această concepție am pornit atunci cînd am scris în *Flacăra* o tableată intitulată *Exploatarea scaunului de căle om*, care mi-a adus o mulțime de scrisori. Descriam acolo o formă de „exploatare” în socialism. Una e să zezi pe un scaun de portar și alta e să stai pe un scaun de director general. Deși, știu din experiență, cum ne privește uneori cite un portar.

— Credeți că sînt un primitiv? Multă lume a crezut și mai crede încă. De unde și exclamațiile care s-au auzit cînd a apărut romanul *Niște țărani*, premiat de Academie.

— Credeți că viața noastră literară e atât de calmă, de tîhnită datorită unor impliniri certe, unui echilibru al valorilor?

— Nu e calmă, e pedestră.

— De ce?...

— Cu cîteva fericite excepții, apar încă multe cărți lipsite de semnificație social-politică majoră, care macină un cotidian domestic fără priză la actualitate. Război și pace evocă starea de spirit a unei societăți în istorie. Nu numai un bal la familia Rostovilor. Alți scriitori trec dincolo de realitate și fabulează. Mai există și ipostaza scriitorului care cîuștește istoria. Stă pe marginea drumului pe care merge istoria și în reportajul lui pedestru vede doar piciorul soldatului căruia i s-a desfacut moletiera.

— Te întîlnești cu cîte un autor care, cum te vede, îți și spune pe un ton de victimă: ai citit cutare revistă? X mă înjură! Auzi revista cu pricina, citești articolul lui X, dar nu descoperi nici o înjurătură ci numai observații de bun-simț

comunicate în limbajul cel mai urban cu puțință. De unde credeți că vine obsesia scriitorului român de azi că atunci cînd se scrie în termeni nu prea măgulitori pentru el este injurat?

— Tot făcîndu-se ierarhizări din afara fenomenului literar, fără piedestal, scriitorimea s-a dezobișnuit de ideea că dacă scriitorul are dreptul să scrie și să publice, și cititorul are dreptul să citească și să nu-i placă. Normal ar fi să ne comportăm cu toții în modul cel mai principal cu puțință.

— O tristă realitate a vieții noastre literare o constituie „bisericițele literare”.

— E una din dramele momentului nostru literar. Și eu am făcut politica de grup, și eu am făcut erori, dar tot atunci am participat și la opera de promovare a celei mai bune generații de poeți actuale, pe vremea *Luceafărului* lui Eugen Barbu.

— Ați fost vreodată laș? Dacă spuneți că nu, imi string hîrtiile și plec.

— Unde nu dă Domnul... N-am fost laș de pildă atunci cînd am participat la publicarea piesei lui Marin Sorescu, *Iona*. Și nu era prea ușor să nu fii laș, cînd au fost atîția. Cred că am fost nesigur uneori — deși poți apărea și laș atunci cînd nu ți se creează posibilitatea să lupți pentru o idee. Am fost mai curînd oportunist, ceea ce e și mai îngrozitor. De pildă, atunci cînd n-am făcut praf niște piese fără cap și fără coadă și am închis ochii potrivit principiului „să trăim cu toții bine”. Atunci s-a spus: „S-a intelectualizat și Săraru! Nu mai e un primitiv”. Penibilă intelectualizare! Istoria culturii e dură. Ea operează numai cu da și nu. Nu reține decît pe da.

— Cum credeți că e privit scriitorul român în societatea noastră?

— Din punct de vedere al complexității problemelor social-politice de azi mulți scriitori se pierd în nimicuri. Uneori apar dueluri în presă cu cele mai modeste motivații, subiectiviste, carieriste, de orgoliu. N-am mai asistat demult la o confruntare serioasă de idei. Parcă am avea vocația ciupelii. Scriitorii trebuie să fie ca niște buldozere care pregătesc terenul pentru o pădure de idei și sentimente. Intervenția unui scriitor în presă trebuie să pună măcar un primar pe hînduri! Eu nu pot de pildă să asist la Horezu, la o îngrămădire dramatică a unor țărani în jurul unei mașini cu porumb, cu 70 de lei băniciorul, în timp ce un confrate își face în aceeași zi o problemă cardinală din ciupeala unei broșuri. Trebuie să ajungem în împrejurarea ca fiecare act al unui scriitor să fie un act de conștiință. O revistă de literatură trebuie să-ți ardă miinile, nu să adormi cu ea în brațe după ce ai dat francul. Avem un public extraordinar față de care sîntem datori. La șezătorile literare TV am văzut plîngînd sute de oameni cînd se recita *Repectabila povară* a lui Adrian Păunescu și, în aceeași seară, am văzut nepăsarea lor în fața propozițiilor versificate de atîția confrăți ai celui dintîi.

— Asta înseamnă că unii om care știe ce face cu fiecare leu din retribuția sa îi vine greu să se gîndească la altea decît la problemele care îl ating pe el în mod direct și pe care vrea să le reintîlnească în literatură.

— Cel mai interesant moment pentru literatură este momentul actual. Există apoi astăzi o apetență extraordinară pentru literatura inspirată din viața politică. Ar fi dealtfel absurd ca o societate prin excelență politică așa cum este societatea noastră să nu poată determina o literatură și o artă profund politice. Ele trebuie să contribuie la purificarea vieții noastre spirituale. Scriitorul trebuie să dea societății sentimentul că materializează conștiința opiniei publice a întregii societăți la un moment dat. Cu o carte ca *Răseala* rămîne Rebreanu în istoria literaturii noastre, și nu cu *Adam și Eva*.

— Ce salt mai vreți să faceți?

— Aș vrea să conduc un teatru care să fie luat cu asalt de public. Mi-ar plăcea, de asemenea, să fiu măcar doi ani primarul unui țîrg. Să fac ceva care să poată fi văzut, pipăit. Am slăbiciunea lucrurilor concrete. Am să m-apuc odată să fac la o margine de drum, în satul meu, Slătioara, o fîntînă.

— Alte visuri nu mai aveți?

— Vreau să mă apuc în cîteva săptămîni să scriu un roman frumos care să tulbure prin poezia lui, prin puterea lui de sugestie. Tînră generație de azi, care are atât de acută conștiința istoriei și a politicii, are nevoie și de o școală a sentimentelor. Tinerii au nevoie de cărți ale lor, de cîntece de dragoste pe care să le murmure cînd sînt îndrăgostiți. Pentru că ce e mai tulburător decît o fată care se topește de gîtul unui băiat foamna pe o alee îngropată sub frunze îngălbenite?

GEORGE ARION ■
Fotografie de ION PREDOȘANU ■

O JUMĂTATE DE ZI, HOȚI ÎN PARCAJELE CU PLATĂ

În măsura în care, ca urmare nemijlocită a ridicării nivelului de trai, a crescut numărul parcului de autovehicule, aparținând diferitelor întreprinderi sau unor persoane particulare, s-a mărit și numărul parcajelor cu plată, teritorii pe care, cel puțin teoretic, oamenii își opresc mașinile, înțelegând să le știe, contra cost, la loc ferit și în siguranță.

Din păcate, cam în același ritm s-au înmulțit și sesizările primite la redacție, mai ales în ultima vreme, pe marginea neregulilor petrecute în parcajele cu plată, unde mașinile nu sînt supra-

vegheate cum se cuvine, fiind uneori devalizate sau chiar furate, și unde casierii încasatori, cum se cheamă ei după nomenclatura oficială a întreprinderii de prestări servicii, primesc bani fără a elibera chitanțele de rigoare. Pentru a ne convinge de adevărul sau inconsistența sesizărilor respective, am făcut zilele trecute un raid prin mai multe parcaje cu plată din zona centrală a Capitalei, concluziile constatărilor noastre înfățișându-le mai jos, în prezentul reportaj.

La ora 11,30, autoturismul Dacia 1300 înmatriculat cu numărul 9-B-6331, aparținând Dispeceratului de circulație din I.T.B., unitate căreia îi mulțumim pe această cale pentru sprijinul acordat la realizarea reportajului, parchează în fața magazinului „Unic” din bulevardul Nicolae Bălcescu. Șoferul Ștefan Gabriel e singur în mașină, dar lasă pe bancheta din spate, la bună vedere, o servietă diplomat și o haină de piele. Locul de oprire este interzis, scrie mare, pe o tăbliță, „Rezervat 2 locuri pentru Air France”, dar asta n-o împiedică pe Irina Ioniță, casierul încasator de serviciu, să-l taxeze de doi lei, dublul sumei necesare pentru parcare de o oră, cît solicitase omul, operație care nu se ter-

mină, așa cum ar fi fost normal, cu eliberarea unei chitanțe.

Nu trec nici 5 minute și apărem noi, înarmați cu un lanț de chei, învîrtindu-ne în jurul autoturismului, încercînd ușile, privind în interiorul mașinii, căzîndu-ne s-o deschidem și reușind în cele din urmă. Irina Ioniță trece pe alături, dar acțiunea noastră nu pare s-o neliniștească. Luăm haina de piele, luăm servietă, desfacem portbagajul, punem pe trotuar mai multe lucruri, fără ca cineva să ne întrebe ceva. Colegul Predoșanu o avertizează pe lucrătoare că se umblă la o mașină cu un lanț de chei și că tînărul care ia lucruri din interiorul portbagajului nu pare să fie omul în vîrstă care, cu cinci minute mai devreme, a parcat o Dacie albă. Irina Ioniță face cîțiva pași către locul acțiunii, noi ne precipităm, dar femeia nu pare să se sperie. Și nici nu se sperie. Operăm la doi metri de dînsa, simulăm demontarea stației de radio a autoturismului, fără ca încasatoarea să reacționeze, fiind mai degrabă prinsă într-o discuție amicală decît preocupată de cele ce se întîmplă alături. Ca urmare a discuției, persoana care coboară din 3-B-5087 este scutită de taxa de parcare, intrînd dînsa la scara A a blocului, unde va rămîne, promite solemn, numai jumătate de oră, iar ca urmare a indiferenței Irinei Ioniță, avertizată de eventualitatea unui furt, luăm tot ceea ce se poate lua din autoturism și plecăm.

Ne reîntoarcem după un sfert de oră. Îi povestim lucrătorei ce s-a întîmplat, iar femeia ne povestește, deloc alarmată, că au mai fost cazuri cu oameni care nu plătesc sau care fură, dar nu aici, în centru, ci mai mult la gară. A cerut doi lei, pentru că s-a gîndit că n-ar fi exclus ca șoferul să depășească ora anunțată, căci nu de puține ori se nimereste să te duci la o treabă și să termini mai tîrziu. A eliberat pînă la acest ceas de prînz numai 12 chitanțe de doi lei, lucru care n-are cum să corespundă, dealtfel, nici nu încearcă să ne convingă, cu numărul mașinilor aflate în parcaj, între care unele, ca 6-B-431, sînt parcate neregulamentar, pe trecerea de pietoni. Cît despre chestia aia, zice, că a venit un tovarăș și mi-a spus că alt tovarăș fură dintr-o Dacie, la mine așa ceva nu merge, căci eu am

văzut foarte vizibil că în mașina aceea au venit doi tovarăși, între care unul, mai apoi, fura.

— Dar de ce n-ați întrebat măcar?, ne interesăm.

— Ce să fi întrebat, răspunde, să mai pun lumea pe drumuri?!

Muți în urma replicii de mai sus, schimbăm parcajul. Ștefan Gabriel oprește vizavi de Ministerul Turismului, provoacă o scurtă discuție cu încasatoarea Elvira Ursu, ca să se țină minte bine unul pe celălalt, plătește și dis-

pare. Apărem noi, după cîteva minute. Ștefan Gabriel a ținut-o minte pe Elvira Ursu, dar Elvira Ursu, așezată de-acum pe scaun și privind cu seninătate la semenii săi, nu l-a ținut, de vreme ce, salutînd-o noi cu sfială, ne răspunde cu o veche prietenie.

De data aceasta nu ne mai încurcăm cu mizilicuri. Arătînd teribil de grăbiți și nervoși, furăm tot ce se poate fura din interior, apoi scoatem cricul din portbagaj și ne punem pe treabă. Desfacem o roată, luăm cauciucul, traversăm parcajul și ne oprim în fața Elvirei Ursu, pe care tocmai o întrerupem de la o conversație plină de miez cu „collega care păzește la parcometre”. O întrebăm de un atelier de vulcanizare, nu știe exact unde s-ar putea găsi așa ceva, dar e convinsă că, fiind noi

„Musai!”

Dulcea, blajina, cuviincioasa și adîncă omenie românească a făcut ca omul simplu, de rînd, obișnuit și cumsecade să ocolească în vorbirea lui de fiecare ceas verbul: **Trebuie**, înlocuit cu parafraze: „se cuvine să...”, „se cade să...”, „n-ar fi rău să...”, „ar fi potrivit să...”. Iar în cazuri extreme, cînd acest **trebuie** se impune cu stringență, chiar și atunci, a izbutit românul să-l evite, înlocuindu-l cu o vorbă luată dintr-o limbă străină, dar rostită ironic, cu un zîmbet în colțul gurii: „**Musai!**”

— „Credeți că e absolut necesar?”

— „Musai!”

Acest „Musai”, spus jumătate cu seriozitate și jumătate în glumă, m-a proiectat într-o cercetare de psihologie practică. Adresează-te sufletului românesc cu omenie și îți dă tot ce vrei. Spune-i „**trebuie**”, bate cu pumnul în masă sau, eventual, din copită, și nu mai scoți nimic de la el. Există — sînt informat — o știință a conducerii. Ar trebui dublată de o Artă a conducerii. În vîrstă și deprinsă cu subtilitate, această artă i-ar conduce pe cei ce se adresează unor subalterni să nu spună niciodată: „**trebuie!**” Să-i dirijeze, astfel încît fiecare om ce lucrează în subordine să aibă sentimentul că face ce face și creează ce creează și produce ce produce nu fiindcă „**trebuie**”, ci ca un rod al propriei sale convingeri și decizii.

Cineva care mă privește peste umăr cînd scriu mă întreabă:

— „Crezi deci că **trebuie** să renunțăm la „**trebuie**”?”

— „Musai!”

AUREL BARANGA ■

băieți simpatici, cum zice, care o și tragem în poză stînd pe scaun, o să ne descurcăm.

Ne părăsește pentru o clipă, a intrat în sfera sa de acțiune un Renault 16, pe care nu-l taxează, căci omul n-are schimbat și va plăti, promise, după ce va mîncă un cîrnat la Expres. Elvira Ursu îl creditează, după cum ne creditează și pe noi cu toată simpatia, aflînd că sîntem de la „Flacăra” și că vrem s-o popularizăm. Dînsa, ne asigură, e foarte vigilentă, niciodată nu i s-a furat nimic din bătătură, cum spune, doar la Lido și la Polar s-a furat, poate pentru că încasatorii n-au fost la zi cu atenția.

— Dar cu noi cum rămîne?

— Cum adică?

— Noi am furat cauciucurile astea, lucrurile astea, am deschis mașina cu un cui, ne-am căznit pe lîngă ea, am golit portbagajul, iar matale ne-ai privit de parcă n-ai fi la zi cu atenția.

— Sînt la zi!

Convinsi că și în alte locuri testul nostru ar fi condus la aceleași înfrîntătoare concluzii, renunțăm. Desigur, meseria de casier încasator nu este dintre cele mai ușoare. Iarna, mai ales, ea nu este nici dintre cele mai plăcute, dar banii pe care-i cîștigă lucrătorii însărcați cu paza parcajelor, mare parte din ei pe căi ilegale, și nu puțini, considerînd cît de mare este fluctuația de autoturisme în zona centrală a Capitalei, aduc după sine și o serie de obligații, ignorate după cum s-a văzut mai sus. Pentru remedierea lucrurilor, sugerăm întreprinderii de prestări servicii să ia măsurile de rigoare, punîndu-i la acest scop la dispoziție reportajul de față și, dacă e nevoie, și alte constatări.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

ȘIȘEȘTI

UN SAT DIN MEHEDINȚI, AȘA CUM L-A VISAT UN SAVANT, AȘA CUM ÎL FAC NIȘTE ȚĂRANI

Șișeștiul Mehedințului este satul care l-a dat pe marele învățat Gheorghe Ionescu-Șișești. Șișeștiul Mehedințului este un loc sfințit de un om, de un mare om. Ca și în alte locuri cu fii celebri, ca și, să zicem, în Hobița lui Brâncuși — peisajele seamănă, sintem în aceeași Oltenie de sub munți, cu farmecul ei enigmatic de „țară” veche, cu dealuri împădurite ce scinteie blînd sub bruma toamnei, sub picile albastre ce amăgesc perspectiva și percepția ei reală — cel ce poposește aici caută, înții de toate, urmele marelui dispărut, ale obirșiei geniului, ale unui univers pe care minile lui, smulgîndu-l anonimului, l-au întors spre noi cu o altă înfățișare și altfel de rosturi.

Unde să-l cauți? Satul totuși cel puțin aparent n-are nimic „al lui”, este un sat obișnuit din zona de coline a Mehedințului, sat așezat pe un sol sărac, ros pînă ieri de sărăcie ca de un cancer, transformat, ca toate satele noastre, în anii din urmă, îmbrăcînd alte straie și alte datini. Peisajul de astăzi se recunoaște din ce în ce mai greu în cel de ieri, copilul de astăzi nu se mai recunoaște deloc în copilăria părinților, iar la școala de zece ani — asistînd la o oră de curs, predată de directorul Ion Partenie — Gh. Ionescu-Șișești este „marele nostru savant”, „unul din ctitorii științei agricole românești”, despre viața și opera căruia se învață, desigur, și aici, la Șișești, ca în orice școală din România. „Copii, știți unde s-a născut Ionescu-Șișești?” Rîsete. Înghionțeli, ochi luminoși, fețe suave, de Tonitza, nimeni nu vrea să ridice mina, întrebarea le pare o glumă. Cum adică — dacă știu? „Gheorghe Ionescu-Șișești s-a născut, uități-vă, acolo, în casa aceea veche („veche”, adjectiv necesar, de certă valoare particularizatoare, casa savantului, în Șișeștiul de azi, fiind una dintre puținele rămase vechi), în care trăiește fratele dumnealui, Victor Ionescu...” Ți se răspunde limpede, și se arată cu degetul, și totuși parcă nu-ți vine a crede, parcă îți vine să zîmbești, ca la o glumă. Pipăi cu palma zidul casei părintești, pe care l-a pipăit mergînd de-a bușilea un alt copil, cu numele Gheorghe, da, aceasta e casa, aici s-a născut Ionescu-Șișești, și totuși, îți spui, ceva este prea concret, prea întocmai legitimat ca să fie așa. Nu se poate să fie așa, măsurile, de fapt, nu răspund. Unul din cei mai mari savanți ai acestei țări, izbucnit meteoric pe cerul veacului, cu elipse atîngînd la apogeu continentul și lumea, fixat în focarele admirației oamenilor de știință de pretutindeni, nu putea izbucni dintr-o astfel de geografie liliputană, dintr-o astfel de casă, dintr-un astfel de sat.

Unde să-l cauți? Îl găsești, de fapt, pretutindeni, în acest sat suav-liliputan de pe apa Coșuștei (30 km de Drobeta-Tr. Severin), micuț dar înflorit ca o grădină, sub streășina dealurilor împădurite ce scinteie blînd din bruma toamnei. Dealuri străvechi, nisipoase, cîndva dezgolate și seci ca niște cranii, rînjit știrb într-o geografie a pustului, dealuri împădurite prin grija savantului, operă care — îl cităm chiar pe el — a însemnat „împiedecarea decăderii” Șișeștilor, a desființării, de fapt, a așezării. („Situată într-o regiune de dealuri nisipoase — își amintea, după ani, marele om de știință — comuna era amenințată cu desființarea din cauza eroziunii și distrugerii solului și din cauza acoperirii gospodăriilor și terenurilor de cultură cu materiale inerte din numeroasele conuri

de dejecție... Am stăvilit răul prin consolidarea și plantarea întregului perimetru de protecție.”) Sint, tot aici, în satul acesta aflat în plin proces de urbanizare, cu numeroase construcții noi, dominate de siluetele primelor blocuri, o seamă de vechi, dar frumoase clădiri (centru agricol, primărie, dispensar, baie comunală, școală) întemeiate prin cheltuiala și prin osirdia marelui fiu al satului. Unele și-au schimbat astăzi rosturile (vechea școală, de pildă, s-a transformat în „Casă a copilului”, generația de astăzi a Șișeștiului avînd la dispoziție nu mai puțin de șapte moderne școli!), dar, în epocă, într-o epocă în care apariția unei școli de țară (nu mai vorbim de dispensar sau baie comunală!) era, cum spunea Mihail Sadoveanu, mai rară și mai scurtă decît ivirea unei stele cu coadă, astfel de generoase așezăminte,

plantate pe o coastă stearpă a Mehedințului, însemnau enorm.

Străbătem satul de astăzi, însoțiți de tînărul primar Titu Pariș și de mai vîrstnicul vice-primar Gheorghe Rotaru, ambii localnici, oameni ai satului, care, ca orice oameni ai satului, deși trăiesc într-un perpetuu anotimp al schimbărilor pe toate planurile (economice, culturale, arhitectonice etc.), profesază pudoarea față de exclamări. Ei, ca toți oamenii satului, trăiesc satisfacția de a asculta exclamația din gura altuia, de a măsura în exclamația sau uimirea vizitatorului ceva din interesul și aprigul lor orgoliu față de satul lor, față de chipul lui. (Fiindcă — să fim realiști! — ei nu sînt niște modești, ei sînt, ca toți oltenii, niște orgolioși, chiar dacă niște orgolioși tăcuți!) E aici o știință rafinată a disimulării, a travestirii or-

Șișești, un sat-șantier. La ordinea zilei: captarea unui izvor pentru introducerea apei potabile prin conducte.

goliului în modestie, a permutării semnului de exclamare în puncte-puncte sau în citat, după buna tradiție a textelor din vechile pisanii ce împodobesc lăcașurile de țară ale Olteniei sau vechile ei fintini: „Io, cutare, nevoindu-mă împreună cu ai mei, înălțat-am această mică și bicisnică zidire, punînd-o sub ocrotirea...” Ți se arată apoi opera, poftîndu-te să exclami cît vrei...

Ceea ce se poate vedea în Șișeștiul de astăzi merită, într-adevăr, ca în atîtea alte sate ale noastre, niște semne de exclamare, fie și numai pentru a ordona, pentru a face mai „strînsă” lectura unui peisaj de o mare diversitate și bogăție. O comună cu șapte școli, trei mari cămine culturale, două cinematografe, cinci magazine universale, spital, dispensar, mii de metri pătrați de trotuare, blocuri, sute de case noi, multe din ele cu etaj, o comună cu început de termoficare, cu început de alimentare cu apă (alimentarea cu apă este cea mai recentă realizare, la care satul întreg, cît mic, cu mare, lucrează, la ora de față, în toate clipele lui de răgaz), este desigur un peisaj ce poate provoca exclamația, chiar dacă localnicul are grijă să-i pună acesteia cite o pedală, atent (sau orgolios!) ca nu cumva să acoperi, cu ceața unor false metafore, un cîmp atît de vast și de viguros al certitudinilor. Opera începută, de unul singur de Ionescu-Șișești, cu eforturi și sacrificii, operă care, cîndva, părea incredibilă pe aceste locuri, prin totala ei disonanță cu realitățile economico-sociale ale satului, operă ce părea, cum zice viclele Gh. Rotaru, „coborîtă din cer cu hirzobul”, este astăzi doar un termen de raportare, de comparare cu un prezent infinit mai bogat, mai integrat vieții și ființei satului. Vechile plantații de salcîmi (200 hectare), operă lui Ionescu-Șișești acele frumoase, superbe păduri ce-au oprit curgerea în ruină a dealurilor din jur și a satului însuși, păreau totuși alături de peisaj, străine lui, ca niște prea scumpe tablouri agățate pe un perete sărac. Autorul lor, care nu era pictor, ci om de știință, a adus la lumină, în aceste tablouri, niște ipoteze de realitate, plauzibile numai azi, cînd, în replică la ele, satul cooperativizat a sădit pe ripe și pe văloage meri peri și cireși, acoperînd nu mai puțin de 450 de hectare; azi, cînd din solul acesta podzolic și argilos („sol de categoria z III-a”, spun agronomii) nu se mai fabrică doar oale și străchini, doar celebra ceramică de Șișești, de tradiție preistorică și romană, ci fructe, cartofi, griu și porumb ceea ce face ca în satul lui Ionescu-Șișești pentru prima oară, să se facă, în deplină accepțiune a termenului, agricultură.

Se face deci de către oamenii de astăzi ai Șișeștiului, agricultură, în cadrul celor două C.A.P.-uri, pe terenurile lucrate de stațiunea de mașini agricole cu sediul în

În satul lui Gh. Ionescu-Șișești, indeletnicirile legate de pământ și de roadele lui sînt încă iubite și învățate sirguincios, prin lecții aplicative, sub îndrumarea profesoarei de agricultură, de către toți copiii. (Fotografia de sus)
O prispă străveche cu flori de cîmp — o priveliște încă frecventă într-o așezare întinerită, aflată în plin proces de urbanizare. (Fotografia din stînga sus)
În cuptorul patriarhal ca și în brutăria modernă, pîinea se face tot din griu, tot din muncă, ea rămîne tot piine, adică scopul, sensul, temeiul, avuția și frumusețea cea mai de preț a vieții satului. (Fotografia din stînga jos)

Fotografii de ELENA GHERA ■

Se mai face și apicultură (sînt în sat de familii de albine), se mai cresc și și oi, și porci (pe teritoriul satului e fermă a I.A.S., cu vreo 8 600 de porci), activă intens pomicultura, dragostea și pomi a șișeștenilor fiind, pare-se, indeletnicirile legate de pământ, cea recentă. Plantarea cu salcîmi a de-a a fost, scria Ionescu-Șișești, „dificultățile oamenilor neavînd și nevoind arbori, opt neștiindu-le rostul: „înfringerea rezistenței și rezistenței sătenilor nu s-a face decît printr-o tenace stăruință nală și după ce un grup de săteni au luși să vadă lucrări de acest fel în vîrți ale țării”. Încă un amănunt, de-riu și el pentru relația omului de de- cu pădurea sau cu livada: în comu- nistă niște „Pirjoli”, neamul Pirjoli- umiți astfel, spune cronică locului, să strămoșii lor au fost cei ce au „pir- cu foc pădurile de odinioară, la po- unor boieri ce voiau să-și întindă și pămînturile. Fapt însă tulburător, ce i se fura pădurii i se restituia to- omului, ca produs de artă. În neamul ilor au fost și niște meșteri vestiți ai lui, numele unuia dintre ei, Ghițan , faimos pe la începutul veacului,

păstrîndu-se și azi pe o splendidă poartă sculptată, aflătoare încă în sat: „Această poartă s-au cocoțat de Ghițan Pirjol în anul 1902”. Se mai face de către oamenii satului și industrie (sute dintre ei sînt mi- neri, fac naveta la Motru), se mai face încă și ceramică, de către meșteri ca Du- mitru Popescu sau Andrei Trașcă, se fac de fapt, în satul acesta, ca în orice sat ro- mînesc, foarte multe și foarte diverse lu- cruri, orgoliul disimulat al localnicului pentru noua înfățișare, noua civilizație și noile ritmuri de viață ale Șișeștiului pri- mind, pe planuri multiple, argumentul tem- meinic al faptelor vii.

Și totuși...

Și totuși, sîntem în satul lui Ionescu-Și- șești! Sîntem în locul care, cum scria ilus- trul savant încă din timpul cînd era stu- dent la Viena, „rămîne un sat nenorocit, cîtă vreme nu va începe lupta cea mare de recucerire a miilor de hectare de pămînt care alcătuiesc ciocile sterile și pă- cătoase”, cîtă vreme deci acest sat, ca orice sat românesc, nu-și va sprijini exis- tența și viitorul pe munca pămîntului și pe rodul lui.

Care e viitorul agriculturii în Șișeștiul aflat în plin proces de urbanizare, în Și-

șeștiul cu blocuri și țărani-navetiști, de- veniți mineri?

La Școala de zece ani din centrul comu- nei, agricultura este predată copiilor de o profesoară, Constanța Ebetiuc. Mai învață copiii de astăzi despre pămînt, le place s-o facă? — întrebăm. Ca și inter- locutorii noștri de pînă acum, ca toți acești oameni care măsoară cu scumpătate și cu precizie tot ce-i al lor, cu grija să nu a- burească nici măcar o nuanță, să nu învâ- luie nici un detaliu, să nu acoperi cumva tu, călătorul, cu ceața unor false metafo- re, acel cîmp alit de viguros al certitudi- nii, care le definește existența, profesoara ne răspunde prin niște cifre. Peste 20 la sută din plantațiile de pomi ale C.A.P.- ului (e vorba de cele 450 ha cu meri, peri și cireși) reprezintă rodul muncii copiilor. Circa 30 la sută din îngrijirea plantației stă pe seama aceluiași. Sotarul C.A.P.-ului (nu mare, numai 15 ari, dar cel dintîi apă- rut la Șișești) a fost făcut, anul acesta, de copii. Viitorul? Din cei 22 de absol- venți ai școlii, promotia 1976, 6 au plecat să-și continue studiile la Liceul agro- zootehnic de la Halinga. Petre Daia, ingine- rul-șef al C.A.P.-ului din Șișești, fost elev al profesoarei Ebetiuc, are, de fapt, ca și președintele său, Mihai Istodor, un sediu la cooperativa agricolă și unul la școală,

unde sînt cele mai tinere — și entuziaste oricînd — „forțe de muncă” ale satului.

...Ultimul popas la Șișești: muzeul școlii, condus de profesorul de istorie Dragoș Ebetiuc. Un așezămint care impune și e- moționează. O bogată colecție de unelte străvechi, topoare de fier și piatră, po- doabe feudale și lăzi de zestre, documen- te privind istoria satului, ceramică și stra- ie specifice zonei, stau înghesuite într-o odaie cu aspect de anticariat. O expunere mai adecvată, într-un spațiu mai larg, ar putea pune în valoare aceste comori, care, fiecare în parte și toate laolaltă, vorbesc despre vechimea și neclînirea omului în această vatră, despre sufletul lui des- chis frumosului și, mai ales, despre ceea ce l-a ținut pe el pe acest pămînt, făcîndu-l să biruie în lupta lui pentru viațu- re și dăinuire: munca, izvorul civiliza-ției sale mai vechi și mai noi, al forței de l-a făcut să supună natura și timpul.

E o lecție pe care copiii de azi ai Șișeș- tiului — viitori mineri, dar și oameni ai vetrei lor, ai unui pămînt ce-și așteaptă noi înfloriri și noi împliniri — o înțeleg, se pare, foarte bine, ceea ce nu e deloc puțin.

ILIE PURCARU ■

INCHETĂ SOCIALĂ

Operațiunea „mina cu cinci degete”

Trezindu-se într-o bună dimineață, după noaptea traversată abundant de vise de arîre, Ion Cristea și-a șters îndelung nițele ochelarilor, după care și-a fre- uit zdravăn miinile sale de inspector al ficului forțelor de muncă din Alexan- dia, hotărînd să se apuce pe dată de eabă. Am crescut mare, și-a zis Ion ristea în sine sa, am scăpat prin gra- ere de o condamnare pe șase luni, pen- u luare de mită, am scăpat și de Legea , mi-am luat și Dacia 1100, dar dacă au și mă gîndesc bine am lucrat cam npiric, fără sistem. A venit, băiatule, vremea muncii organizate, s-a terminat ajutorul primit de la alții. De-acum n să mă ajut singur, cu mina asta stî- nă pe care am s-o arăt tuturor celor ure, avînd de executat diferite termenē e muncă corecțională, vor veni la mine upă repartiție.

Om de cuvînt, Ion Cristea nu și-a în- ilcat promisiunea. A intrat în biroul u Gheorghe Brinceanu care ținea mor- ș și să-și ispășească pedeapsa la F.N.C.

Țigănești, inspectorul a zis că nu se poa- te decît cu o condiție, după care — re- produce din declarațiile de la dosar — i-a arătat solicitantului mina stîngă cu cele cinci degete răsfireate. Cinci mii?! s-a speriat Brinceanu, pe care Ion Cris- tea îl cunoștea mai demult, de cînd, con- tra numai două mii, îi repartizase un frate, Iulian, după terminarea școlii pro- fesionale. Inspectorul s-a supărat foc, nemulțumit de a nu fi fost înțeles din- tr-o dată, tariful dînsului fiind acum foarte clar: degetul și suta. La cinci sute, Brinceanu a respirat ușurat, executînd respirația în paralel cu punerea banilor pe masă, după care lucrurile au intrat pe făgaș normal, omul primind reparti- ție unde dorise.

Azi așa, miine așa, Ion Cristea arăta solicitanților mina cu cinci dege- te, primea banii și împărțea repartițiile, solicitanții plecau mulțumiți, iar Dacia 1100 a inspectorului căpăta tot mai multe șanse să se transforme în 1300. A plă- tit cinci sute Marin Beșu, apoi s-a con-

format tarifului Petre Mareș, a venit rin- dul lui Gheorghe Drăgan, a scos banii Vasile Gherghescu, au urmat Ion și Ma- rin Ivan, Ștefan Mitran și alții, cu totul 16 persoane, cite au depistat organele de anchetă.

Văzînd că treburile merg ca pe roate, Ion Cristea s-a gîndit cu o profunzime de la care n-a abdicat niciodată, să-și perfecționeze metodele și să-și mărească aria de activitate. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să-și infrumusețeze unealta, drept pentru care a început să frecventeze, săptămînal, cooperativa Igiena, făcîndu-și manechiura, după care a apelat la o rudă din partea nevastă, Ștefan Bălănescu, antrenîndu-l în găsi- rea de clienți. Acesta a luat legătura, printr-un intermediar, cu Ion D. Mirțoi, l-a chemat acasă și înainte de a-i cere o mie de lei ca să aranjeze cu repartiția l-a apostrofat: „ce-ai făcut, bă, ai în- curcat-o?!”, după care a încurcat-o și el, fiind pînă la urmă condamnat pentru tra- fic de influență.

Odată cu ridicarea tarifului, Ion Cris- tea a avut neșansa să dea peste Gheor- ghe Magheru, tractorist din comuna Pia- tra, care n-a avut de unde scoate o mie de lei, în consecință primind repartiție nu pentru S.M.A. Piatra, cum rugase, ci pentru I.C.M. Teleorman, ca să-i fie în- vățătură de mînt că n-a înțeles cum de- vine chestia cu mina stîngă a inspecto- rului, fluturată de două ori. De la Gheor-

ghe Magheru și din alte părți i s-a tras marele necaz inspectorului, luat pînă la urmă pe nepusă masă și găsit cu 3900 de lei în birou, pe care, pasămite, tocmai îi scosese pentru a-și cumpăra niște piese la mașinuță, lăsînd în schimb alte mișoare frumoase, ciștigat prin sudoarea miinii stîngi, că de a frunții nu e cazul să vor- bim.

La proces, unde cei care băgaseră mina în buzunar au recunoscut ce, cînd și cum i-au dat inspectorului cite cinci sute, unii dintre ei predînd „tariful” chiar la domiciliul mai-marelui peste repartiții, domiciliu indicat solicitanților drept „o casă stropită, pe strada Gheorghe Doja, pe partea Competrolului, vreo trei lo- cuințe mai către centru”, dar Ion Cristea n-a recunoscut nimic. Nici usturoi nu mîncase, nici gura nu-i mirosea, dar a- ceastă ultimă mișcare a inspectorului plin de idei n-a reușit, escrocul primîndu-și pedeapsa meritată, cinci ani de închisoare. Sentința a rămas definitivă, in- stanța acordîndu-i recidivistului Ion Cris- tea, ca într-o meritată ironie a soartei, cite un an pentru fiecare din cele cinci degete de la bine întreținuta sa mină stîngă!

Așa s-a încheiat un vis de mărire și tot așa s-a încheiat, printr-o judecată dreaptă, escrocheria cunoscută la Alexan- dria drept operațiunea „mina cu cinci degete”.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

ACEI ȚĂRANI...

(Urmare din pag. 1)

dese referiri la mecanizatori. De ce să nu zic că sintem mindri de asta?

„Mă numesc Dumitru T. Mocăniță și sînt din comuna Turcoaia, de peste Dunăre. Locuiesc singur. Cu soția și trei copii. Am casă mare cu șase camere, pe care am construit-o eu cu nevastă-mea, și o curte mică. Am și mobilă nouă, cu două scaune de la bătrîni, și televizor pentru copii. Tata și mama trăiesc separat; au 75 și, respectiv, 73 de ani și o capră care le dă lapte și credința că nu sînt singuri. Azi m-am trezit la curte, lângă bucătărie. Azi dimineată, după ploaia de ieri, dinspre Munții Măcinului bătea un vînt rece și stelele erau curate ca iarna și m-am spălat în marcișă; mi-am luat pachetul cu mîncare, brînză, roșii, gogoșari și ciorbă de legume, și am plecat la bac; dincolo mă aștepta tractorul cu cîțiva zilieri și i-am dus la arie. Am stat la masă, după aceea nu mai opresc mașina, și am lucrat pînă acum. Pînă la șase, cînd termin lucrul mai am o oră; iau zilierii, îi urc în tractor și îi duc la bac. La șapte și jumătate sîntem acasă. Dacă n-ar fi brutăria stricată m-aș duce să cumpăr piine: așa mă spăl, ca să nu-mi jignesc soția, și mîncînc pe urmă mă culc. Miine am liber fiindcă am lucrat duminica trecută. Nu m-apuc să repar, că n-aș mai termina. Avem un club frumos și plutonierul de miliție m-așteaptă la table. Nu e mai bun, dar el zice că e și asta mă enervează și pierd. Sau, uneori, pescuiesc. De copii are grijă nevastă-mea. Nu mai are servicii, așa că de sărbători putem să ținem porcul. Avem și niște găini și niște oi pentru care umbla unul cu o hîrtie după mine și eu i-am spus că am trei copii de hrănit cu brutăria stricată și muncesc zi lumină și în general să mă lase în pace și m-a lăsat. Deocamdată. Vreau să trăiesc bine ca tot omul și de aceea mi-am făcut casă. Cît mi-am făcut casa n-am știut de nimeni și nici nu mai știu cum a fost, atîta că dormeam ca un soldat: oriunde mă așezam. Mecanizator m-am făcut după ce-am lucrat la NAVROM. Avea și nevastă-mea servicii. Pe urmă am zis să încerc și cu o meserie și am venit aici. Iarna mă duc la cîte o nuntă dar nu mai rămîn mult ca altădată. Am 33 de ani“.

Ion Turcu seamănă într-o măsură oarecare cu numele pe care-l poartă. Negricios, cu picioare scurte în pantalonii largi, salopeta strînsă pe umerii înguști, fără astimpăr, iute la vorbă ca și la treabă. Este de loc din comuna Berțești și în Insulă a venit astfel: „Pe 2 mai 1965 am fost deplasat cu brigada în care lucram la Filipoiu. Cred că era soare și cald, pentru că mi-a plăcut. Pe data de 15 iunie am fost duși înapoi la Berțești pe motiv că veniseră 40 de tractoare noi. Înainte de plecare, tovarășul Ciobanu Vlad, director la Gostaf Filipoiu, m-a întrebat dacă nu vreau să lucrez în Insulă. Eu fiind de bună-credință l-am întrebat pe tovarășul Cruceanu Andrei, directorul de la Berțești, dacă-mi dă voie. Și dînsul fiind și el de bună-credință mi-a dat voie“.

S-a mutat cu toată familia la Brăila. Și-a cumpărat casă pe Dorobanți. „Nu mai ampe nimeni la Berțești. Nici din partea mea, nici din partea soției. Și nici n-am mai fost pe acolo. Dacă am fost de bună-credință, de ce să mă mai duc. Nici n-aș fi avut cînd, dealtfel“. Singurul lucru la care nu rîvnește este mașina mică. „Dacă n-am putut să-mi cumpăr cînd am vrut, acum nu mai vreau eu“. Acum se gîndește numai la viitor. Ion Turcu face parte din mina aceea de mecanizatori de care vorbea Ion Grigoriu. A venit, i-a plăcut, a rămas și nu va mai pleca orice s-ar întîmpla. Viitorul este alcătuit din cum vede el fericierea, să fii bun la toate, din cei doi copii pe care îi are și-i iubeste cu dragoste de brăilean adoptat și nu concepe să-i vadă altfel decît lângă el în Brăila, buni meseriași și fii credincioși, din soția lui casnică și părinții pe care i-a strămutat din Berțești și care desigur n-au uitat locurile natale. Cînd a venit un băiat școlarizat, Ion Turcu a fost mutat din funcția de mecanic de întreținere și numit tractorist, lucru care nu l-a deranjat, dar nici nu l-a făcut mai fericit pînă azi, 18 septembrie, cînd a fost, recunoaștere deloc tardivă, repus în funcția de mecanic de întreținere. „De-acu-

ma gata! Mă duc la școala de maștri și de acolo unde o vrea tovarășul șef și grupa sindicală.“

În cotul Dunării ferit de Munții Măcinului lumina izvorăște parcă din cîmpia însăși, eternă și blîndă, și în această după amiază de septembrie la rampa de încărcare pe lângă cele două șlepuri care așteaptă porumbul se mai află ghereta din tablă a mecanicului de întreținere, mecanicul de întreținere și maistrul Ion Gherghisan, inventatorul rampei, a doua sa mare realizare în viață. Prima mare realizare se află la Iași, studentă, și nu știe dacă o va mai avea vreodată lângă el. Orașul unde s-a născut se numește astăzi Tolbuhin, și cel în care a copilărit. Măcin. A învățat meserie la un patron din Brăila, apoi la o școală profesională, tot în Brăila, și din aceste două perioade s-a ales mai ales cu pasiunea pentru Dunăre și baltă. Banatul l-a cunoscut ca tehnician militar și cînd a fost să aleagă pentru civile s-a gîndit că „Dunărea e Dunăre mai ales la Dunăre“ și a venit la Brăila. Dar nu mai avea „buletin de Brăila. Mi s-a spus că nu e nimic mai simplu decît să mă angajez în Insulă unde se primesc oameni și fără mutație și apoi după ce voi primi casă, voi găsi serviciu oriunde doresc. Cînd am primit casă

și mi-am luat și buletinul, băieții mei din Insulă învățaseră bine disciplina așa cum o concep eu și meseria asta dificilă și atît îi iubeam pentru asta încît am zis că unde să mă mai duc acum. După o anumită vîrstă, cînd începi să cobori, și singurătatea nu mai e ceva ce li se întîmplă altora, obișnuința și oamenii pe care îi îndrăgești și de care mai ales ești îndrăgît nu-ți mai permit să alegi. Am rămas să trăiesc muncind ziua lumină, vara, și ziua calendaristică, iarna, în cîmp, în Insulă, și să numesc locul unde uneori ajung numai noaptea, casă“. Nu-și explică feul în care a reușit să nu urmeze o facultate deși și-a dorit atît de mult ca „începînd de miine să se apuce de învățat“. A crezut și crede în continuare în viitorul de aur al acestei Prime platforme agricole a țării și viața lui s-a alcătuit nu atît cum a vrut el, cît în conformitate cu acest crez. „Am muncit mult la conceperea acestei rampe de încărcare. Pînă am potrivit-o în alcătuirea ei de-acum. Odată trebuia să încerc un acumulator; rămăsese aproape un metru sub rampă. L-am înfășurat cu o frînghie și am început să-l ridic cu spinarea. Înfășuram și trăgeam. Iarăși înfășuram și puțin cîte puțin l-am pus pe rampă. Atunci n-am avut nimic. Mai tîrziu a fost de ajuns să mă opintesc într-o remorcă ca să aud un hîrșuit sec mai jos de coloană și medicii mi-au spus că e hernie de disc. De supărare am dat în astenie nervoasă și mai tîrziu în hipertensiune arterială“. Două lucruri așteaptă de la viață: să nu mai fie bolnav niciodată și fata să se aranjeze pe lângă casă.

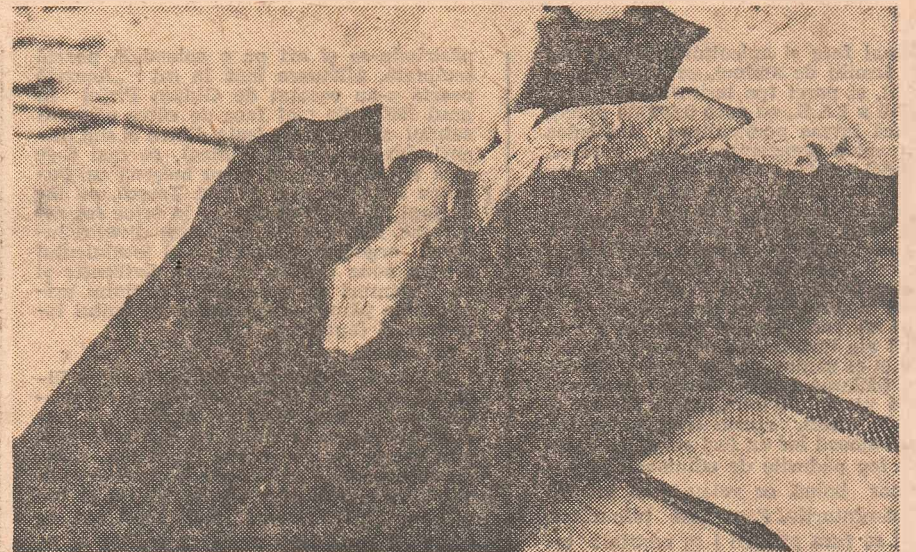
În Dăeni (Tulcea) una din bicicletele din comună aparținea unui chelner, azi în Galați. Gheorghe Tătaru își împărtășea admirația în mod egal între această realizare a tehnicii și agilitatea bărbatului care putea să meargă pe niște roți atît de subțiri. „Îmi zicea chelnerul că dacă îi șterg bicicleta mă lasă să mă uit după el pînă nu l-oi mai vedea. Și i-o ștergeam“. Pînă la Brăila, mama lui făcea cu căruța cinci zile; așa că pe el nu-l lua. Un unchi însă a făcut drumul pe jos, într-o iarnă, ducînd în spinare 15 kg de sare. „Fără sare ar fi murit. L-a încălzit sarea și a doua oară n-a mai îndrăznit“. Calificarea lui ca tractorist a fost una dintre reușitele familiei. Apoi am venit în Insulă, la sugestia tovarășului Hodorogă, mi-am cumpărat casă în Radu Negru, am făcut doi copii, am adus-o și pe mama de 74 de ani. Am adus-o cu mașina și mi-a plăcut că se mira tot timpul. Mașina am cumpărat-o anul ăsta, nu e chiar nouă, dar merge bine și vara asta am făcut cu toată familia o excursie la Bicăz. Nu știu dacă așa mi-am dorit să trăiesc și nici nu mă întreb fiindcă acum nu-mi doresc altceva“. „Gheorghe Tătaru, spune Ion Grigoriu, șeful fermei, e din același leat cu secretarul organizației noastre de partid, Dobre Jurubiță, o minte strălucită, deschisă și uneori aprigă. Au amîndoi cîte un fiu într-a șaptea și cîte un băiat și, respectiv, fată într-a doua. Jurubiță a mai făcut o fetiță care acum are șapte luni, iar Tătaru și-a cumpărat mașină. Băieții lui Jurubiță sînt premianți, dar mai sigur e că fata a venit fiindcă și-au dorit una. Și ce-i sigur, e că amîndoi și nu numai ei, fiecare în felul lui, au învățat aici să trăiască adevărat și cu folos“.

● FOTOTECĂ FLACĂRA ● FOTOTECĂ FLACĂRA ● FOTOTECĂ FLACĂRA ● FOTOTECĂ FLACĂRA

Scrutînd, de la înălțimea acestor ochi — de la înălțimea unei filozofii milenare —

de Miini-clepsidre, prin care se scurge timpul, miini-bucăți de țărîină, prin care se scurge istoria satului, adică piinea noastră cea de toate zilele.

Fotografii de EMANUEL ȚÂNJALĂ, ■

Un erou pozitiv al gastronomiei naționale: Costică Folosea

Scriem despre acest abil și subtil restaurator al stomacurilor noastre din două motive.

Primul: modesta ospătărie sătească din Cristianul Brașovului, condusă de Constantin Folosea, pune în umbră sau întrece în faimă nu puține restaurante cu morgă și prețuri piperate.

Al doilea: faima bucatelor gătite de maistrul brașovean dovedește din nou că meseria de bucatar reclamă talent, iar talentul este nativ și nu facultativ. El se moștenește; de dobîndit se dobîndește mai greu, chiar dacă presupunțivul candidat a intrat în școala de artă culinară luînd la română și matematică nota 10 scris și oral.

Constantin Folosea s-a născut la Rîșnov dintr-o familie de bucătari, iar toți cei care, vreme de două sute de ani, au purtat înaintea lui numele de Folosea au fost, ca și el, bucătari și circiumari rurali. O meserie transmisă din tată în fiu de-a lungul a două veacuri (sau poate și mai mult!), o întregă genealogie încringurită în fața plitei încinse și în aroma bucatelor alese, din lumea căreia își trage obir-

șia și ultimul descendent, Costică Folosea din zilele noastre, autorul reputatului rețetar gastronomic oferit de o modestă unitate sătească.

Constantin Folosea a venit pe lume cu acest dar al eredității, dar talentul — au dovedit-o atîția — moare din leagăn fără zel și muncă, iar acestea se hrănesc o viață din pasiune. Or, trăsătura dominantă a șefului de unitate din Cristian este tocmai dragostea pentru meseria aleasă. Plătînd pentru opt ore de muncă, la fel ca toți confrății săi de breaslă, Costică Folosea își începe ziua de lucru la 5 dimineața, cînd aprinde grătarul și „trage“ micii, și o sfîrșește ultimul, la 11 noaptea, după ce a așezat pe plită ciiorba de burtă, care, potrivit unei tradiții strămoșești, trebuie să fiarbă la foc mic o noapte întreagă, șase ore bune înainte de a fi dreasă cu ou și fiertură de oase.

Răstimpul celor 18 ore petrecute zilnic în unitate mai înseamnă și altceva: o aprovizionare excelentă și o curățenie desăvîrșită. Fețele de masă se schimbă după fiecare consumator, iar mîncărurile sînt servite în farfurii încălzite (să nu uităm totuși că e vorba de o circiumă sătească!).

Vorbînd despre viața și omeneștile slăbiciuni ale șefului de unitate din Cristian, ne mai vine în minte un adevăr: marii gurmanzi se pricep îndeobște la bucătărie, dar și viceversa: adevărații bucătari sînt todeauna și rafinați gurmanzi. Prezentîndu-și rețetele culinare — și o face oricînd și pentru oricine cu mare voluptate — Constantin

Folosea ține adevărate recitaluri euforizante, mai ispititoare decît cîntecul sirenelor. După o oră agreabilă petrecută în compania celebrelor săi mititei, a ciiorbei de burtă și „a unei eventuale porții de mixt-green“, pofa de mîncare poate renaște subit doar ascultînd recomandarea amfitrionului, care, învăluit în haloul aromelor culinare, începe să-ți descrie cu lăcomie decentă metamorfoza tocăniței măcelărești (preparată din bucăți de porc, vițel, rinichi, inimă, ficat, mușchi de vită, slănină afumată, fiecare sortiment cu un regim propriu de prăjire, totul agrementat cu piper și cimbru și servit împreună cu o salată de sfeclă, diluată cu supă și înăsprită cu hrean mistuit la gura cuptorului).

Într-o asemenea situație nu e de mirare că micul atelier culinar din Cristian are de îndeplinit un plan lunar în valoare de 450 000—500 000 lei din care 130 000 producție proprie. Refuzînd să-i creadă pe cei care prevestesc standardizarea mîncărurilor, Constantin Folosea se încăpățînează să-și facă meseria așa cum a învățat-o de la înaintașii lui. Viitorul — care va aparține oricui bucătăriilor computerizate — nu va mai avea nevoie de oameni ca Folosea, ci de bucătari electroniști specializați în minuirea calculatoarelor culinare. Dar pînă atunci, pînă la apariția electronogastromiei, sîntem fericiți că ne mai putem bucura, vizitîndu-l pe Costică Folosea, de savoarea bucatelor gătite cu răbdare, dichis, cu rafinement și fantezie.

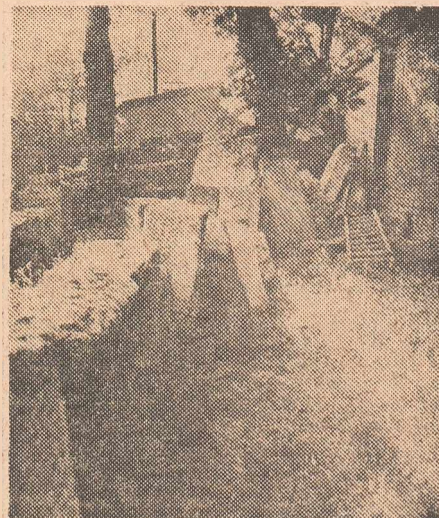
LIVIU TIMBUS ■

NU LĂSAȚI MUZEUL DE ANTICHITĂȚI DIN BUCUREȘTI SUB BĂLĂRII

O vizită la Muzeul național de antichități din strada I.C. Frimu 11 poate să constituie o surpriză dureroasă pentru curioși, intrucit starea de părăsire a acestui muzeu în aer liber lasă mai degrabă impresia unui cimitir abandonat. De fapt, ce sînt aceste pietre aruncate într-o curte năpădită de ierburi și buruieni, tăvălite de o mină neglijentă și erodate de vremea nemiloasă? Sînt o parte din actele de naștere ale poporului român, mai precis exponatele muzeului întemeiat de domnitorul Cuza și scoase la iveală, după o superbă sirguință, de Tocilescu. Într-o dezordine jalnică, fragmente de coloane, stele funerare, metope așteaptă o inimă caritabilă care să le strîngă într-un adăpost, pentru a se opri distrugerea care își desăvîrșește opera încet, dar sigur. Ploile și ninsorile distrug chipurile sculptate în piatră, șterg literele grecești și latine, mutilînd actele scrise, pentru care alții ar da totul ca să le aibă într-un muzeu. O nepăsare crasă lasă pradă văzduhului această moștenire pe care miini harnice au scos-o, acum 50 de ani, din pămîntul Dobrogei și al Olteniei. Cum spunea cineva, ceea ce a conservat pămîntul mai mult de 1500 de ani o să reușim noi să distrugem în mai puțin de o jumătate de secol. Un lapidarium care nu ar costa prea mult ar așeza sub sticlă și sub un acoperiș aceste fragmente artistice care vorbesc atît de viu despre îndepărtata noastră istorie. După cîte sîntem informați, unele săli ale fostului Muzeu național — pentru că acum el nu mai poate fi numit astfel — au fost golite pentru a lăsa loc hidrei birocratice. Decizii inexplicabile au împărțit exponatele, care au fost trimise și în alte părți sau lăsate în voia soartei. Menționăm că muzeul nu are nici măcar un paznic care să vegheze ca nu cumva aceste rămășițe sacre să fie degradate și că printre scări aruncate și damigene împletite, într-o vraiște de nedescris, se poate intra și pleca oricînd cu una dintre pietre. După cum se vede din fotografiile noastre, găinile citesc inscripțiile grecești și latine cu o curiozitate pe care mai degrabă ar trebui s-o aibă directorul acestui muzeu, Dionisie Pippide, intrucit e vorba, înainte de toate, de o avuție inestimabilă, care aparține întregului popor.

Așteptăm răspunsul domniei-sale.

EUGEN BARBU ■

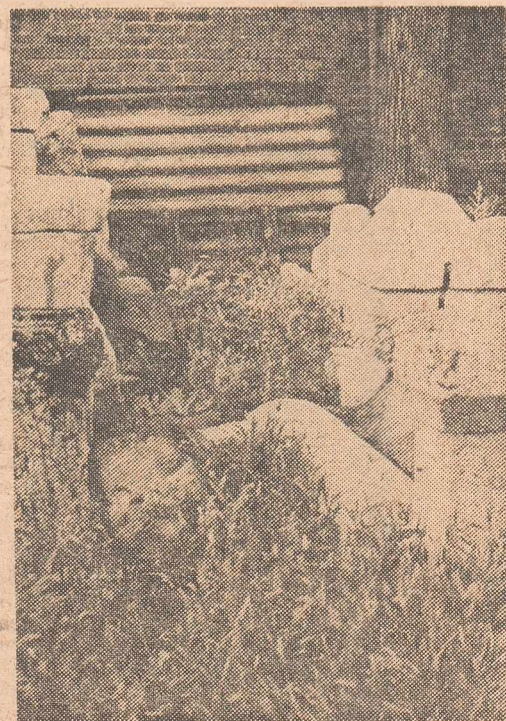

Fotografii EMANUEL TÂNJALĂ ■
ION PREDOȘANU ■

REDACTORII NOȘTRI AU INCERCAT VIGILENȚA CELOR RESPONSABILI ȘI AU LUAT O PREȚIOASĂ PIATRĂ DIN MUZEU

Miercuri 29 septembrie, orele 10 dimineața, o echipă de redactori ai revistei Flacăra, purtînd asupra lor, pentru orice eventualitate, delegația cu următorul conținut: MINISTERUL INDIFERENȚEI ȘI FORMALISMULUI întreprinderea pentru descoperirea, transportul, prelucrarea și subtilizarea pietrelor și vestigiilor, Direcția furtului pietre grele, Str. Victor Babeș nr. 14, telefon 1114792 Telex 0518 Nr. 932/29.IX.1976 D E L E G A Ț I E Se delegă tovarășii Graur Dumitru, Ioanițoia Ovidiu și Grigore Neculae să ia din str. I.C. Frimu nr. 11 pietrele ce vor crede de cuviință, lăsînd în schimb un bon de mină (nici măcar asta n-au lăsat în schimb, neavînd cui — n.r.). Cei responsabili sînt rugați stăruitor să dea tot concursul. DIRECTOR GENERAL U.N. Nimenea, s-a deplasat în strada I.C. Frimu nr. 11, la Muzeul național de antichități, pentru a vedea în ce fel sînt păstrate prețioasele vestigii. Ca semn că nimeni, dar absolut nimeni, nu se interesează de starea și realitatea acestor importante pietre, de păstrarea lor într-o elementară siguranță, redactorii noștri au adus la redacție — cu puterile fizice pe care li le-a dat natura — o piatră de toată frumusețea, cu inscripții în fața cărora sufletul tremură, obiectul de inventar cu numărul 1272. Sigur, dacă ne punea mîntea, în cursul zilei de miercuri puteam nu numai să luăm tot muzeul, dar să și realizăm o transmisie în direct de la fața locului. Miercuri, pe lângă cei ce au luat piatra au trecut tot felul de lucrători ai muzeului, ca pe lângă niște pietre de caldarim. Această indiferență condamnabilă ne umple sufletul de tristețe și pune grave întrebări cu privire la felul în care înțeleg cei ce răspund de bunul mers al acestui muzeu să-și facă datoria. Dacă într-o întreprindere agricolă cineva ar fura o bănicioară de porumb și n-ar fi prins, răspunde pentru ea cel care o are în gestiune. Dacă într-o întreprindere cineva ar fura o piesă de serie și n-ar fi prins, ar răspunde cel care o are în gestiune. După atîta delăsare peste care cresc buruienile și coteodăcese găinile, după atîta delăsare udată cu niște sticle, astăzi goale, de Cabernet Sauvignon, sîntem justificați în întrebarea noastră: cine și de ce permite această jignitoare paragină?

ADRIAN PAUNESCU ■

Despre teatru

Teatrul ultimilor ani e sigur că trece printr-o acută renunțare la zei și la zețe, și dacă n-a renunțat încă definitiv să-i aducă pe scenă, întreține cu ei o relație polemică. Dialogul fiind o formă a democrației și zeii nesuportând dialogul decât într-o anumită direcție și nesuportând deci democrația care este esențialmente umană, ei au început să năpârlească pe scenă și să nu mai apară nici măcar în finele actului trei ca să aducă multă lumină în gușă, ei au fost înlocuiți cu oameni, cu cit mai mulți oameni. Astfel, dramaturgia s-a apropiat foarte mult și uneori s-a contopit cu etapa istorică în care trăim și astfel pe scenă și-a găsit reflectarea gradul dezvoltării sociale de la noi, caracterul forțelor și relațiilor de producție. Teatrul e o tribună unde ciocnirea dintre mentalități, dintre epoci și dintre oameni are loc în văzul tuturor și ce are loc la vedere cu greu poate ascunde minciuna și falsul. Ultimii ani au scos din arenă deci poleirea și gigantul mîtoși și plini de mușchi care ne învățau ca doctorii docenți cum se bea apa și cum se dă bună-zia, eferveșcența dramatică a conflictelor s-a îndepărtat de exteriorul altitudinilor maieștuoase și exterioare și s-a mutat în interiorul anonimilor care de fapt construiesc lumea. Eu, personal, nu regret și cred că nici alții nu plîng cînd n-au prilejul s-o vadă pe scenă pe zeița înțelepciunii Palas-Atena răsărind din capul marelui Zeus, scoasă cu dalta și ciocanul de He-faistos, gata cu scutul, și coiful, și lancea ei să ne aducă niște minunate sfaturi și să ne copleșească în mod dezinteresat cu ele. Personajele vin în teatru din toate colțurile țării, cu ideile lor în cap, bune sau mai puțin bune și în dialogul ce se înfiripă între ele regăsim o eferveșcență a societății noastre și-o nouă zidire a societății noastre. Pe scena devenită tribună ieschisă eroii dramaturgiei noastre încearcă o judecată a lor și a lumii, participă cu gravitate și nu cu emfază la rosturile, bucuriile și tristețile lor și ale semenilor lor și astfel teatrul exprimă realitatea socială în procesul dezvoltării ei istorice. Omul ocupă scena și scena istoriei, omul devine măsura tuturor lucrurilor, așa cum l-a văzut Protagoras, făcînd omul măsura a totului. Vom găsi această măsură și în piesele tinerilor dramaturgi, mai mulți și mai substanțiali ca în alți ani, vom găsi și la ei o izgonire a zeilor și o punere a omului și a minții sale și a conștiinței sale în cen-

trul universului, el măsurînd și cîntărind universul de sub cer și universul aflat dincolo de cer. N-am să enumăr aici toate direcțiile teatrului nostru de azi și poate pe mulți colegi n-am să-i pomenesc, asta neînsemnînd altceva decît că la ora actuală avem după opinia mea o dramaturgie foarte bună, care nu încapă în câteva pagini. Pe tot parcursul acestor rînduri eu n-am să țin cont de nici un alfabet ierarhic. Am să relev pentru început un fapt îmbucurător că nou sosiți în teatru vin din poezie și proză (Alexandru Căprariu, Romulus Guga, Petru Vintilă, Dan Rebreanu, Pavel Bellu și Emil Poenaru) și că prozatori de frunte ca Titus Popovici și Sütö András au scris în acești ani cele mai bune piese ale lor și printre cele mai bune ale dramaturgiei contemporane. O rînduială tradițională a societății se destramă și-i ia locul un nou echilibru și o nouă etică și o nouă conștiință revoluționară în lucrările lui Mircea Radu Iacoban, Kocis István, Radu Dumitru, Dan Tărcihă, Mehes György, Vasile Rebreanu și Mircea Zăciu. Paul Cornei Chitic încearcă din documentele epocii să reconstruiască etapele socialismului românesc, iar Alexandru Voitin îi aduce în scenă pe doi dintre cei mai reprezentativi gazetari comunisti, N. D. Cocea și Miron Radu Paraschivescu. Mircea Bradu și Aurel Gheorghie Ardeleanu vād în Vlad Tepeș, în Doja și Menemurut cum pentru viața semenilor lor viața și istoria vieții acestora pot lua chipul unor tragedii. Horia Lovinescu, în dense metafore scenice, ne poartă fie într-un paradis robotizat, fie lingă o margine de rai cu abeli și caini, într-un viitor paralizant și într-un trecut plin de cenușă ca un deșert. Fiorul vieții și al morții ce le este hărăzit eroilor, nu-i lasă totuși indiferenți, ei nu joacă jocul destinului și găsesc ca și în *Omul ce și-a pierdut omenia* fărîma de omenie care poate depăși orice lege sau normă oarbă. Își regăsesc umanitatea ce le conferă acea înțelegere a propriilor lor suferințe și-i înalță deasupra acestor suferințe și deasupra aceluiași joc al desertului. Horia Lovinescu este poate cel mai literat dramaturg, cuvîntul scris pare să aibă prioritate în fața cuvîntului jucat, el știe să construiască spații mitice și idei, el reia drumul spre Arcadia și reinterpretază ceea ce cunoaștem prin mijlocirea culturii: dar o nouă lumină aruncată asupra aceluiași punct n-l poate arăta sub o nouă înfățișare și această nouă înfățișare este tot un act al cunoașterii. În fond, după cîte puține știm, nici Shakespeare n-a fost în Italia lui Romeo și n-a pus piciorul în imperiul Cleopatrei și nici Dante se pare că n-a fost în infern: așa că nu-i găsim nici o vină lui Horia Lovinescu că n-a ajuns piș-piș în paradis sau în paradisul

Arcădiei. Contează doar faptul că în urma acestor peripluri ale imaginației sale ne dăm seama că o conștiință se poate forma și se poate „înălța” și prin căderi repetate. De fapt, Lovinescu scrie un teatru politic, metaforele ultimelor sale producții sînt o meditație asupra cauzelor ce produc monștri și roboți, sînt o meditație — atunci cînd aceste cauze nu apar evident — asupra efectelor pline de cenușă ale acestor cauze, asupra absurdității efectelor deșertului. Și această modalitate de teatru este viabilă, a cunoașterii mijlocite, atît timp cit nu e înecată în livresc. Și Camil Petrescu a văzut idei, și de la el, ca și de la Horia Lovinescu, înțelegem că nu doar ce pipăim și vedem și simțim cu cele șase sau șazeci de simțuri cunoscute și necunoscute ale noastre contează, ci și ce pipăim și auzim cu gîndurile noastre, cu conștiința noastră, contează ideile pe care le vedem și maturitatea politică a acestor idei. În fond, teatrul în totalitatea sa este un organism complex, o țară, o țară a teatrului, o pasăre cîntătoare care are nevoie de mult aer, de un cer înalt, de multă libertate ca să poată zbura în cerul ei miraculos, stăpînă pe aripile ei, cîntînd deasupra patriei ei, legată de ea prin libertatea zborului ei, prin neatîrnarea zborului ei în înaltul albastru. Și ce este acest zbor altceva decît cerința înscrisă în Programul Partidului ca slujitorii teatrului, și toți creatorii, dealfel, folosind stiluri și maniere de creație diferite, folosindu-și liber talentul să făurească noi opere valoroase care să îmbogățească patrimoniul culturii noastre socialiste și să contribuie la continua înflorire a vieții spirituale a poporului nostru. Problema formării unui nou umanism o întîlnim ea o coloană vertebrală în toată dramaturgia contemporană. Procesul formării conștiinței socialiste o regăsim și în „Adincini” de Constantin Chiriță, unde pe fundalul cîntării pe-trolului în adîncuri se dezbate, cum ar spune personajul principal, Alexandru. „Principalul nostru front de atac, care a fost și este conștiința...” Drama se naște nu dintr-o nestăvilită erupție a unei sonde, ci din felul cum unii sau alții își asumă sau nu responsabilitatea lumii. Această atitudine revoluționară, de asumare a responsabilității istorice tale și a istoriei timpului tău, este cheia de boltă a dramei lui Constantin Chiriță. „Nu-ți dai seama că aici... acum... între noi doi... se discută una din problemele fundamentale ale epocii noastre, ale lumii noastre? Răspunderea!... E momentul cînd trebuie să simți numai răspunderea... pentru ceea ce ai făcut... pentru ceea ce n-ai făcut, pentru ceea ce trebuie să faci...”

DUMITRU RADU POPESCU ■

VIATA - FILM DUS SI NTORS

Cit de talentat?

Asertiunea: un scenariu bun poate fi stricat de un regizor prost, dar un regizor bun nu poate modifica soarta unui scenariu prost — este discutabilă în a doua ei jumătate, dar firește nu în sensul că un regizor talentat poate să facă bici dintr-o atît scămășată și să transforme o aberație în triumful spiritului cartezian. Scenariul este — cum se zice — scheletul, dar trebuie ca ochii minții să-ți joace foarte bine sub sprincene pentru ca citind să vezi, să vezi adică grămada de oase ridicîndu-se în picioare-drepti, acoperindu-se cu mușchi, investimîndu-se colorat. Scenariul se citește, filmul se vede și se aude. Între aceste trei verbe stau cele 1001 de sanse suplimentare ale celuloizului.

Una din ele s-ar numi **densitatea cadrului**. Unii regizori își imaginează că starea de tensiune se întretine prin momente tari, răsturnări impredictibile, izbucniri patetice, ciocniri violente. Este adevărat că orice film are nevoie de o scenă de descătușare — la școală se numeste „moment culminant” — dar un abuz de momente culminante anihilează senzația de culme, întîmîndu-se într-un anumit fel, ca la război: acolo unde moartea este realitatea cea mai copleșitoare oamenii pierd sensibilitatea față de moarte. Priveliștea dispariției unui om, a unui singur om poate să-l facă pe martor să-și piardă mințile, dar traversarea cotidiană a Stixului, carnajul non-stop anulează emoția, golește spectrul de mister, tăbăcește afectele. Pentru film numărul momentelor „tari”, ca și amplasarea lor, sînt semne de tact și de tactică.

Reciproca teoremei, adică refuzul clipei de erupție, firirea cehoviană — bréssoniană-marienbadiană — în urma unor gesturi microscopice și a unor nostalgii ombilicale nu exprimă, așa cum ar vrea, rafinament, deși există prejudecata că un film în care nu se înfîmplă nimic este predestinat să fie subtil. Într-un film trebuie să se înfîmple în permanentă ceva, ceva trebuie mereu să miște și să se miște — anecdotă, pupila, irisul, bărbia, culoa-

rea, unghiul de vedere, liniștea, zgomotul străzii, bătaia inimii — și spunînd acest lucru am ajuns exact acolo de unde am pornit, adică la densitatea cadrului.

Comic sau patetic, cascadorial sau înalt ca o frunte de poet, un film bun este neapărat un film cu **cadru dens**. Cadrul e o mostră. Nu trebuie desfășurat tot balotul ca să vezi dacă stoffa-i lină-n lină.

Destul de multe cadre din filmele noastre de actualitate, dar și din cele istorice, poate mai ales istorice, pentru că detaliile unor epoci îndepărtate ne sînt mai puțin familiare — cum arată o „cameră de zi” în 1976 știm cu toții, dar cum arăta o odaie acum cîteva secole am cam uitat, de aici acele interioare de epocă decorate cu produse artizanale dispuse într-o impecabilă ordine muzeistică, de aici abundența de catifele și de brocarduri și de domnie machiate stil Max Factor, de aici predilectia pentru fer-forge și mobilă florentină — destul de multe cadre, zic, în pofida multelor obiecte și, uneori, în pofida vinzoleii unei numeroase figuratii, nu transmit nici informație și nici senzație, sau mai exact spus, transmit o senzație de placiditate, de rarefiere.

În *Filip cel bun*, reprogramat recent de televiziune, cadrul sună aproape tot timpul a plin. În unele locuri există chiar senzația de „prea plin” pe care și-o dau numai filmele pe care le vezi cu dorința de a le vedea. Ileana Popovici, de pildă, joacă un rol terțiar — ruloțista — dar fiecare apariție este ca un desen cu multe detalii care tesindu-ți repede de sub privire te lasă cu regretul că mereu ceva îți scapă ceva din decor (o lume într-o gheretă), ceva din zgomotul de fond (sentimentul de înregistrare la o fată a locului real), ceva din scena cu „fetele” (uimitor de autentic acest tip de „pitipoancă”), ceva din rostire (nimeni înainte de ea și deocamdată nimeni după) Ileana Popovici n-a reușit să reproducă mai exact glasul, intonațiile, frînchețea, jemanfismul fetiscanei „moderne” în căutarea unei identități).

Bineînțeles, un film nu e un balot de stofă. Un cadru-mostră nu va putea spune niciodată cit de reușit este un film, dar va spune întotdeauna cit de talentat este un autor.

ECATERINA OPROIU ■

EXPOZIȚII

O poetă a florilor

Două expoziții, la distanță de cîteva luni, una în holul Universității populare de la Dalles, în mai, a doua, mult sportivă, deschisă zilele acestea, la Biblioteca „Dobrogeanu-Gherea” a sectorului 3 al municipiului București, au atras atenția asupra unei pictorice cunoscute pînă acum numai în ipostaza **poetei Florica Dumitrescu** (volumul **Clipe colorate**, apărut în 1972).

Numărîndu-se printre „artiștii amatori” (categorie ilustrată, la nivel genial, de Tucelescu și de Ghiță), adică printre acei creatori la care nevoia de a-și exterioriza tumultul interior sau pasiunea pentru artă nu fînteste neapărat la „profesionalizare” și nu urmează școli speciale investite cu dreptul de a elibera diplome, Florica Dumitrescu s-a „găsit” pe sine în pictură cu o forță neobisnuită de irupere a talentului. Nu se mai poate vorbi, în cazul ei — în ciuda unor inerente inegalități — de dibuiri naive sau stîngace. Pictorita s-a „născut” deplin stăpînă pe formula ei, cu un instinct al culorilor și al poeziei pe care ele pot să o deașeze. Este, în exclusivitate, o poetă a florilor și se simte că se apropie de culoare așa cum scriitorul se apropie de cuvînt: spre a o face transparentă pentru o stare de suflet, pentru o idee, pentru un mod de a privi lumea. Florile acestea, pictate de artistă cu nume parcă predestinat, au ceva neobisnuit, ca și cum ar fi văzute într-o dispoziție interioară tînid de vis, și totuși adînc ancorată în cel mai vibrant real. Este, dealfel, secretul întregii picturi românești ce-și propune să cînte minunatul tezaur al cîmpurilor noastre. Și este tonic să descoperim cum această mare tradiție își pune amprenta și pe arta, deloc minoră, a unui „artist amator” (dar oare în cazul Floricăi Dumitrescu mai putem vorbi de „amatorism”?). Pictura ei este o realitate transfigurată, scaldată în stări de suflet poetice care la rîndul lor reflectă minunea naturii închise într-o floare. Un real talent, un puternic talent, izbucnit din adîncul sufletului și implinindu-se pe sine în procesul unei munci frenetice, nutrită din seva unei tinereți interioare.

LOLA STERE CHIRACU ■

CRONICA FILMULUI

Orient Express

Romanul Agathe Christie a încîntat și va continua cu siguranță să încînte generații după generații; preluînd celebra poveste polițistă, trei case producătoare — una americană, alta franceză iar cea de-a treia engleză — realizează iar cea de-ținută, un film maraton durînd mai bine de două ore (dacă am fi răutăcioși, ne-am întreba așa, într-o doară: de ce, pe ecranele noastre, filmul rulează în două serii?! — dar nu sîntem răutăcioși; întrebarea s-a născut din pur spirit de „investigație”, ca să fim în tonul peliculei...), un spectacol în care dincolo de intriga propriu-zisă — păstrată exact ca în carte — asistăm la un regal interpretativ, mari, foarte mari actori ai ecranului mondial admitînd să apară în roluri secundare sau chiar pe postură de semit-guranți.

Nimic spectaculos, nimic comercial în sensul minor al cuvîntului. În schimb, o admirabilă reconstituire a epocii anilor '30 — firește, în cadrul restrîns permis de interioarele compartimentelor unui expres immobilizat de zăpadă undeva prin Iugoslavia. Cadrul în care, firește, se consumă o crimă și se consumă mai ales ancheta detectivului Poirot, personaj prin interpretarea căruia Albert Finney izbutește o compoziție de zile mari.

Rareori mi-a fost dat să văd o sală plină pînă la refuz urmîrind cu sufletul la gură și într-o concentrată tăcere acțiunea unui film care se cere mai ales a fi palpant; într-un fel lucrul este explicabil, la urma urmei cine nu a citit cartea? — totuși liniștea aceasta încordată, reacția reținută a publicului la acele puține momente hazlii, mi-au dat impresia că asist la un spectacol de teatru al unei celebre trupe aflate în turneu, în care sala, dincolo de evenimentul artistic pe care îl trăiește, este copleșită de celebritatea „firmei” celor pe care îi are, vii, în fața ochilor, pe scenă...

Într-un fel așa și este. Ingrid Bergman, într-o singură secvență mai lungă în care apare — cea în care răspunde întrebărilor anchetatorului Poirot, secvență filmată aproape dintr-un singur unghi și fără tăiere de cadru — este aproape incredibil de autentică în straniu personaj pe care îl interpretează (dealfel, pentru acest „rolușor”, ea a obținut în 1975 — anul realizării filmului — un „Oscar”!); în rolul victimei, Richard Widmark — cunoscut la noi mai ales din cîteva western-uri de mina a doua și dintr-un „Viking” fără ecou — este memorabil; Sean Connery (a fost odată un James Bond!), reținut și demn de reținut în numai cîteva cadre... Etc., etc., etc., pentru că nu se pot analiza în parte toți interpretii, nici unul, dar absolut nici unul nefăcînd distonanță cu restul — și toți fiind magistrali — indiferent de desfășurarea partiturii actoricești.

În sfîrșit, și nu întîmplător lăsat la urmă, regizorul acestui film: **Sidney Lumet**. Puțini, foarte puțini vor fi, cred, cei ce nu vor fi surprinși aflînd acum — sau amintindu-și — că acesta este unul și același cu cel care a realizat prin anii '60 acea răscolitoare peliculă, de o duritate rar întîlnită, dar cu atît mai ferocă cu cît era vorba de ravagiile morale, de condiția subumană în care războiul, detențiunea, metodele fasciste de constrîngere, îi pot aduce pe oameni; acel film care s-a numit COLINA.

HORIA PĂTRAȘCU ■

INSTANTANEE

Pictorul iesean VAL GHEORGHIU printre imaginile „cătunului” său găzduit de galeria revistei Cronica.

Artiștii de la Combinatul

„Azomureș”

Nu demult, am avut fericita ocazie să vizionez în sala „Apolo” din Tirgu Mureș o expoziție deosebit de originală, cea a artiștilor plastici amatori de la Combinatul chimic „Azomureș” din localitate. Nu doresc să relatez despre această expoziție ca despre un important eveniment artistic, ci să-l prezint ca un exemplu demn de urmat, ca un fenomen semnificativ în viața noastră cultural-artistică de toate zilele: un grup de muncitori și tehnicieni, însetați de frumos, s-au constituit într-un cerc, un cerc de creație artistică, pentru ca în

timpul lor liber să se dedice sculpturii, picturii, pentru a înfrumuseța atât viața lor, cât și cea a colegilor de muncă. Președinte de onoare al cercului este însuși directorul general al combinatului, tovarășul inginer Dorel Popa, fapt ce ar putea constitui o chezașie că în curând cercul va primi un atelier comun, deoarece mai mulți membri se ocupă de metaloplastie, activitate care, dacă este cultivată acasă, în bloc, ar putea să atragă suptarea vecinilor din cauza zgomotelor.

Expoziția amintită nu a constituit deci pe deplin un eveniment artistic, pentru că deocamdată prea puțini dintre expozanți sînt niște talente autentice, așa cum e cazul Elenei Corduneanu, al lui Tamás Pál, Moga Petru sau Berec Francisc. Dacă momentan nivelul artistic al cercului mai lasă de dorit, acest lucru se datorează lipsei unei îndrumări competente. Tocmai pentru acest fapt, membrii cercului „Azomureș” au privit cu optimism Programul de măsuri în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative, sperînd că Filiala județeană a Uniunii artiștilor plastici va lua sub patronajul său acest cerc muncitoresc, dîndu-i o orientare adecvată.

Comunistul Tamás Pál este unul dintre membrii fondatori ai cercului „Azomureș”. De meserie instalator de apă și gaze, lucrează de 12 ani în combinat, deci de la începuturi, în prezent fiind maestrul de schimb la secția hidro. A participat de mai multe ori la expozițiile județene ale artiștilor profesioniști, a avut o expoziție individuală la Casa de cultură „Petofi Sándor” din Capitală, a participat de mai multe ori la biennalele de artă populară, o dată obținînd chiar locul II pe țară cu un relief prezentînd o scenă din viața satului.

Care este motivul pentru care, după atîtea succese de răsunet pentru un amator, în ultimul timp nu mai întîlnim lucrările lui Tamás Pál la nici o expoziție reprezentativă — mi-am întrebant interlocutorul în momentul în care am legat cunoștință la locul său de muncă, punctul de comandă a conductorilor de apă ale combinatului.

Am îndrăznit să cer directorului Centrului de îndrumare a creației populare și activității artistice de masă a județului Mureș, tovarășul Valida Valeriu, să-mi dea o adeverință privind lucrările mele, care urmau să fie trimise la București, la biennială. Am îndrăznit aceasta, după ce unele lucrări valoroase ale artiștilor populari din județul nostru au dispărut din birourile centrului județean. Tovarășul Valida, care este un mare colecționar de artă populară, mi-a răspuns indignat că dînsul este director, deci pot să am încredere în el și dacă nu-i îndreptez lucrările fără adeverință pot să le iau acasă. Ceea ce am și făcut într-adevăr, dar de atunci centrul de îndrumare nu mai vrea să știe de mine, nimeni nu mi-a mai solicitat vrece lucrare pentru expoziții. De fapt, acest incident mi-a dat ideea să propun conducerii combinatului în care

lucrez să înființăm un cerc de arte plastice. Electricianul Deac Gheorghe și decoratora Corduneanu Elena s-au angajat imediat să se înscrie, iar comitetul sindical, în persoana tovarășului Vanga Gheorghe, ne-a dat tot sprijinul în organizarea cercului care, în prezent, numără 36 de membri.

Cum v-ați început cariera de artist? — În anul 1968, un prieten care știa că obișnuiesc să desenez, m-a rugat să fac un decor pentru expoziția lor de filatelie. Pentru prima dată mi-a venit ideea să folosesc metaloplastia, confecționînd două lucrări decorative. Acestea din urmă au atras atenția cunoscutului animator de artă populară și artist plastic Bandi Dezső, care s-a interesat de mine și m-a căutat la combinat. După aceea, m-a îndrumat, m-a învățat, mi-a pus la dispoziție lucrări de specialitate, m-a dus la artiști plastici să le cunosc tehnicile de lucru, uneltele lor și încet-încet am prins cite ceva.

Lucrările lui Tamás Pál dovedesc că îndrumarea lui Bandi Dezső și talentul propriu au dat roade de o valoare artistică excepțională. În operele sale lucrate pe tablă de cupru prind viață atât obiceiurile populare cunoscute încă din copilărie, la țară, cit și scene de muncă din fabrică. Păsări și diferite animale din basme, grîul, florile, arborii constituie decorul scenelor de nuntă, de sărbătoare a secerișului, culesul viilor, toate de o impresionantă expresivitate artistică, iradiînd candoarea artei naive.

Să sperăm că ne vom reîntîlni cit de curînd atît cu lucrările lui Tamás Pál, cit și cu operele colegilor săi din Combinatul „Azomureș”, membri ai cercului de artiști muncitori.

BARABÁS ISTVÁN ■

Ce fac formațiile noastre pop

Rugina frunzelor anunță și sezonul concertelor de toamnă. Venite de pe litoral formațiile își restructurează programele (și, de multe ori, componența), pregătînd repertoriul de concert, radio-tv și disc. Sînt deci cu totul alte probleme decît cele estivale, între care îmbunătățirea dotării tehnice și legăturile de impresariat nu sînt pe ultimul plan. Constatăm cu satisfacție că tot mai multe trupe autohtone ajung în situația de a poseda instalații complete de concert (amplificator suficient de puternic și stația de voci, lumini etc.), ceea ce înseamnă că au ajuns la „valoarea minimă” de 200 000 lei, fără de care doar prin ajutor reciproc sau închirieri se poate „sună” într-o sală cu peste 1 000 de locuri. Se lucrează intens la finalizarea lucrărilor „conceptuale” în vară și iată în această săptămînă primele înregistrări radio-tv (Azur, Miraj, Roșu și Negru) sau primele concerte (cuplajul Experimental-Curtea Veche la București și Cluj-Napoca, Roșu și Negru la Islaz, Catena, Iris, Miraj, Ex. Q-Curtea la Clubul de la ora 7 etc.). Cum și publicul se pregătește, să-l informăm cu o clipă mai devreme asupra situației la zi în muzica pop românească. Am luat, deci, legătura cu grupurile noastre DE CONCERT și iată ce am aflat: **ACADEMICA**: Mircea Romcescu — es; Mihai Elekcs — cb; Constantin Tolea — o; Răducu Constantin — b; ocazional, Adrian Romcescu — v; nu au început repetițiile: Mircea admis Conservator — vioară. **AZUR** — Ploiești: Claudiu Rotaru — es, v; Marian Rachi — cb, v; Ștefan Strait — b; Dumitru Ciocirdel — o; Marius Dirvăreanu — v; Mircea Sirbu — v; repetă: pregătirile se vor încheia la 1 noiembrie (aprecierea grupului). **ACUSTIC T 74** — Cluj-Napoca: deocamdată, autodizolvat, componența viitoare neprecizată: **CATENA**: Anca Vișan-Graterol — es, v; Elvira Iancu — cb, v; Orlana Păun — f, s, v; Lidia Creangă — b; gata pentru concert. **CRISTAL** — Galați: Puiu Crețu — o; Dan Toma — es; Tiberiu Cazan — cb; Aurel Schwartz — b; Wilii Spătaru — f, s; Doru Căpălescu — tp; Monica Lazăr și Vasile Seicaru — v; plecat Bebe Huștiu; pregă-

tirile încheiate; **CROMATIC**: Pechea Marin — s; Teodor Tufiș — cs; Mihai Ionescu — cb; Ludovic Stoican — o; Sile Zamfir — tb; Valentin Chirițaș — b, v; Marcel Năvală — v; reînființarea grupului, pregătiri pînă la 25 oct. **CURTEA VECHE nr. 43**: Sorin Chifiriuc — es, v; Florin Ochescu — cs; Florin Iordănescu — cb, vlc; Traian Sasu — b; Eugen Hârșu — impresar; repertoriul cunoscut dar pregătesc o lucrare de anvergură (detalii... secrete); dețin pe singurul impresar efectiv; **EXPERIMENTAL QUINTET Cluj-Napoca**: Eugen Tunaru — o; Valentin Farcaș — es, v; Nicky Bucaciuc — cb; Gigi Marcovici — f; Puiu Delioran — b; toți cinci absolvenți ai Conservatorului în acest an — repartiții, în ordine: Filarmonica Craiova, Oaș, Vaslui, specializare 1 an Cluj-Napoca, Caracal; în prezent își satisfac stagiul militar. **ETHOS** — Iași: Cornel Cristei — o, p; Valeriu Gidei — es, v; Victor Humnic — cb; Vasile Foica — f; Iosif Trendler — b; lucrează în cadrul Conservatorului Iași. **F.F.N.**: Gabriel Litvin — es, v; Silviu Olaru — cb; Doru Donciu — f; Florin Dumitru — b; Cristian Madolciu — v; pregătiri (și pentru un LP) termen 20 oct. **IRIS**: Ion Olteanu — es, v; Emil Lechințeanu — cb; Ion Dumitrescu — b (trio deci!), media de vîrstă 19 ani; foarte ambițioși. **MAGIC** — Medias: situație neclară pentru echipa și admiratorii lui Paul Wolf; îl rugăm date... certe. **MIRAJ** — Oradea: Al Szabo — v; Lupu Șerban — cs; Gheorghe Ivan — cb; Vasile Foica — f; Cornel Ungur — b; în formă, chiar și fără Repliu și cu Foica student la... Iași. **MONDIAL**: Iuliu Merca — es, v; Filip Merca — cb; Idu Barbu — o; Cornel Liuba — b; Tiberiu Repliu — v; ultimul venit de la Stelele; repaus pînă la 10 oct. **MODAL QUINTET Cluj-Napoca**: Călin Coldea — cb; Cornel Moldovan — es, muz, v; Ioan Gall — o, vioară; Mihai Gherman — p; Ioan Covaci — b; ultimii doi cooptați recent; excelentă muzică „dificilă”. **PHOENIX** — Timișoara: Nicu Covaci — es, v; Iosef Kappl — cb, v; Mircea Baniciu — ca, v; Erlend Krauser — vioară; grup percutie cca. 20 persoane (!); venit Krauser de la Promusica; spectacol pop cu selecțiuni din cele 3 LP-uri. **PROGRESIV TM** — Timișoara: Ladislau Herdina — es, v; Iosif Ilie — cb; Ghiță Torz — f; Hely Moszbrucker — b; Mihai Farcaș — p și abia apoi b; Harry Coradini — v; ultimii plecați de pe litoral; așteptăm... știri. **ROMANTICII**: Mircea Drăgan — o; Sergiu Tavița — es, v; Petre Răduță — cb, v; Valeria Puși — p, v; Dorel Vintilă Zaharia — b; uneori grup suflători; plecați deja în lung turneu cu ARIA. **ROȘU și NEGRU**: Nicky Dorobantu — es, v; Liviu Tudan — cb, v; Ovidiu Lipan — b; Mihai Sercăianu — tp; Werner Hermann — tp; Elvir Tatmir — tb; ch. solo va fi dublată prin Sorin Tudoran, Mircea Vlad sau Mihai Muncioiu, se poartă discuții deși înregistrările tv au început (4) și au cîntat duminică la Islaz în serbările organizate de ziarul „Știința tineretului”; **SAVOY**: Marian Nistor — es, nai; Ionel Samoilă — cb; Ionel Orban — o; Nicolae Rotărescu — b, v; George Mitrea — v; ieri s-au întors din turneu, astăzi pleacă iarăși: formația Ansamblului U.T.C. **SFINX**: Dan Andrei Aldea — es, vioară și multe altele și vocal; Cornelio Ionescu (Bibi) — cb; Nicolae Enache — o, moog; Mihai Cernea — b; neașteptat de calmi, pregătesc ceva, deocamdată tac. **TRANSFER** — Iași: Cristian Gârlea — p, o; Felix Sipoș — es; Constantin Ulinici — cb; Pavel Valeriu — b, v; Marcel Magdin — tb, o; Horia Hariton — s; Cornel Erdei — tp; pentru moment în barul Unirea, pregătesc concert.

Deocamdată atît, deși lipsesc formații ce pot face „pop concert” dar care apar în general în postura de „acompaniatori muzică ușoară” sau „de dans”: **Horia Moculescu** (excelentă trupă de dans), **Ion Cristoiu** (acompaniatori convinși), **GIGANT** (Vicky Frank, Nelu Slev și co. vor merge desigur la Brașov după ce se va încheia Mamaia-Melody), **CARUSEL** (echipa lui Virgil Iuga s-a reîntors acum cîteva zile la Arad, să așteptăm...), **STATUAR** (nou grup orădean înființat de Viorel Repliu-ex Miraj), **AMICH, STEREO** și „vai, era să uit pe DEPPOLD și Nelu BOLOZAN. Cum și „importul” va fi bogat (Procol Harum, I Pooh și se pare

tot în acest an **New Sickers** și **Locomotiv GT**) să urmărim cu atenție și speranțe noul sezon pe care-l dorim reprezentativ, interesant și de calitate.

AUREL GHERGHEL ■

Legendă: cs — chitară solo; cb — chitară bas; p — pian; o — orgă; b — baterie; v — solist vocal; tp — trompetă; tb — trombon; f — flaut; s — saxofon vlc — violoncel; muz — muzicută.

Gil Dobrică

trebuie să cînte

Cîntăreț de muzică ușoară, cunoscut și recunoscut de iubitorii genului, Gil Dobrică este un interpret cu o voce ce impresionează prin timbrul ei deosebit, prin căldura și sensibilitatea cu care interpretează, cu mare priză la public, precum și prin mișcarea scenică originală, plină de viață. Cu toate acestea, din 1971, cînd a apărut pe scena Teatrului „Bulandra”, pînă în 1976 cînd a efectuat un turneu cu teatrele „Constantin Tănase” și „Ion Vasilescu”, în Polonia și Ungaria, unde a obținut un mare succes, Gil Dobrică a cîntat doar în localurile bucureștene Athénée Palace, Continental, Atlantic. E drept, a cîntat foarte bine. Din păcate însă repertoriul cîntărețului cuprinde mai mult melodii din repertoriul internațional și asta pentru că la ora actuală compozițiile de muzică ușoară românească nu coincid întotdeauna cu posibilitățile vocale ale interpretului precum și cu preferințele lor.

E necesar ca A.R.I.A., Radioteleviziunea, compozitorii să acorde o mai mare atenție tinerilor cîntăreți de muzică ușoară, să-i încurajeze și să-i promoveze potrivit talentului lor. În clipa de față nu toți acești tineri interpreți se bucură de sprijinul cuvenit. Printre aceștia se numără și Gil Dobrică. Problema atestatorilor posesorilor de atestate A.R.I.A., care cîntă în continuare cum pot și pe unde pot, este o problemă mai veche. Apare însă și o altă problemă. Mai nou, localurile ce aparțin de O.N.T. nu mai pot contracta (colabora) cu cîntăreți și formații de muzică ușoară și populară, oricît de buni (e) ar fi, decît dacă respectivii interpreți au buletin de București. Această măsură îi frustrează însă pe mulți cîntăreți liberi profesioniști, foarte buni, apreciați și solicitați de public, de dreptul de a mai cînta în București. Credem că este o măsură care nu contribuie la dezvoltarea muzicii ușoare românești, și la care cei care au luat-o pot să renunțe în unele cazuri fără nici o părere de rău. Pentru că Gil Dobrică și alți interpreți valoroși trebuie să cînte acolo unde cred ei că se poate implini mai bine talentul lor.

RADU CONSTANTINESCU ■

ALEXANDRU PHILIPPIDE, un mare poet al românilor.

TUDOREL POPA este pentru cei mici profesorul Știe tot.

Pentru tînărul poet ION MIRCEA, lirismul înseamnă austeritate.

Graficianul PAUL ERDÖS sărbătorește și cei 60 de ani în cel mai autentic stil oșeneș.

Important prozator al literaturii noastre, ȘTEFAN BANULESCU revine în atenția cititorilor cu o carte de mare frumusețe: Scrisori provinciale.

Fotografiile de Em. TANJALA și Ion PREDOȘANU

Noua linie a modei și linia mai veche a rebuturilor

1 DE CE PAR ORI SINT ATIT DE DEMODATE MULTE, PEA MULTE DIN NOUATILE MODEI INTRATE IN MAGAZINELE DE CONFECTII ?

2 CUM SE FACE CA TIRGUL DE MOSTRE SI, INTRE TIRGURI, PREZENTARILE DE MODA ARATA ATITEA CREATII MINUNATE SI CUM SE FACE CA ACESTE CREATII AJUNG IN MAGAZINE ORI PEA TIRZIU ORI NICIODATA ?

3 NU SINTEM, OARE, NOI, CUMPARATORII, INDEREPTATI SA SOCOTIM CONFECTIILE, CARE INTRA IN MAGAZINE DOAR CA SA UMPLE RAFTURILE SI NISTE RUBRICI DE PLAN, DREPT REBUTURI ?

Cu aceste întrebări deschidem ancheta noastră despre modă și confecții la întreprinderea de confecții MONDIALA din Satu Mare. Aici, pentru că MONDIALA este o întreprindere foarte mare și, mai cu seamă, pentru că produsele ei au o bună faimă în comerț.

CREATIA

— Dumneavoastră, tovarășă inginer Octavia Rusu, de exemplu, purtați chiar confecțiile pe care le imaginați în atelierele de creație ale MONDIALEI? Acest costum-taior de pe dumneavoastră, cu linia lui atât de distinsă, de fină, de orășenească este fabricat cumva în întreprindere?

— Nu (Zîmbet amabil, cu unele secrete greu de intuit.) E un costum-taior desenat de mine, într-adevăr, dar nu e cusut în fabrică.

— Mic îmi pare genul de îmbrăcăminte potrivit unei anume categorii urbane. Să zicem profesoară, să zicem chiar ingineră între 30 și 40 de ani. De ce nu fabricați la MONDIALA astfel de confecții? De ce, de pildă, nu v-ați simțit îndemnată să cistigați timp și răbdare, în fine, să cheltuiți mai puțin cumpărând chiar un costum-taior confecție?

— Eu am o talie foarte mică. În general, confecțiile sunt create pentru talii mai mari. Or, o croială armonioasă pentru o talie de 1,70 m nu poate fi redusă, pur și simplu, la seară pentru femeile ce măsoară sub 1,60 m. În fapt, ar urma să recream același model pentru mai multe talii. E complicat și destul de neconvenabil.

— Bine, dar există mulți, foarte mulți oameni care numai înalți nu se pot numi. Înseamnă că tot ce vedem noi atât de frumos în expozițiile de modă și la tirguri este frumos numai pe manechinele acelea zvelte și nălțute. Confecțiile acestea nu le faceți pentru omul obișnuit? Omul acela, adică, nu întotdeauna înalt, nu întotdeauna subțire. Haina, e drept, nu face pe om, dar tot atât de drept este că haina îl mai și face pe om.

— Noi vrem să introducem în fabricație cea mai plăcută și comodă linie a modei, însă nu am dispus pînă acum de niște date antropometrice care să ne dea talia reală a cumpărătorului autohton. Abia anul trecut am efectuat o cercetare în Satu Mare, pe 500 de subiecți considerați reprezentativi pentru vîrste între 16 și 60 de ani. A fost o cercetare cerută de Centrala confecțiilor care a beneficiat și de alte măsurători, în alte centre.

— Ați avut surprize?

— Nu le putem numi tocmai surprize, fiindcă știm că generațiile din urmă sînt mai înalte. Am avut doar niște precizări foarte utile. Adolescenții de azi sînt, în medie, cu 10 cm mai înalți. La grosimi, măsurătorile au dat creșteri de 20%.

— Înseamnă că manechinele care prezintă moda săvîrșesc un soi de licență poetică de tip comercial.

— Așa e peste tot. Dar în producția de serie am ținut cont de toate acestea, refăcînd tiparele.

— Acum avem în magazine numai confecții pe tipare croite conform cu realitatea?

— Desigur. Sîntem în 1976 doar.

— Dar moda confecțiilor care este: aceea din 1975 sau cea din 1976? Un test pe care l-am făcut în citeva mari magazine universale din Capitală spune că mii de fuste scurte, fabricate de curînd, nu găsesc cumpărători. Vînzătorii mi-au explicat că anul acesta se poartă ceva mai lung, cițiva cm peste genunchi. Deși e o chestiune care nu vă privește direct, pot să vă informez că alți vînzători mi-au arătat mari stocuri de pantofi de damă cu tocuri subțiri și înalte, fabricați de curînd, pantofi care au toate șansele să stea și la anul, și în celălalt an în depozite și rafturi. Buni, prin urmare, să fie așezați lângă aceste mii de fuste foarte scurte. Cum se explică?

— E necesar să vă spun cum elaborăm noi linia modei în confecții. Iată, avem la îndemînă o seamă de publicații europene la zi Centrala ne pune la dispoziție colecții de modele elaborate acolo precum și alt material documentar. În plus, avem contract cu o casă de modă din Franța, care ne informează asupra evoluției liniei modei, asupra a ceea ce se va purta, foarte probabil, la anul ori chiar în sezonul următor. Noi alcătuim colecții de noutăți și le oferim spre contractare de două ori pe an Linia modei, așa cum am prezentat-o și la recentul Tirg de mostre, următoarea: linie dreaptă, lejeră (tu-

bulară, puțin evazată ori trapez), fustele lungi 5 cm sub genunchi. Femeile preferă, tot mai mult, îmbrăcăminte comodă. Explicația este aceeași ca și pentru pantofi: femeile se deplasează din ce în ce mai mult, dat fiind participarea mai intensă la viața socială. Aglomerația mereu crescîndă a centrelor urbane obligă la îmbrăcăminte comodă, funcțională. Este, am putea spune, o sesizantă revenire la o vestimentație rațională.

— Femeile tinere poartă pantaloni. Nu știm dacă este și acesta un accent sesizant de raționalitate, dar de purtat, poartă. MONDIALA fabrică pantaloni pentru fete și femei tinere? Mă refer la pantalonii aceștia foarte strînși pe trup, foarte băiețoși dar și comози, totodată.

— Nu avem utilajul necesar.

— Îl veți avea, probabil, cînd nu se vor mai cere pantalonii. În fine, să revenim la colecția de noutăți. Ce se întîmplă cu ea? În presă și prin viu grai cetățenii comentează expozițiile dumneavoastră de la pavilionul de expoziții comerciale mereu cu întrebarea: pe cînd și-n magazine?

— Tovarășă directoare, inginer Otilia Indre, poate să vă spună lucruri interesante, ca răspuns la întrebare.

CONTRACTARE, PRETURI, DESFACERE PE PIATA

— Stimată tovarășă inginer Otilia Indre, acum, la închiderea Tirgului, ce se întîmplă cu mult laudata colecție de confecții a MONDIALEI?

— Acum se încheie contractele pentru sezonul următor.

— Însă pe mărfurile ce prezintă, de fapt, linia modei în acest sezon.

— Oarecum. O fabrică de confecții nu este o casă de modă, nici o croitorie cu zece meserii. Vă asigur că linia modei poate multumi foarte bine pe cumpărătorul sezonului ce vine. Nu aici e problema.

— Deci, există o problemă.

— Da. Și noi am încercat o rezolvare ad-hoc. E o treabă delicată. Opinia noastră este că reprezentanții comerțului sînt cam conservatori. Ei contractează, mai ales, „ce s-a vîndut mai bine în sezonul trecut”. Opinia noastră este că cele mai arătoase modele, pe care am dori cu tot dragul să le vedem în magazine, rămîn pe din afară la contractări. Noi am aranjat cu Centrala confecțiilor să desfăcăm, prin magazinele proprii, o serie de mărfuri necontractate. În plus, avem excelente relații cu unele magazine bucureștene, în special cu magazinul „Cocor”, în sensul că prezentăm aici direct unele confecții cu o linie mai proaspătă.

— Eu am discutat cu doi, trei tovarășii care se ocupă de contractarea fondului de mărfuri pentru piață și ei, de exemplu, reproșează întreprinderilor de confecții că se lasă mai greu înduplecate să și fabrice modelele din expoziții, fiindcă acestea dau greutate. Sînt, s-ar zice, prea frumoase pentru procesul specific al muncii în confecții.

— Un reproș, comod, neconform cu realitatea. MONDIALA are un export excepțional. Practic, cu excepția calității unor materiale, pe care ni le furnizează clientul străin, între confecțiile pentru piața internă și cele pentru export nu există deosebiri. Există deosebiri de linie acolo unde clientul vine cu modelele lui ori cere ceva anume, specific unei țări sau zone geografice. Calitatea confecționatului, propriu-zis, nu diferă. Aplicăm foarte exact sarcina de partid care ne cere să lucrăm la fel de bine pentru toți clienții. Se întîmplă, e adevărat, ca din materialul adus de un client oarecare — chibzuînd noi foarte corect tiparele — să scoatem niște zeci de rochii sau costume-taioare în plus. Acest plus de producție îl trimitem în magazin. Nu e o marfă refuzată ci o marfă rămasă peste comandă. Ca orice confecție scoasă în serie mică — fiindcă, practic, restul de serie este o „serie scurtă” — ea face impresie. Femeile nu prea înclină să poarte baine la fel. Cealaltă marfă, atât de căutată, la „Cocor”, la magazinul întreprinderii de confecții București, la alte magazine universale sau de mărime medie, cu care avem legături directe, este tocmai marfa necontractată ori pentru care s-au făcut opțiuni și nu s-au finalizat. Între momentul în care noi lansăm colecția de noutăți și momentul în care confecțiile ajung în magazine, trec mai multe luni, Ministerul Comerțului Interior renunță, oarecum justificat, la unele modele pentru care arătase interes cu jumătate de an în urmă.

— Pe motiv că s-au demodat. E firesc. Chestiunea este nu să renunți la un tip de confecție, pentru care ai pus în mișcare o întreprindere, ci să te repliezi la timp, să schimbi rețedă modelul în funcție de cerere. Experiența magazinelor proprii și a legăturilor cu marile magazine este înusită de tot mai multe întreprinderi. Tot în legenda aceasta, puțin măgulitoare, pentru toți, a „mărfurilor refuzate” intră, deci, și acele modele îmbunătățite rapid, chiar de noi, în relație cu unele capricii ale modei. Mai este ceva care ne dă greutate: sistemul de aprobare al prețurilor. Durează două, trei și patru luni pînă ce primim aprobarea prețului unor confecții care puteau să intre de mult în producție. Dacă se va pune la punct un sistem mai prompt de discutare a prețului — fiindcă nu avem voie, prin lege, să dăm drumul producției fără un preț aprobat — la întrebarea: pe cînd în magazine și aceste mărfuri? am răspunde: imediat! Cît despre rebuturile procesului de producție, despre ele trebuie să discutăm cu personalul depozitului nostru de materiale.

STOFELE, ȚESĂTURILE ȘI MODA ZILEI

În depozit, avizarea calității stoffelor și țesăturilor de bumbac primite de la furnizorii de lină sau bumbac se face prin sondaj. Sînt văzute amănunțit 20% din cupoanele de material primite, iar cupoanele cu defecte se opresc în custodie. E normal să nu poată fi testat, metru cu metru, tot materialul de dat în lucru, e normal ca o parte din confecțiile ajunse la Controlul tehnic al calității să poarte unele defecte, vizibile ori mai puțin vizibile, ale țesăturii. Cînd defectele nu pot fi remediate, confecția se cheamă rebut.

Eva Kasoly, Eva Müller, Elisabeta Ziman și Valeria Torr, lucrînd la depozitul de mărfuri de mai mulți ani, pot afirma, în baza experienței și a unor statistici, următoarele: cele mai bune stoffe le livrează întreprinderile de profil din Buhuși, Sibiu și Ploiești.

Angela Nyri, absolventă din acest an a secției textile din cadrul Institutului de arte plastice „Ion Andreescu” — Cluj-Napoca (și angajată la atelierul de creație) observă, pe bună dreptate, că desenul inusit al țesăturilor, elaborat în multe cazuri de oameni cu o pregătire foarte aproximativă în domeniul plasticii materialelor, nu încurajează imaginația creatorului de modă. Ca dovadă, marea cantitate de stoffe în carouri mari și combinații de culori de o desăvîrșită urîțenie, care slă de ani buni în depozit, fără ca atelierele de creație ale MONDIALEI să le poată găsi o întrebuintare rezonabilă.

Asta ar fi însă tema unei alte anchete, ce ar putea să-i arunce celei prezente. Aici am încercat să răspundem întrebărilor formulate, cu ocazia vizitei la Tirgul de mostre ori în magazine, de o seamă de cumpărători.

TUDOR OCTAVIAN ■

Vremea design-ului

Citeodată micile întîmplări din viața adevărată vorbesc mai pregnant despre o anumită realitate decît tomuri savante sau rapoarte interminabile. Iată, bunăoară, ce s-a petrecut nu demult în una din marile întreprinderi industriale ale țării, în care se afla, în faza de finisaj, un mijloc de transport în comun destinat pieței interne și exportului. Totul era gata, probleme tehnice complicate fuseseră rezolvate cu ingeniozitate de către specialiștii noștri, astfel încît multitudinea de muncitori, tehnicieni și ingineri angajați în punerea la punct a tuturor detaliilor se credeau ajunși la linia de sosire. Deodată se ivește, ca un trăsnet, un „fleaș” care risca să compromită munca unui colectiv numeros: culoarea și inscripționarea mastodontului de metal erau atît de neinspirate, de mohorite, de deprimante, încît călătorului potențial parcă-i pierea poftă să-l mai folosească. (Unde mai pui — asta ca o paranteză — că în calitate de pieton, cetățeanul ar fi putut respira și aer curat, iar gimnastica involuntară i-ar fi micșorat colesterolul!) Întreprinderea în cauză nefiind însă direct interesată în scăderea colesterolului pietonilor, ci în vînzarea produselor sale, a încheiat un contract cu secția de design a Catedrei de artă decorativă a Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu” pentru a se găsi o rezolvare corespunzătoare. Specialiștii — cadre didactice și studenți — au lucrat cu osîrdie și, în final, au propus nu mai puțin de 40 de variante. S-a studiat cu grijă caracterul literelor, coloritul, armonizarea diferitelor elemente, pornindu-se de la ideea că, indiferent de natura mijlocului de transport, utilizarea sa zilnică de către un mare număr de călători îi conferă nu numai un caracter utilitar, ci și unul de educație estetică. Fără să mai vorbim de vandabilitatea pe piața externă Cînd însă un director al întreprinderii a aflat că această colaborare cu designerii bucureșteni trebuie plătită a exclamat:

— N-avem nevoie de ei. S-a întors Marinică din concediu? Să vopsescă e cum îl taie capul, că tot aia e!

Marinică era vopsitorul întreprinderii.

Ațitudinea directorului nu era, contrar aparențelor, dictată de considerente pur economice. Firoște, preocuparea pentru realizarea de economii este totdeauna înduabilă, cu singura condiție ca să nu evoce și proverbul „Scumpul mai mult păgubește...”. În cazul de față fondurile necesare existau — fiind vorba de un contract tipic de colaborare pe baza dispozițiilor legale care reglementează integrarea învățămînt-cercetare-producție — și dealfel cheltuiala respectivă se inscrie, cu un procent infinitesimal, în costul total de producție. Apelul la Marinică avea, în fond, o altă motivație, din păcate destul de răspîndită în rîndul anumitor conducători de întreprindere: aspectul estetic, modern al produselor ocupă un rol minor, interesează doar funcționalitatea. Optică profund greșită, în contrast cu aspirațiile omului modern, care nu vrea să se simtă sufocat de tehnică. Tocmai aceste aspirații au dat naștere design-ului, disciplină de graniță situată la joncțiunea științei și tehnicii cu opera de artă.

„Deunăzi, împreună cu Ion Bițan, pe care publicul larg îl cunoaște poate mai mult ca artist plastic și mai puțin în calitate sa de lector la secția de design a Institutului de arte plastice din București, am făcut o plimbare sui-generis pe străzile Capitalei. L-am rugat pe însoțitorul meu

să comenteze, absolut la întîmplare și, fără nici o veleitate doctoral-pedagogică, estetica vieții cotidiene.

Ne-am urcat în tramvai. Striviți între sacoașă voluminoasă a unei femei la fel de voluminoasă și un sac de cartofi cu proprietar necunoscut, am discutat, în condiții termice absolut defavorabile, despre posibile interferențe între I.T.B. și design.

— Priviți biletul de tramvai. E neschimbat de zeci de ani. Personal n-am apucat tramvaiele cu cai, dar îmi închipui că această hirtiuță este contemporană cu ele. Totul este urit. De ce urit? Pentru simplul motiv că nimeni nu s-a gîndit că ar putea fi și altfel, că merită să fie frumos, nimeni nu s-a întrebant: „De ce să nu folosim la tipar o literă, mai studiată, cu o punere în pagină mai atrăgătoare?”. N-ar costa o cenă în plus, cheltuielile pentru tipar fiind aceleași, indiferent de literă și „paginație”. Cît despre hirtie, nimeni nu propune o velină satinată, la rigoare poate rămîne de aceeași calitate, important este ca și acest banal bilet să fie o frîntură de frumos.

Coborim din tramvai. În fața noastră ambalează un autobuz I.T.A., care varsă generos în urmă-i un nor negru de gaze de eșapament.

— Observați inscripția „Autotransport”, scrisă la întîmplare, cu litere nestudiate, neproporționate, fără a mai vorbi de culoare. Dealfel, se vede clar urma șablonului, care lasă să transpară mișca unui „Marinică” al Centralei de transporturi auto. Aceasta, în frapant contrast cu eleganța inscripțiilor TIR ROMANIA pe mașinile de transport internațional. Ne îngrijim, și pe bună dreptate, de estetica autovehiculelor care circula în afara granițelor țării, dar adesea ne arătăm indiferenți față de inscripționarea autobuzelor din universul nostru cotidian. Iată și inscripțiile TAROM pe autobuzele care fac legătura cu acroportul internațional Otopeni. Litere prost puse „în pagină”, grosolane, imprimate cu șablonul. După părerea mea, mai jos nu se poate coborî. Poate doar dacă s-ar scrie cu creta... Și cînd te gîndești că Otopenii au devenit un mare aeroport european!

Ne apropiem de chioscurile de ziare și de cărți, de cabinele telefonice situate în fața Teatrului Național, care și ele se inscriu în ambianța, în mobilierul urban.

— Lăudabil faptul că în locul gheretelor rudimentare au apărut chioscuri moderne, de aluminiu, ca de pildă această microlibrărie de stradă, luminoasă, de formă și inspiratie moderne, permițînd trecătorilor să observe conținutul tuturor rafturilor din interior. Ce deosebire față de aceste cabine telefonice de culoarea burlanului de sobă, construite cu mare risipă de material, nefinisate, greoaie, cu acoperișul fuguiat ca o cască de „grenadier de gardă”. Am văzut, aiurea, niște sfere din material plastic în care, pentru a telefona, introduci doar capul. Izolarea fonică e superioară cabinelor noastre, iar aceste sfere de un tip deosebit — care, în treacăz fie zis, se realizează cu un consum redus de material — reprezintă un valoros element sculptural pentru strada orașului modern. Inestetică mi se pare și îngrămădirea cabinelor din spatele Palatului Telefoanelor. Parcă ar fi o hulburie de metal. Evident, nu critic cituși de puțin numărul mare al posturilor de telefon, ci modul în care sînt „asamblate”: o cabină este pusă alături de alta s.a.m.d. Impresionează risipa de material, murdăria, cojile de fructe și hirtiele care nu pot fi lesne măturate în spațiile dintre cabine, înghesuie una în alta. Soluția modernă o oferă modulele, care nu reprezintă o simplă aglomerație de unități dispartate, ci sînt gîndite ca un tot: ele se îmbină una în alta, poți adăuga cite vrei, zece, douăzeci, după necesități, fără a dauna armoniei întregului. Și în acest ultim caz, deci, aportul design-ului s-ar traduce prin titada definitorie: mai frumos, mai ieftin, mai modern.

După cum am mai spus, plimbarea cu Ion Bițan pe străzile Bucureștiului nu și-a propus o argumentație strînsă, doctorală în favoarea design-ului. Nu am dorj nici să impunem opiniile distinsului nostru interlocutor în fiecare caz în parte. Important nu este să se accepte în bloc aceste păreri, care conțin necesarmente o doză de subiectivism, ci să se rețină ideea de bază. Design-ul devine — mai precis, trebuie să devină, și la noi — un atribut al vieții moderne, iar funcționalul nu poate fi desprins de frumosul cotidian. Dacă „Marinică” este în concediu, nu-l rechemati! Bine ar fi să-i dați concediu fără plată!

LIONEL NIȚESCU ■

Cine claxonează în municipiul București?

Intr-o singură noapte (18-19 septembrie) au fost sancționați 248 conducători auto dintre care 23 pentru conducere sub influența alcoolului, 6 pentru neacordarea priorității, 6 pentru depășiri neregulate ș.a.m.d. Și această nouă acțiune organizată de serviciul circulație din cadrul Militiei Capitalei are rezultate de natură să dea de gândit. Este vorba de fiecare dată de vieți de oameni — primejdiute sau chiar pierdute.

Soseaua trebuie considerată un loc de muncă destul de important. Așa înțeleg lucrurile, păstrarea unei atitudini civilizate, disciplinate se impune. Căci iată, deși interzis de 16 ani atât în București cât și mai apoi în alte localități, claxonatul a început să se poarte din nou, orășul este destul de zguduit de zgomotul produs iar cauzele, sau mai precis posibilitățile declanșării accidentelor au crescut. La întrebarea din titlu putem răspunde așa: Ion Stoica (1-DB-5577), Gheorghe Preda (10-B-4544), Dorin Cornel Blaga (9-B-520), Nicolae Vasiliu (4-B-118), Ion Dogaru (1-IF-956), Marian Șerban (10-B-3109), Dumitru Dobre (21-B-9227), Gheorghe Dumitrescu (21-B-3997), Drăgan Ovezea (9-B-4825). N-am reușit să identificăm șoferii sau proprietarii, sau și una și alta, de pe autoturismele 2-B-8964, 8-B-2030 și nici pe aceia care conduceau camioanele 22-B-3497 și 34-B-9111, dar locotenentul major Virgil Vochină, care a avut amabilitatea să faciliteze documentarea noastră, i-a identificat cu promptitudine. Căci având în vedere veritabilul atac la liniștea orașului declanșat de claxoane ca și consecințele acestora, organele de miliție își vor spori acțiunile de depistare a șoferilor în culpă. Nimic nou sub soare: întrebați de ce claxonează, toți au răspuns că au vrut să evite un pericol. Realitatea este că un șofer din Tirgoviște îl salută din față pe cel din față tot din Tirgoviște dar de pe altă stradă — faza având loc pe Calea Victoriei din București — șoferii de pe Transcom își dau și ei binețe ca să nu mai vorbim despre intersecții unde mai fiecare luptă cu devotament să depășească pe acela din față. În ochii unora dintre șoferi nu se vor mai reflecta curind imagini rozale ale propriilor carnețe de conducere, deoarece nu înțeleg că mașina se conduce cu volanul și nicidecum cu claxonul.

Tovarășul colonel Gheorghe Ștefăneasa, șeful serviciului circulație din cadrul Militiei Capitalei, este de părere, cu situația în față, că numărul acelor care claxonează este în scădere, ceea ce ne bucură pentru că ținem la liniștea noastră și a orașului — așa puțină cită rămas.

Profund de această ocazie, am investigat și un alt lucru despre care s-a scris destul dar din păcate uneori în zadar. Pietonii. Unii dintre ei își fac un soi de ideal social din a-i incurca pe aceia care circulă cu mașini vrind, probabil, să le dovedească profunzimea lor detașare față de tot ce are 4 roți. Accidente nu puține și nici ușoare au provocat de atâtea ori acesti cavaleri ai frondei de acest gen. Studentii Fani Pescaru și colegul său Iordache (nu am aflat prenumele, acesta fugind), ambii la Medicină veterinară, inginerul Gheorghe Olteanu, de la metrou, candidații (pe atunci) la Facultatea de comerț exterior Cornel Gherasim și Mladen Giurcovici, Mihail Robu, domiciliat pe str. Dr. Lister, Aurel Albușescu din cadrul Trustului de construcții Hunedoara, Angela Popovici, debarasoare la restaurantul „Pod-Băneasa”, Maria Stan, ingrijitoare de animale la Spitalul Filantropia, Ion Barbu, lăcătuș la I.M.M.R. Grivița roșie (avea buletinul de identitate în pantofi, lucru surprinzător pentru un tânăr de la Grivița roșie), mai mulți elevi de la Școala generală nr. 11, Dumitru Ghimbău de la Intreprinderea Autobuzul și alții au fost surprinși de către noi doar în două ore, în locuri extrem de primejdiuoase. Nici motivele invocate de acestia nu ies din sfera neinteresantului: intru în schimb, mi-e nevasta bolnavă, pe aici trec de cind mă știu.

Nici un moment nu uităm marile merite ale pietonului în progresul omenirii, inclusiv crearea automobilului. Sigur că da, pietonii trebuie apărați și sint. Dar ei trebuie să se apere și singuri iar judecări cu logica deformată (și-a luat mașină n-are decit să aștepte) se soldează cu rezultate dintre cele mai grave. Pentru că nici măcar pietonii nu sint nemuritori.

EUGEN SECELEANU ■

P.S. Aflăm că supuși unui test privind regulile de circulație, Gheorghe Preda nu a știut mai nimic în legătură cu acordarea priorității, depășirea și semnalizarea altor vehicule, Marian Șerban la fel (a avut de două ori ridicat permisul pentru conducere sub influența alcoolului) și că nici Dumitru Dobre n-a știut mai nimic.

Și totuși urmărirea n-a fost în zadar

Incredibila relație dintre o rochie de mireasă și amprentele de pe o sticlă de bere

Miezul nopții dintre 16 și 17 iunie 1973: un hoț escaladează geamul de acrisire de deasupra ușii de serviciu a unui magazin alimentar din Piața Ilie Pintilie, odată intrat adună într-o servietă, pe care o găsește acolo, niște sticle de șampanie, niște pachete de ciocolată, niște salam, precum și fondul de rulment din sertarul casieriei, apoi iese tot pe unde a intrat și în scriptele circumscripției 14 de miliție a municipiului București este înregistrată săvârșirea unui furt din avuț obștească, iar în dreptul rubricii „autorul” se trece — cu năduful de rigoare — mențiunea A.N., adică autor necunoscut.

Miezul unei alte nopți din '73: un hoț sparge geamul vitrinei unui centru de croitorie de pe strada Știrbei Vodă și ia un sacou (de pe un manechin fățiș pasiv), 5 perechi de pantaloni și 14,60 metri lăniari de stofă fină, lăsând în urmă o pagubă de 8.676,40 lei. Nu este prins și la circa 14 de miliție se mai înregistrează un „ane”.

În perioada '73-'75 se săvârșesc 20 de spargeri la unități de stat ori la cetățeni acasă și se fură bani, haine, lăcete de C.E.C., veselă, ba chiar și o rochie de mireasă.

Furturi săvârșite în diferite locuri ale acestui mare oraș care-i Bucureștiul, furturi presărate dezorientant în timp, furturi săvârșite fără complici și fără martori, furturi după care investigațiile imediate, inclusiv folosirea cinilor, nu au dat nici un rezultat.

Și totuși, urmărirea n-a încetat și nici n-a fost în zadar Gheorghe Șerban, autorul acestui pachet de fapte ilegale, a fost prins, deferit Justiției și condamnat. Numai că Gheorghe Șerban nici n-a fost prins în flagrant delict, nici n-a recunoscut de la început învinuirile ce i se aduceau, încit înnoviația a trebuit să fie și să-i fie dovedită.

Aceasta a însemnat un volum de muncă uriaș. Imaginați-vă, dumneavoastră cei care nu sînteți în meseria de milițian. Cercetări la fața locului, procese-verbale constatatoare, fotografii, ridicări de impresii digitale și palmare, comparări cu acelea ale celor bănuți, verificări, nenumărate verificări, sinteze paralele și comparative asupra modului de operare, investigații, întrebări (cine e, cu cine are relații, ce a făcut în timpul precis al săvârșirii infracțiunilor?), verificări de fișe și de rapoarte, confruntări, interconsultări, cooperare și atitea și atitea alte chipuri ale unei munci despre care — de pildă — cetățeanul căruia i s-au furat din bucătărie un balon alb de damă, o rochie, o fustă și 700 de lei, habar n-are.

În prinderea lui Gheorghe Șerban și în dovedirea vinovăției lui, un rol important l-au avut locotenentul Marcu Ilie, precum și maiorul Dumitru Smedescu, specialistul criminalist care a găsit 15 puncte de coincidență, comparind nenumărate impresii ridicate și care a scris într-un raport de expertiză exact așa: „urma digitală relevată cu carbonul bazic de plumb de pe sticla de bere — cu ocazia furtului comis de autor necunoscut în noaptea de 29/30 aprilie 1974 — a fost creată de degetul arătător de la mina stîngă a numitului Șerban Gheorghe”.

Pentru că, asta ar fi poanta — de un haz spumos dar și vărgat — în cazul lui Gheorghe Șerban: a fost prins și pentru că în timpul unui furt dintr-un magazin alimentar a avut lumașca poftă, după o muncă hoțască, să bea o sticlă de bere.

Și încă un amănunt, care, acum după ce totul s-a terminat, poate fi privit și el cu umor: cercetările au durat atât de mult în acest caz și pentru că în perioada săvârșirii celor 20 de infracțiuni, Gheorghe Șerban a dispărut din circuit, în 2 rinduri, intrind și chiar stînd în închisoare, pentru executarea unor alte pedepse, pentru alte fapte.

Incredibila relație dintre credulitatea unora și umorul altora

Ce-ați face dumneavoastră, proprietar de casă ori de apartament, dacă v-ar bate la ușă un bărbat de vreo 40 de ani, prezentabil și serios, care v-ar propune să vă confecționeze — firește, în urma unui contract — jaluzele pentru ferestre? Precizez că omul s-ar legitima cu corectitudine, că ar avea un carnet stampilat pentru confirmarea primirii eventualului avans, că ar pretinde prețuri rezonabile și acțiuni de numai o sută, două, trei, potrivit mărimii lucrării?

Nu vă știu răspunsul dar cert este că exact 47 de oameni de bună-credință, ba chiar mai mult și mai rău — creduli — au avansat, fiecare în parte, acțiuni care au însumat 8.005 lei, lui Sever Grozescu

care, apoi, a dispărut din viața dumnealor fără să le mai monteze vreodată visatele jaluzele.

Sever Grozescu și-a confecționat singur ștampila aia care transforma niște banale foi de hirtie în autoritate formulare de bizare contracte-chitanțiere.

Numele său era cunoscut, s-a atras atenția asupra faptelor lui și prin rubrica „Faptul divers” din Scinteia și totuși se găseau noi și noi naivi, iar Sever Grozescu nu era de găsit pentru că era plimbăreț foarte prin întreaga țară.

Și totuși urmărirea n-a fost în zadar. Maiorii de miliție Gheorghe Arjoc și Laurențiu Burlacu au descoperit trecut în scriptele hotelului „Carpați” din București, și numele Sever Grozescu. Dar n-aveau certitudinea că e tocmai înșelătorul cu pricina și n-aveau nici o probă împotriva lui. În schimb au avut umor. Sever Grozescu era însoțit de o fetișcană, pe care de-abia o cunoscuse și cu care se retrăsese în camera lui. Ofițerii de miliție i-au spus — așa ca de la bărbat la bărbat — că fata e cam suspectă și că-l invită să fie martor la mica lor anchetă. Sever Grozescu a acceptat „colaborarea” cu seninătate și cu o aflată conștiință cetățenească, numai că ofițerii au dat de un coupe-papier, de un teanc de hirtiuțe patrate și de o ștampilă.

Sever Grozescu, pentru multiplele sale fapte de înșelăciune calificată în dauna avuțului particular, a fost trimis în judecată de trei ori, pentru că din județe, la răstimpuri, au venit trei valuri de reclamații.

Prost e altceva: prejudiciul n-a avut din ce fii recuperat; încit păgubașii continuă să-și păstreze și acum această veselă stare.

Incredibila relație dintre o mică lanternă și un puternic far

Intr-o seară din luna octombrie a anului trecut, în parcul din preajma Operei, un tânăr și o tinăra, prieteni, se plimbau. Deodată, într-o zonă întunecoasă, au fost acostaji de doi bărbați care au declarat că sint ofițeri de miliție, le-au cerut să se legitimeze și le-au luat buletinele de identitate. Apoi, unul dintre ei a pretextat că trebuie să o conducă pe tinăra la circumscricția de miliție și lăsindu-l pe tinăr cu insoțitorul său a luat-o pe aceasta, s-a îndepărtat împreună cu ea, și-apoi, după ce a amenințat-o a avut cu ea raport sexual. Celălalt bărbat, care a rămas cu tinărul, l-a lovit și apoi a apărut și el în locul unde fusese dusă tinăra și, în prezența primului agresor-violator, tot sub imperiul amenințării, a avut și el raport sexual cu nenorocita victimă, după care i-au înșelut buletinele de identitate și au dispărut.

Între timp, tinărul maltratat l-a anunțat pe membrii unei patruli auto — sergentul major Mircea Duceac și sergentul major Constantin Burticică — ce li s-a întâmplat. prietenei sale și lui.

Informațiile de la care patrula miliției pornea cercetările erau extrem de puține pentru că totul se petrecuse în beznă. Tinărul nu știa decit că unul dintre agresori purta un balonzaid de culoare deschisă și că pentru așa-zisa verificare a buletinelor de identitate folosea o lanternă mică.

Și totuși urmărirea a fost începută și n-a fost în zadar.

A început pur și simplu o muncă de scotocire a parcului și a împrejurimilor sale. Adică să se alerge pe toate alele parcului și pe toate străzile din jur, să se lumineze cu proiectorul mașinii copac cu copac, boschet cu boschet. Cercetarea a durat vreo 3 ore: de la 10 pînă la vreo 1 noaptea. Dar, ascuns într-un boschet, l-au găsit pe Ion Lefter, adică un bărbat îmbrăcat într-un balonzaid de culoare deschisă.

Aceasta a negat — cu tepeu și spectaculoasă indignare — săvârșirea odioaselor sale fapte, însă în buzunarul său a fost găsită o mică lanternă, iar pe balonzaid-ul cel de culoare deschisă, niște pete care, supuse imediat expertizei medico-legale, au fost confirmate ca urme ale unui raport sexual.

Pe de altă parte, victima violului, aliniindu-l-se un grup de bărbați, l-a recunoscut imediat, prompt și fără șovăire, chiar pe Ion Lefter, bufetier la Romvared și bărbat fără scrupule.

Aceasta însă n-a vrut să-și divulge partenerul odioasei escapade. Pentru săvârșirea infracțiunii de uzurpare de calitate oficiale și a infracțiunii de viol a fost condamnat la 7 ani închisoare.

Cît pentru celălalt, urmărirea continuă. Termenul de prescripție încă n-a expirat și posibilitățile miliției noastre nu se rezumă la viteza operativă a echipajelor auto.

Incredibila relație dintre „solidaritatea gestionară” și favorizarea infractorului

Fănel Lopatnicu, tehnician auto dar neangajat, s-a dovedit un abil psiholog practician. Dar înainte de orice comentariu, să-l vedem „la lucru”:

13 iulie 1975: se duce la centrul de piine din Calea Griviței 104, spune că-i ospătar la Hotel „Nord”, că are control în gestiune și-i cere gestionarei un imprumut de 700 de lei. Aceasta îl înțelege, îi dă banii și Fănel pleacă fără întorcere.

26 august 1975: se duce la stația Peco din Bulevardul Gh. Gheorghiu-Dej, spune că-i gestionar în vecinătate, la Cofetăria

„Opera”, că are control și-i cere gestionarului de acolo să-l imprumute cu 1.050 lei. Și acesta l-a înțeles și de asemenea nu l-a mai văzut.

Ca să nu mai lungesc vorba, lucrurile s-au petrecut la fel — cu mici variante — și la debutul de tutun din str. Nuferilor nr. 3 (1.726 lei); și la Magazinul de textile din str. 13 Decembrie nr. 21 (2.700 lei); și la unitatea „Nufărul” nr. 50 (700 lei); și la Hanul „Prahova” (756 lei o dată și 400 lei a doua oară); și la restaurantul „Bucur” (400 lei); și la oficiul O.N.T. din Bulevardul Republicii nr. 4 (1.026 lei); și la magazinul „Scampolo” din Calea Victoriei (500 lei); precum și la o agenție Loto-ponosport, și la cofetăria „Boema”, și la casa de bilete a Autobazei 3 călători I.T.A., și la un debit de tutun, și la un magazin alimentar, și la centrul de carne „Triumf” și la Hotelul „Dorobanți”, și la librăria „Papyrus”, și la rotiseria „Eminescu” și la casieria cinematografului „Gloria” din Balta Albă, și la magazinul foto din cadrul complexului „Hanul lui Manuc”, și la magazinul „Moca”, și la cafe-barul „Comedia”, și la restaurantul „Modern”, și la... Pe scurt, 53 de înșelăciuni în paguba avuțului particular, un „venit” ilicit pentru Fănel Lopatnicu de 38.741 lei, realizat în mai puțin de șase luni, sumă din care păgubașii nu și-au recuperat — de la vecinul lor aflat într-o nevoie pe care numai gestionarii între ei pot s-o priceapă — decit 2.926 lei.

Organele de miliție nu știau decit că un cetățean înalt, plinut, rotunjour la față, făcea iama în buzunarele gestionarilor. S-a stat de vorbă cu personalul din comerț, pentru a fi prevenit; dar aceasta — fată de numărul enorm al lucrătorilor din comerț — a însemnat o muncă imensă.

Și totuși urmărirea n-a fost în zadar.

La 11 septembrie 1975, Fănel Lopatnicu apare la Centrul de piine nr. 209 din strada Știrbei Vodă nr. 96 și cere gestionarelor un imprumut de 1.500 lei. Numai că Elena Bălăianu și Mariana Andrei nu se lasă înșelate. Una poartă tratative cu Fănel iar cealaltă anunță miliția. Cînd echipajul auto, cu multă rapiditate, a ajuns la centrul de piine, Mariana Andrei pur și simplu se lupta în usa cb Fănel Lopatnicu care, simțind că lucrurile iau o întorsătură nefavorabilă lui, voia să fugă.

Mai presus și mai puternică decit relația amintită în subtitlul de mai sus s-a dovedit a fi relația dintre cetățenii cinstiți și lucrătorii de miliție.

NELU IONESCU ■

Cînd primiți vizita unor necunoscuți...

Nu vă credeți în aparențe și prezentări de genul: „sînt de la gaze, verific instalația”; sau „de la lumină, telefoane etc”. Reprezentantii unor asemenea întreprinderi posedă și sint obligați să prezinte legitimații cu fotografie. Numai dacă vă convingeți de identitatea acestora le permiteți să efectueze verificările necesare. Atenție, însă! Priviți bine legitimațiile care vi se prezintă.

Nu de puține ori, indivizi dubioși se dau drept ceea ce nu sint, avînd asupra lor chiar și legitimații, bineînțeles, false ori furate.

Cum a ajuns Olimpiada

Nicolae la închisoare?

Elena Nistor a fost gestionară în cadrul Combinatului pentru exploatarea și industrializarea lemnului Bistrița; gestiona rechizite și imprimate cu un regim special. Într-o zi, a constatat un plus substanțial în gestiune, Elena Nistor nu a înregistrat plusul, ci a căutat pe orice cale să-l însușească: în complicitate cu Olimpiada Nicolae, tot gestionară, dar la Librăria din Prundul Birgăului, Elena se făcea că primește rechizite de la Olimpiada, dar în realitate primea numai niște facturi false cu ajutorul cărora se încerca în gestiune. Baniți proveniți din vînzările mărfurilor care figurau în facturi — hirtie, indigo, plastilină etc. — erau împărțiți de cele două gestionare. Dînd de chipulir, Elena Nistor mai făcea și cadouri unor superiori: patru genți de voiaj, un aparat de radio, cinci stilouri de marcă superioară, șase pixuri și alte obiecte care n-ar fi putut fi achiziționate conform normelor legale. Dar jocul lor cu... plastilină și indigo n-a durat prea mult. Pentru că într-o zi, a apărut controlul și a constatat că Olimpiada livrase mărfuri, pentru care nu avea intrări, în valoare de 218.715 lei. Au fost judecate și, evident, condamnate.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

PAGINĂ REALIZATĂ ÎN COLABORARE CU INSPECTORATUL GENERAL AL MILITIEI

Viața văzută de pe marginea trotuarului

Socilcă Nela este înaltă, de-a dreptul brunetă, cu părul creț și ridaș pe creștet ca o tufă de scaieți, are numai 21 de ani, a învățat să vorbească în Găgești, Vrancea, a terminat un liceu industrial de construcții și pînă cînd, speră ea, va ajunge absolventă a unei școli de electronică și tehnică de calcul lucrează la C.T.C.-ul de la... spumoasa întreprindere „Zarea”. Cînd o cunoșc, într-o seară, îmi spune că tocmai pleca la serviciu, deși arăta, cum era îmbracată, pregătită mai degrabă să pondeze la poartă... Intercontinental-ul unde, dealtfel, și era.

Spre deosebire de ea, Toma Elena (26 de ani) căuta țigări în preajma aceluiași hotel și, deși pînge, cred că a venit de „numai” 3 săptămîni de la Tîrgu Mureș (unde, zice, ar fi muncit în „textil”), ca plătește 150 de lei chirie unui pensionar de pe Academiei și că a cîștigat cu citeva zile în urmă 1000 de lei la Loz în plic, din ultimii bani cumpărîndu-și țigări. Desigur, o dată ajunsă la Circa 1 de miliție, pare convinsă că nu va fi stewardesă niciodată, ci se va angaja miine, prin serviciul de personal și nu printr-o cunoștință, la „Apaca”. Cu norocul pe care l-a avut la „loz”, n-ar fi păcat să nu joace mai departe, mai ales că, tot mîinînd, va atînge sume și mai mari cu ușurință.

M. Florin, operator chimist, a cumpărat 3 pachete de „Dunhill” cu „numai” 30 de lei pachetul, a fumat dintr-unul, celelalte două urmînd să fie date „d-lui doctor” de la copil pentru concediul medical al mamei. Este unul dintre „fraierii” (cum sînt numiți de bișnițari), spre deosebire de D. Mircea, electrician la I.T.B., care și-a lăsat nevasta acasă, la cratiță, ca să iasă la un film cu un prieten din provincie, iar după aceea să-i arate acestuia monumentele Bucureștiului: Lido, Ambasador și altele. Filmul a fost cu bătaie, adică un ăla l-a bătut pe altul, iar aia a luat-o de la ăla pe coajă și... „Cei 13”.

Apare și familia Boghiu Gheza, de la cel mai bătrîn pînă la cel mai tînăr, cu rudele lor făcute prin alianțe dintre cele mai complexe, de aceea greu de precizat, bolnavi cu toții, săracii (unuia nu-i mai trece luxația de la un deget de ani de zile), hepatici, tebeciști, depresivi, altfel sănătoși și voinici, cumpărători de lucruri furate, braconieri și băutori de medicamente luate cu „tărie”. Ocupă o vilă de 6 camere ajunsă într-un hal fără de hal în Floreasca, chiria plătind-o din ce trece pe gîrlă. Deasupra lor planează oblăduitoare și miloasă firma întreprinderii de prestări servicii, dar despre aceasta și despre legitimațiile de acoperire a lenei și parazitismului merită să vorbim pe larg, altădată.

La brigada de combatere a parazitismului se ajunge și cu mașina miliției, așa cum li se întîmplă în mod curent lui Mihai Albu și lui Udilă Cristoff, amîndoi neangajați, însă cu o ocupație dintre cele mai inedite. Cel mai limpede despre „ocupatia” lor se exprimă însă una din victimele lor, un student (?!), G. Ioan (din Galați, rețineți!) în următoarea plîngere: „...aflîndu-mă pe strada Lipscani în București m-au acosi doi cetățeni oarecare (necunoscuți) care cu o tactică de trîșare desăvîrșită mi-au „luat” 200 de lei astfel. Unul din cetățeni (n.n. Albu) s-a prezentat la mine cu 4 lozuri zicînd că e ziua lui și pe deasupra a cîștigat bani mulți (circa 20 000 lei) la Loto. Intre timp apare și cel de-al doilea cetățean (nevinovat?) și începe o „mică” discuție în legătură cu lozurile. Cetățeanul al doilea (Udilă, n.n.) încearcă să-l convingă pe primul și pe mine că dă orice dacă cele 3 lozuri rămase sînt cîștigătoare (intre timp unul din lozuri s-a deschis fiind necîștigător). Deplasîndu-ne într-un mic colț mai retras de pe strada Lipscani încep din nou discuții pe tema celor 3 lozuri, dacă sînt sau nu cîștigătoare (și care pînă la urmă au fost totuși cîștigătoare! Culmea!!!). În timpul discuției din care îmi era oarecum teamă să ies m-am ales cu cei 200 de lei în minus la cei doi, dintre care primul, pe care nu pot să-l caracterizez decît ca un mare, mare escroc!...” Studentul fiind naiv și după ce a fost păcălit, trebuie să povestesc „mecheria”, mai ales că sînt încă deslușit naiv din București, dar mai ales din provincie, care pot pica în plasa asta. Deci Albu, după ce rupsese delicat 4 lozuri din cite o fi luat pînă a strîns 3 cîștigătoare (de 3, 6 lei), paria cu „naivii” instigați de complicitele lui, Udilă, care se făcea că nu-l cunoaște, pe sume mari, el luîndu-și „riscul” de a paria că lozul este cîștigător. Și, vorba studentului, era culmea! Culmea smecheriei de o parte și a naivității, de cealaltă.

Pentru că tot sîntem la capitolul jocuri „fără de noroc”, iată altul, cu capace de bere, angajat de preferință în „exores-uri”, de Cristea Nicolae și Marin Simion, colaboratori pînă în clipa în care au început să dea vina unul pe altul. Deci, 5 băieți cu ordine de încorporare din satete ilfovene becu o bere la „Rapid” cînd la masa lor s-au lipit cei doi care au început, pasămite, să joace pe bani, pe brichetă, „capace”. Cristea a scos capacele, a luat un petec de hirtie, l-a băgat sub unul din capacele puse pe un ziar și a început să le plimbe, zicînd că Dudu

Georgescu pasează la... Se paria pe capul sub care era peticul de hirtie, însă acesta, în viteza ametoitoare cu care se „pasa”, dispărea, astfel că naivul răminea întotdeauna cu buza umflată și cu buzunarele goale. Cei doi au fost luați abia la începutul zilei lor de muncă, pe la 11, că doar „ei, golani, îmi spunea maiorul Berboce, dorm pînă tirziu de cit obosesc seara prin restaurant”.

Nu de puține ori apar în presă critici îndreptățite la adresa stării tehnice proaste a autobuzelor și camioanelor, iar amenzi pentru aceasta se dau desule. Șoferii sînt deci cei care în general...plătesc oalele sparte de colegii lor de la întreținere, mecanicii și electromecanicii care se justifică la rîndul lor prin lipsă de piese de schimb, de oameni, de timp... Că nu este chiar așa vom vedea din ce li s-a întîmplat lui Enache Gheorghe (lăcătuș mecanic la Autocoloana 2, secția 7 — Popești-Leordeni), lui Stoica Gheorghe și lui Dinu Marin (electricieni-auto la Autobaza 6 Filaret).

Lucrau ziua în amiaza mare în parking-ul din Piața Unirii la camioanele unor străini cu sculele întreprinderii, pe banii întreprinderii (Enache avea și o anvelopă nou-nouță „sărită” peste gardul „Danubienei”).

— De ce nu ești la autocoloană? Il întreb pe un Enache plin de unsoare și obosit de muncă.

— Sînt în concediu fără plată, că am o nuntă.

Nunla era abia peste o săptămînă, cit despre „concediu” rămîne de văzut dacă

— Dacă văd „fraierul”, ține, dacă nu, aștept. Pică 5 lei la bilet, la 20 pică 100 (mai departe înmulțesc eu : 100x30=3000 de lei lunar neimpozabili), fac leafă de inginer.

— Cîte clase ai, dom'le inginer? Il întreb pe Radu Eugen, care are un tată bolnav ce mai găsește atîta putere să care acordeonul noaptea la restaurante și la nunți.

— 7.
— Și ai lucrat undeva?
— De 4 luni nu mai lucrez, am fost la „Pionierul”, am lipsit citeva zile și am plecat (n.n., minte, legitimația de serviciu nu e a lui, dar s-a obisnuit cu presa și radioteleviziunea ca orice „colaborator”).

— Și ce faci?
— Stau de pomană.
— Citești?
— Nuuuu...

Constantin Florica își zice Florentina, are 17 ani, nu muncеște de un an de zile, deși știe croitoria.

— De cînd?
— Abia de un an (n.n., abia, săraca!).

— Și?
— Stau acasă cu bărbatul (n.n., „bărbatul” are 17 ani, 4 clase, vinde bilete ca și ea cu suprapret).

— Cum îl cheamă?
— Nu mai știu, știam, dar am uitat, îi zice Piperus. Dar să știți că eu muncesc, am grijă de porci, de cai...

— De cîți cai?
— De unul.
— Și de cîți porci?
— Nu mai avem, acum i-am vindut.
— Și atunci de ce ai grijă?

umbrelă de damă cu 75 de lei. Unul dintre ei e singur pentru un timp, pipă și tutun aveau, numai banii le lipseau...

Ilie Drăgăniță din Poiana (Teleorman) a rămas însă nu numai fără bani ci și 3 săptămîni în aer liber, dormind în parcuri și în Gara de Nord, deși are meserie și pînă nu demult a lucrat ca sudor la Constanța. Bineînțeles că își ia angajamentul să revină printre oameni și să renunțe să mai lucreze pe apucate, la „șefii” de căruță de la depozitele de lemne.

Eugenia Glăvan, cunoscută însă, ca și alți iluștri pierde-vară, numai pe numele de alint „Jeni”, a reușit să absolva 4 clase pînă la frageda vîrstă de 21 de ani, dar, deși a stat la „Majestic” după ce s-a despărțit de Armando la mare și înainte de a-l fi cunoscut pe Carlo printr-un ospătar („vezi să nu faci străinul galăgie la plată, că te dau pe mina miliției”) este încă necăsătorită. Noua ei prietenă, Gabi Sburătură, are 8 clase și numai 18 ani, mama, plecată în vizită la un cetățean, de citva timp, i-a lăsat apartamentul, iar soțul și-a luat lumea în cap aflînd probabil că într-o excursie la Bușteni (cînd Gabi avea 16 ani) mama soacră și sotia lui s-au înțeles foarte bine cu un tată și un fiu. Nelu. Amîndouă, sub privirile interesate ale unei chiriase minore, Manuela (adusă de părinți în București să facă o școală la I.O.R.), l-au sărbătorit pe Sandu, apoi pe Vali, pe urmă pe Carlo... N-avem de ce să ne mirăm dacă aflăm că spre deosebire de ele, între două sărbătoriri, vecinii lui Gabi au atîpit. Acum dorm și ele la Circa 9 miliție, Jeni pregă-

SALVAREA E ÎN MUNCĂ!

s-ar fi aprobat, el, nevinovat, nu știe, i-a spus șefului. Tot de la șef, de la maestrul Onciu, s-a învoit și Stoica Gheorghe, care la rîndul lui l-a învoit pe Dinu Marin, un fel de ucenic al său.

— Meștere, a zis el, am o treabă, și a arătat spre D-tru Constantin, electrician instalații-construcții, venit în autobază ca să aranjeze „treaba”.

— Du-te, dar nu întîrzia mai mult de o oră, două, i-ar fi zis meșterul, ca și cum l-ar fi plătit din banii lui în timpul absenței.

Cei doi însă nu terminaseră ciubucul nici la prînz, vorba aceea, le ieșise cu plin. „Treaba” mergea, de pontat erau pontati ca dealtfel și mijlocitorul care încerca să mă convingă că n-a vrut altceva decît să dea o mină de ajutor celor rămași în pană. Probabil că banii urmau să fie împărțiți la sfîrșitul zilei de muncă și nu știm dacă în asemenea cazuri cei care închid ochii cînd le pleacă subalternii la „o treabă” nu-și iau și ei partea lor. Rămîne ca organele în drept ajutate de conducerea autobazelor (inclusiv de paznicii care dorm în gherete) să măsoare cit de întins este acest mod de a lucra particular pe banii statului, altfel starea tehnică a mașinilor va continua să sufere și mai departe.

Nu se știe cum de se întîmplă că toți cei care văd viața zi de zi de pe marginea trotuarului sînt „impiedicați” de organele de miliție să ajungă la porțile întreprinderilor unde, dacă ar fi să-i credem, tocmai voiau să se angajeze. Intre aceștia, „cinefiliii”, cei care vind bilete cu suprapret (Voicu Drăgan, Constantin Florica, Turlea Ion, Mihai Viorica și Radu Eugen s.a.) sînt cei mai „persecutați”. Nu știu dacă dv. nu veți mai cumpăra bilete de la acești „muncitori”, este bine însă să aflați cam ce le trece lor prin cap cînd vă văd.

Ride cu nepăsare, cit „line” are grijă de „fraierii” care muncesc. Noi sîntem „fraierii”, nu?

Dar iată-l și pe Teica Iosif din Nehou (Buzău) care după o lungă excursie cu palma întinsă prin trenuri s-a oprit și în București ca să ne încerce „mila”. Arata, desigur, într-un hal fără de hal și e de mirare cum tocmai celor doi frați ai lui, Mihai și Gheorghe din Pătirlagele, nu li s-a făcut și lor milă de el și l-au lăsat să plece.

— Trebuie să le dau ceva bani, bolborosește, de porumb, altfel nu mă lasă să stau la iarnă.

— Cînd ești născut?

— În 1918, ziua a 12, luna am uitat-o. Își numără banii, aproape 500 de lei cîștigați în citeva zile (alt „inginer”)... și brusc mina nu-i mai tremură. Numai că se incurcă la mărunchi, sutele le cunoaște la perfecție. Dintr-o cută slinoasă îi cade o fotografie învelită într-o hirtie pe care scrie „1 pereche de ciorapi nr. 38 supra-elastici”. Fotografia este a unei femei voinice („Rodica, o iau de nevastă, e din Trei Scăune, de la Covasna”), de 35 de ani, care așteaptă și azi să-i cumpere bărbatul ciorapi supra-elastici din „mila” publică. Aproape o batjocură la adresa celor care au aruncat bani în căciula lui „nea Teica”, acela care mă face să mă îndrec dacă nu cumva mă sînt și alte Rodici în traista cerșetoriei.

În piața Tribunalului sectorului IV (n.n., se citește cum se scrie: tribunal) mișună tot felul de indivizi cu „foale” și alte alea în mină. „Piață” mare, în care sînt desfăcute și rezultatele furturilor la prețuri derizorii. Intre acești borfași, oameni fără căpătii, își arată „Atlantic”-ul — „ca să-i amărăsc, zău” — un tînăr șofer, simpatic, însoțit de un coleg de meserie și de comună care vrea să vindă o

tindu-se să sărbătorească cea de-a noua condamnare. Gabi, pe prima.

Prea multe n-ar mai fi de spus: cele citeva secvențe luate de pe marginea trotuarului sînt elocvente prin ele însele în ceea ce privește irosirea unor vieți lînere, a unor destine poluate de concepții greșite și influențe dintre cele mai nefaste. Este cit se poate de limpede că în asemenea cazuri nu poate fi vorba decît de lipsă de dragoste față de muncă, față de o existență cinstită, demnă, potrivită înalțelor aspirații și idealuri ale tinerilor noștri, ale întregului nostru popor. A nu înțelege sau a te prefăca că nu înțelegi că a munci înseamnă a trăi cu adevărat și a-ți ridica fruntea oriînd și oriunde și că a nu munci înseamnă a-ți fura piinea dîn piinea altora încălcînd norme morale și sociale respectate de toți ceilalți constituie o eroare pe care cei ce o comit o plătesc nu numai cu propriile lor vieți cîrpăcite, ci și cu cele nevinovate ale celor apropiați.

Putem noi înșine face mai mult astfel ca străzile să arate mai „curate” decît sînt? Desigur. Indiferența, falsa milă, „fraierismul” sau chiar naivitatea nu ne ajută cu nimic să ne simțim mai bine în drum spre casă sau spre locul de muncă. Avem legi, esența însăși a vieții noastre, care este munca, ne îndeamnă la o înțelegere exactă a fenomenului și mai ales la combaterea lui prin faptul simplu al conștiinței ce ne împune să gîndim și să acționăm pentru a-i descuraja pe toți acești pierde-vară, de a nu le mai permite să bage mina în buzunarul nostru, să trăiască din indulgența și mila noastră. Dacă strada arată astfel, răspunzători sîntem și noi, cei care, înainte de a fi trecători, uităm să fim cetățeni.

IULIAN NEACȘU ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

A fugit puil cu ața...

Am văzut meciul România — Cehoslovacia despre care cineva declara, desigur în glumă, că a avut o primă repriză antologică. Antologică în ce privește ratările pentru că nu am mai văzut șuturi pe afară de la 6 metri din Campionatul Onoare al anului 1947, cind noi, cei din teren, pentru asemenea performanțe eram fluierați copios de cei 45 de spectatori, ceea ce s-a petrecut și la sfârșitul meciului cu pricina, de data aceasta „concertul” fiind susținut de 40.000 de suflete.

Asadar, cam ce am văzut cu ocazia partidei de pe 23 August? Că echipa Cehoslovaciei cu toată firma ei (echipa neînvingătoare de mulți ani și campioană a Europei) putea fi bătută foarte ușor. Doi: că tricolorii noștri cu toate declarațiile făcute la ziar și nu mai știu unde, nu sint antrenanți pentru 90 de minute (dacă-l exceptăm pe Balaci care venea de la Craiova unde la ora asta se trage ca la galere). Trei: că rezervele rezervelor nu sint bune nici la tenis. Mă gîndesc cînd scriu asta la Florea și Abodiresei care au arătat nimic, adică au fost niște improvizanți cu toate notele mari primite pe la Reșița de la cronicarii ziarului de specialitate, note care ne-au indus și pe noi în eroare. Patru: că la Praga sau unde se va juca al doilea meci cu Cehoslovacia va fi foarte greu pentru că echipa cehă (mă gîndesc la repriza a doua) ne va pune mari probleme intrucit acolo se pare că antrenorii nu-și spun bancuri cu jucătorii la antrenament, dovadă că deși în deplasare, oaspeții alergau mult mai dezinvolt decît Dinu, să zicem, care avușese o primă repriză bună și pe urmă a dat în primire.

Ce ar trebui să învățăm din meciul acesta?

Ar trebui să învățăm să nu mai facem declarații optimiste pe ici, pe colo decît dacă e cazul; ori miercurea trecută n-a fost cazul. Să nu mai spunem despre unii ziaristi că „denigrează” fotbalul românesc cînd aceștia au curajul să arate că ciorba-i nesărată. Să nu credem că o „firmă”, luată cu împrumut de la alții ajunge pentru a ne face nouă viața mai ușoară. Viața nu-i deloc ușoară. Ar mai trebui să învățăm că este absolut obligatoriu

să urmărim dacă la cluburi se lucrează atît cît se promite. Realitatea ne învață că se promite mult și se face puțin. A ne baza pe o realitate ireală este o greșeală după cum s-a văzut și în meciul cu cehii.

Am văzut la televizor alt meci „antologic”: Argeșul cu F.C.M. Galați. Rar atîta nepăsare în teren, rar atîta năruțenie la minge, rar atîta boemie cînd cineva se întîlnea cu altcineva în 16 m. Ce căutau aceste echipe în Divizia A mă întrebăm și cine le-a adus și pe unde? „Plăcerea” venea după alte partide memorabile: cele de simbătă care mi-au arătat încă o dată fața neagră a echipei „Progresul” pe care abia o lăudasem. Jucătorii păreau sosiți de la sapă sau de la stringerea porumbului, jucînd acasă ca la bilci, fără ambiție, fără o idee, abia alergînd, într-un cuvînt ceva ce nu a fost întrecut decît de meciul de la Pitești. În sfîrșit, Sportul, echipa neînvingătoare, a cîștigat și ea la limită cu un gol chinuși și iar m-am întrebă de ce fugim noi de colo-colo pentru o bucăciță de cozonac fotbalistic cînd nu e cazul. Mai bine ne-am aminti marile partide din trecut decît să vedem aceste biete formații surmenate și mai ales neantrenate în care numai prezența unui Răducanu, în ultima vreme într-o mare formă, justifică prezența curioșilor în tribune.

Steaua a cîștigat lejer în fața Reșiței, echipa ce nu a ținut să pună probleme cuiva, ceea ce e foarte frumos din partea ei. Echipa militară, cu multe rezerve în formație, a zburdat cum a vrut și e de mirare că nu a reușit să-și facă un golaveraj pe măsura posibilităților. Încă o dată mă întreb de ce e preferat pe centru Năstase lui Răducanu, cînd primul este cel mai aproximativ jucător pe care l-am văzut în ultimul deceniu. Ratările sale și mișcarea în teren ar trebui să constituie pe film model pentru modul în care nu trebuie să se joace. Foarte promițător e Nițu, fundașul care reușește să ne facă să uităm incursiunile fără rost ale lui Anghelini. Poate că totuși cineva va uita de acest inimos aventurier și-l va lăsa pe tînarul fundaș stelist acolo unde merită.

Atît despre o săptămîină plină de fotbal fără fotbal.

EUGEN BARBU

DIVIZIA A : 25 ȘI 26 SEPTEMBRIE

BUCUREȘTI : Sportul studențesc — Politehnica Timișoara 1-0 (1-0). După-amiază și seară frumoasă de septembrie, gazde amabile care în pauză au vîndut cafele și sandvișuri (inițiativa ar putea fi extinsă și pe alte stadioane), meci dirz între două echipe care, deși studențești, nu sint nici romantice și nici naive ● Bucureștenii, în nota obișnuită (inclusiv brătara lui Tănăsescu cu ghetele roșii ale lui Rădulescu), grupau într-o echipă „viețeană” ca și antrenorul Angelo, au jucat mai mult la mijlocul terenului, conștatecînd pe partea lui Manea, ale cărui centrări îi reamintesc vechiul post de extremă, sau prin Octavian Ionescu. Ultimul a marcat în ultimul minut apărător ● De cealaltă parte, „Pol” a impresionat în general, prin jocul său precis și elegant, ajungînd în repriza a doua cu fundambii la centru și, în special, prin Dembrowschi, jucător cu cel puțin o clasă peste toți, căruia, în minutul 35, i s-a refuzat un „11 m” la fel de adevărat ca și fluterul din gura lui Ion Chilibar, un arbitru care respiră în loc să fluiere și fluiere în loc să respire ● S-au mai remarcat Floarea, Șerbănoiu, Grigore, care au jucat (bine) nici mai mult, nici mai puțin de 90 de minute... A apărut excelent Răducanu, mai puțin urletul care a speriat tot stadionul și „numărul” din ultimul minut, faze în care trebuia sancționat ● A arbitrat nesatisfăcător, defavorizînd echipa oaspe, I. Chilibar, i-au ajutat la linie, și pe linie de el impusă, Fl. Anușescu și N. Răileanu, și ei din Pitești (Iulian Neacsu). Progresul — A.S.A. Tg. Mureș 0-1 (0-0). Partida mai degrabă anostă, salvată nu atît de goluși lui Marton, altfel frumos, chiar dacă ajutat de greșeala lui Moraru, cît de cele șase bare, patru pentru Progresul și două pentru Tg. Mureș! ● Bucureștenii au jucat slab, impleticit și cu ochii în pămînt, singura lor fază de fotbal adevărat realizîndu-se doar în minutul 60, cînd șutul violent al lui Apostol a izbit, bineînțeles, bara. În rest, amorțeală și oboseală ● A.S.A. a pasat și a alergat mai mult, n-a stralucit, dar pînă la urmă a cîștigat pe merit în fața unei garnituri lipsite de lumină și de vreo idee ● Public puțin, abia vreo 8.000 de spectatori, condiții excelente de lucru la masa presei și un arbitru, C. Ghiță, care a făcut totul pentru buna desfășurare a partidei, schimbînd chiar și trei mingi în douăzeci de minute. Doar toba suporturilor bucureșteni a bătut fără încetare, dar și fără folos ● A condus bine C. Ghiță, ajutat la linie de Gh. Răzci (ambii din Brașov), bine, și de T. Podaru (Brăila), slab, adesea incomodat de soare și de necunoașterea regulamentului (Ovidiu Ioanțoița). **PITEȘTI :** F.C. Argeș — F.C.M. Galați 1-0 (0-0), meci televizat și deci cu numai trei-patru mii de oameni în tribune ● Oaspeții au jucat din nou curajos, arătînd calități de echipă care ar putea sta în picioare în prima divizie a țării, dacă n-ar fi atît de marcați de un debut catastrofal și deci de lipsa de puncte. Cu mai multe puncte în clasament, sîntem convinși că gălățenii ar putea juca chiar mai bine — dar deocamdată „plapuna” sub care stau e este prea subțire, lăsînd loc pentru o evoluție agreabilă, și numai atît ● F.C. Argeș a jucat prost, însă a cîștigat — momentul decisiv pentru obținerea victoriei fiind după părerea noastră inspirata introducere în teren a jucătorilor de rezervă, Roșu și Radu III. Noi intrați au aler-

gat o vreme precum doi sprinteri într-un final de cursă de fond, după care s-au stins la rîndu-le. Dar, era de-a-cum 1-0 (gol marcat de abilit Radu II, din centrarea lui Roșu, min. 63), și prea puține lucruri se mai puteau întîmpla ● Doar dacă Tolea nu s-ar fi împiedicat în minge, cu ea în careu fiind, în penultimul minut al partidei... Cu alte cuvinte, un rezultat de egalitate ar fi fost echitabil ● A arbitrat foarte bine C. Dinulescu, ajutat de Gh. Vasilescu II și Gr. Angheluta — toți din București (Dumitru Graur). **IAȘI : Politehnica — S.C. Bacău 3-0 (0-0).** În prima repriză, jucătorii celor două echipe au părut că vor să convingă spectatorii că mai important este să-și plătească unul altora toate politele, decît să se ocupe cît de cît de fotbal. Arbitrul a ținut însă bine frînțele jocului, întîind posibilitatea aprinderii spiritelor ● După pauză, în teren au intrat aceleași echipe, dar extremele leșine D. Ionescu și Costea au jucat foarte bine. De asemenea, nici fundașii de margine Ciocirlian și Sofian nu s-au lăsat mai prejos, ultimul fiind dealtfel autorul primului gol, inseris dintr-un unghi foarte greu, dar cu un șut puternic și precis ● Dănilă avea să rateze două ocazii mari, dar puțin mai tîrziu își răsucăpără greșeala, marcînd un gol superb, din centrarea lui Costea. Băcăuanii fac eforturi disperate pentru a stăvilii atacurile debordante ale jucătorilor gazde, dar nu-i pot împiedica pe Costea să semneze al treilea gol, inseris cu capul, chiar în ultimul minut al partidei ● Strălucit a jucat în această repriză Romiță, un adevărat motor al echipei ieșene ● A arbitrat bine C. Petrea, ajutat la fel de bine de M. Svitlec (ambii din București) și V. Dumitru (Olenița) (Emanuș Tănăla). **BUCUREȘTI : Steaua — F.C.M. Reșița 3-1 (3-0).** Și fără Troi și cu Aelenei, cu un rost străin în echipă, cel al lui Zamfir, Steaua a trimis în teren o înaintare fără atuurile sale fundamentale ● F.C.M. venise la București cu două extreme spășite după experiența nefericită a antrenorilor naționali ● A jucat în schimb bine Ion Ion, în sfîrșit decis să-și asume sarcinile de coordonator, cel mai bun om din teren alături de Iordănescu, în revestea de formă ● Credem că Nițu merită încrederea în continuare a antrenorilor ● Vechea ambiție a provincialelor de a se prezenta bine în Capitală a fost înlocuită cu psihologia îngrijorătoare a victimei sigure ● Steaua a galopat cînd și cît a vrut, fără împotrivire ● Ingrijorătoare de asemenea scăderea numărului de spectatori la meciurile din Ghencea, mai puțin ca la meciurile din „B”! ● Satisfăcător arbitrajul lui Nicolae Răinea, ajutat cu același calificativ de D. Munteanu (ambii din Birlad) și C. Săndulescu (Vaslui) (Nicolae Cristache). **HUNEDOARA : F. C. Corvinul — Dinamo 0-2 (0-2).** În programul meciului, sub titlul „Lupul, paznic la stîna!”, am citit că S. Pavel și N. Gafițel, controlorii de bilete la partida cu A.S.A. Tg. Mureș, și-au suscit sume de bani prin vînzarea unor coștoare de bilete, lucru pentru care cei doi au fost trimiși în judecată. La meciul cu Dinamo ei n-au mai fost prezenți, deci stadionul a fost arhiplin, cum nu mai fusese din 1961, de la meciul Corvinul — C.C.A. I ● Puține satisfacții pentru cel peste 25.000 de spectatori, favoriți lor, în zi slabă, fiind o pradă ușoară pentru garnitura dinamovistă. Echipa pregătită de L. Vlad și C. Toma (fostul portar al Stelei), „sfătuită” tehnic de Ilie Savu, a comis greșeala de a se avînta în ofensivă, lăsîndu-se descope-

rită în fața tăioaselor contraatacuri dinamoviste. Astfel, deși hunedorenii au dominat teritorial, avînd mai mult timp mîngea și inițiativa, ocazii mari de gol s-au înregistrat mai ales la poarta lui Ion Gabriel ● Dinamo a cîștigat, din nou fără să forjeze, grație jocului complet al liniei de mijloc, siguranței cunoscute din defensivă, dar și formei bune a lui Dudu Georgescu, care a marcat un gol, folosînd capul și la propriu și la figurat ● Otto Anderco (Satu Mare) a arbitrat bine, dar îi reproșăm cîteva decizii din final, în care a dezavantajat echipa hunedoreană (arătînd în plus și un nemeritat cartonaș galben lui Remus Vlad, care a protestat, pe bună dreptate, în calitate de căpitan de echipă). A fost ajutat bine de I. Taar (Satu Mare) și V. Catană (Carei) ● În deschidere, disputată în fața tribunelor arhipline, partida de juniori a avut momente penibile, cu îmbrînceli și schimburi de lovituri. **ORADEA : F.C. Bihor — F.C. Constanța 2-1 (0-0).** Fără Florescu, reintrat după suspendare, gazdele n-ar fi cîștigat nici dacă ținea meciul trei zile. Robert Cosmo aprecia că este cel mai bun joc al lui Florescu de cînd joacă la Bihor. El a fost catalizatorul echipei, a luptat exemplar, a alergat mult, creînd grele probleme apărătorilor constănțeni ● Jocul, plăcut și dinamic, de angajament, s-a încheiat în favoarea orădenilor, însă la fel de bine puteau cîștiga și oaspeții, extrem de periculoși pe contraatac ● A arbitrat bine Gh. Vasilescu I, ajutat la linie de N. Păvăluș și N. Gheorghie — toți din București (Dumitru Vișan). **ARAD. U.T.A. — Jiul 3-2 (1-1).** Chiar de la început gazdele s-au impus și punctează prin Broșovschi care de-a lungul meciului va mai scăpa de cîteva ori de sub urmărirea adversarului său direct, mijlocușul Toma. Este adevărat, Leac și Domide au alimentat permanent atacul cu mingi subțile care au pus la grea încercare defensiva Jiului ● Beneficiind de șansa, Jiul egalează în ultimele minute ale reprizei. Dar iată că în minutul 47 Broșovschi inserie din nou, motiv pentru care oaspeții ies la atac. Meciul place, fazele se scurg cu repeziune de la o poartă la alta, iar Bădin, cel mai bun jucător al Jiului, trimite un șut extrem de puternic pe care Jivan, cu un reflex extraordinar, îl respinge în corner. La capătul acestui corner, Bădin șutează din nou în colțul lung la vîntuși și egalează ● Se părea că meciul este jucat, că oaspeții se vor grupa într-o apărare ermetică, dar U.T.A. are șansa să inserie în minutul următor prin Kukla urcat în atac. Spre final, meciul degenează iar arbitrul Gh. Rețezan, după lungi consultații cu tușierul V. Navroski, anulează pentru ofsaid un gol inseris în minutul 85. Cu excepția acestor cîteva minute, arbitrii bucureșteni, cărora li se adaugă I. Pula, au condus corect, încadrîndu-se în calificativul bine. V. Niță). **CRAIOVA : Universitatea — Rapid 3-0 (2-0).** Au marcat Marcu (două goluri) și Oblesmenco. ● După meci, Constantin Tească, antrenorul Universității, avea să ne declare: „Rapidul a fost pentru mine o surpriză plăcută. A venit și a jucat deschis, și am impresia că se află pe un drum bun, mai cu seamă dacă va crește și din punctul de vedere al omogenității echipei. Ar trebui însă, în același timp, să se străduiască să joace mai puțin aspru, cu mai puține faulturi — fie ele de joc sau nu! De partea noastră, Universitatea își continuă drumul acumulărilor, echipa marcînd de la meci la meci un progres vizibil, mai ales în ceea ce privește disciplina tactică. Nota de mare spectaculozitate a jocului (pe lipsa aspectelor de circulație a balonului, marcajul și demarcajul și așa mai departe) a dat-o Marcu. Pe de o parte pentru că ne-a dat posibilitatea de a juca la margine, adică pe și cu extreme de meserie, pe de altă parte pentru că el însuși a jucat excelent, marcînd și două goluri. Vreau să mai subliniez și atitudinea de înaltă sportivitate a publicului, cît și faptul că de la începutul acestui campionat jucătorii Craiovei n-au primit decît trei cartonașe galbene. Jocul, după mine, de bun nivel. La adresa arbitrajului n-am de spus nimic, mai ales că eu am fost primul care am propus în Biroul federal ca antrenorii să nu mai facă aprecieri publice despre arbitri!” ● În tabăra adversă, Ion Motroc, antrenorul Rapidului, avea să ne declare: „Sînt mulțumit de evoluția echipei, mai cu seamă ținînd cont de conjunctura destul de nefavorabilă în care am jucat: fără Grigoras, Popa și Adrian Dumitru, cu Manea încă lipsit de plenitudinea forțelor sale fizice și cu Rîșniță accidentat după cîteva minute. Integrearea tinerilor în echipă este astăzi un fapt care a adus un cîmăz bun

de muncă și o învioreare a jocului. Rezultatul este, cred, prea sever după aspectul jocului, dar Craiova rămîne aceeași echipă periculoasă, mai cu seamă prin acțiunile simple, în care Marcu a excelat. Teacă a avut inspirația a aicătui o linie de atac cu multă experiență (Taralungă, Oblesmenco, Marcu), care a știut să profite de fiecare dintre greșelile liniei noastre de apărare, formată din jucători foarte tineri. Ori-cum, sint de părere că la Craiova cu greu mai poate cîștiga vreo altă echipă în atara Universității! Fără să influențeze jocul, consider că depășit de joc arbitrajul” ● A arbitrat slab Mihai Moraru, ajutat de V. Gligorescu (ambii din Ploiești) și V. Pirvescu (Buzău) (A. Faliere).

DIVIZIA B : 26 SEPTEMBRIE

PIATRA NEAMȚ : Ceahlăul — F.C. Petrolul Ploiești 2-3 (0-1). 5.000 de spectatori au umplut pînă la refuz tribunele stadionului, mulți fiind veniți de la Ploiești pentru a participa la marșul, deocamdată triumfal, al echipei favorite spre Divizia A ● Și jocul a plăcut, partida desfășurîndu-se într-un ritm alert din primul pînă-n ultimul minut. Ambele echipe au făcut risipă de energie, practicînd un fotbal modern, în continuă mișcare, în final detașîndu-se în cîștigătoare echipa oaspete, care a dovedit o mai bună pregătire fizică și tactică ● Prima repriză s-a desfășurat în cea mai deplină sportivitate, încît putea fi arbitrată chiar din tribună. Ploieștenii au punctat prin Nicolae Florian, în min. 23, dar Ceahlăul echilibrează jocul odată cu intrarea fundașului Vasiliu, care-și împinge echipa în atac, el fiind cel mai bun om al gazdelor ● Egalarea se produce în minutul 47, printr-o splendidă lovitură de cap a centrului atacant Georgescu, însă după numai zece minute Pisău, care a jucat excelent toată partida, inscrie tot cu capul și ploieștenii conduc din nou ● Echipa gazdă dă acum semne de nervozitate, o calmează doar trei cartonașe galbene și, preocupată iar de fotbal, egalează prin Vasiliu, în min. 71. Trece însă numai trei minute și Pisău inscrie golul victoriei ploieștene, printr-un șut plasat de la 20 de metri ● A arbitrat foarte bine o brigadă bucureșteană condusă de Marcel Buzea (Ion Predoșanu). **BUCUREȘTI : Voința — Chimia Rm. Vilcea 1-0 (0-0).** Meci echilibrat, cîteva sute de spectatori entuziaști din Vilcea, cîteva sute de curioși bucureșteni (tăcuți și mirați), un arbitraj corect și fără strălucire, timp tocmai nimerit pentru fotbal de care a beneficiat numai echipa gazdă ● Voința, o echipă truditoare, a muncit mult, cu rivnă și folos. Dacă fotbalul aparține celor ce-l muncesc, victoria „Voinței” ne incită ● „Chimia” a atacat mult și nepericulos, dar elegant, prin cițiva jucători cu ținută frumoasă și cu aerul „ce-am avut și ce-am pierdut — azi aici, mîine în Focșani...” ● Atît despre acesti doi care n-a fost un derby, ci un joc oarecare. (Nicolae Cristache). **CLUJ-NAPOCA : U — C.F.R. 0-1 (0-0).** Meci de nivelul diviziei C, între două echipe de B, care în primăvară jucau în A. Feroviarul au fost ceva mai buni și au cîștigat meritat. Studenții s-au prezentat sub orice critică, ceea ce l-a determinat pe un spectator să afirme că el „alcătuieste o echipă leșinată”. Din „vechea gardă” doar Peza și Lăzăreanu mai țin ritmul, restul de jucători, în frunte cu Uifăleanu și Anca, de-abia mai stau pe picioare, arătînd complet depășii ● Singurul gol al partidei l-a marcat Vătăfu în min. 50 la o acțiune simplă, care a surprins defensiva „șepilor roșii”. Cu toate că în min. 22 a ratat o lovitură de la 11 m (Lăzăreanu a sezzat direcția balonului și l-a blocat), Boca ni s-a părut a fi cel mai bun jucător din teren. O impresie bună ne-a lăsat și autorul golului, studentul Vătăfu, recent transferat de la o formație de divizia C din localitate, Dermata ● Spectatorii, veniți în număr mare la derbyul orașului (aproximativ 10.000), au fluerat îndelung hotărîrea conducerii tehnice a cefeștilor de a-l înlocui în repriza secundă pe juniorul G. Mureșan, cu nimic mai slab (sau mai bun, cum vrei!) decît coechipierii săi ● Și astfel s-a pus capăt remizelor tradiționale dintre cele două echipe ● Impresia generală: chiar dacă „U” și C.F.R. vor fuziona tot nu pot forma o echipă capabilă să promoveze! ● Jocul, liniștit și sportiv, n-a pus probleme brigăzii de arbitri (M. Feduc, M. Abramice și Gh. Arhire — toți din Suceava) ● Pe băncile de rezervă două surprize la cefeștii, Mihai Adam, antrenor secund, iar la studenții dr. C. Rădulescu care, deși nu este confirmat de federație, continuă să rămînă la cîrma echipei (Dumitru Vișan).

PRIMUL O NOUĂ SCRISOARE DIN PARTEA UNUI ARBITRU DE FOTBAL, SE PARE NEDREPTĂȚIT, MOTIV PENTRU CARE NE-AM HOTĂRÎT SĂ-L PUBLICĂM ÎN CONTINUARE:

„Subsemnatul Voicu F. Constantin, revin prin prezenta la memoriul publicat la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră” în numărul 33 al revistei „Flacăra”, din 19 august a.c. În urma celor publicate atunci, n-am mai fost nici măcar o singură dată delegat la un meci de divizia C, cu toate că înaintea publicării memoriului rar se întîmpla vreo duminică în care să nu fiu delegat la unul din meciurile „tari” ale celei de-a treia divizii a țării, ca și la linie în divizia B, Marti, 14 septembrie, am fost chemat la Colegiul central de arbitri, unde tovarășul Andrei Rădulescu, președintele colegiului, m-a întrebă ce m-a determinat să scriu memoriul, publicate în presă. I-am răspuns că mă nemulțumesc sistemul de promovare al arbitrilor A afectat în vreun fel promovarea lui V. Tătar ascensiunea mea? m-a mai întrebă, dîndu-mi să înțeleg că acesta era pasajul din memoriu care pricinuisse cele mai violente reacții împotriva mea. I-am răspuns că nu, dar aceasta nu schimbă fondul problemei! În încheiere, Florea Tănăsescu, secretar general al F.R.F., a luat hotărîrea să fiu delegat în continuare la divizie, cu observatori competenți și, ca să spun așa, fără ranchiună. Joi, 16 septembrie însă atunci cînd am întrebă din nou membrii colegiului de ce nu sint delegat la divizie, tovarășul Andrei Rădulescu mi-a răspuns că a dat dispoziție să fiu reținut de la delegări (deci, nu suspendat!), pînă la elucidarea afirmațiilor din memoriul amintit. Am arbitrat totuși în această perioadă, duminică de duminică, meciul din campionatul județean. În ziua de 28 septembrie însă, Colegiul județean de arbitri Ilfov, de care aparțin, mi-a înmînat următoarea notă: „Conform adresei nr. 23378 din 24 septembrie 1976 a F.R.F. — Colegiul central

al arbitrilor, ați fost sancționat cu 8 (opt) etape suspendare, începînd cu data de 22 august 1976, pentru declarații făcute în presă în legătură cu activitatea colegilor arbitri, declarații care nu corespund realității... Sancțiunea, se spune mai departe, s-ar încadra în prevederile art. 179 din noul Regulament de organizare și desfășurare a activității arbitrilor. Se spune în articolul amintit că va fi sancționat arbitru care face declarații în presă în legătură cu activitatea colegilor săi sau cu privire la deciziile acestora. Or, eu, în memoriul publicat de dumneavoastră, n-am pomenit nimic despre maniera sau calitatea arbitrajului lui Vasile Tătar, ci am amintit doar coincidența de a fi rudă cu secretarul Colegiului central al arbitrilor, P. Tătar ca și faptul că promovarea sa s-a făcut după niște criterii uimitor de rapide — practic în numai patru ani Vasile Tătar trecînd de la județul divizia A (chiar la centru, în meciul Politehnica Timișoara — Politehnica Iași, din 19 septembrie a.c.)! Faceți și dumneavoastră socoteala: dacă la 28 mai 1972 (conform Deciziei F.R.F. nr. 18 din 12 iunie 1972) V. Tătar din Hunedoara era clasificat, în urma examenului trecut, arbitru de categoria I, iar la 19 septembrie 1976 conducea primul meci de divizia A, nu-l o promovare fantastică față de alți arbitri valoroși de la noi de-a lungul anilor, care au așteptat uneori și 7-8 ani, dacă nu zece? ! Sint acuzat că aceste declarații nu corespund realității. Chiar așa să fie? Nu este V. Tătar frate cu P. Tătar? Nu a fost promovat același V. Tătar în nici 4 ani de zile de la județul divizia A? ! În orice caz, sancțiunea primită mă jignete profund, aducîndu-mi prejudicii serioase într-o activitate de mai bine de 13 ani de zile, timp în care n-am fost niciodată sancționat sau suspendat. Fără a mai vorbi despre dreptul constituțional al fiecărui cetățean de a se adresa presei — drept pe care F.R.F. pare să-l ignore sau pe care încearcă să ni-l răpască!”

Omul care s-a născut șef

In sfârșit, unul dintre noi recunoaște că s-a născut spre a fi șef, fapt care ar trebui să ne bucure, pentru că, dacă sînt destui cei ce nutresc în sinea lor dorința de a fi șefi, prin-o pervertire ciudată a psihologiei umane, puțini își recunosc această predispoziție nativă. Și atunci ei se învăluie într-un aer de profundă și ipocrită modestie. Ei nu luptă niciodată pe față pentru împlinirea meschinului lor ideal, dimpotrivă, acționează subteran și cu o extremă discreție. De obicei, ei preferă tehnica zvonului dirijat cu abilitate, bombardamentul cu scrisori anonime, intrigă urzită savant, șantajul subtil. Resursele inteligenței lor nefaste, din acest punct de vedere, sînt inepuizabile. Uneori afirmă spectaculos, cu martori, indignați peste orice măsură, că mintea lor cinstită nu poate concepe culpa — de ei inventată — săvirșită, vezi doamne, de cel pe care-l vizează. Alteori, din rațiuni tactice, ei înșși se oferă, chipurile, să îndepărteze umbrele pe care tot ei le-au făcut să planceze asupra celor ce-i stau în cale. Și într-un caz și în altul, ei hrănesc cu tenacitate o profitabilă atmosferă de confuzie, al cărei sol li se pare fertil, dar care, în fapt, nu face decît să-i irrosească pe oameni în lucruri mărunte, să-i împiedice pur și simplu să-și desfășoare munca de zi cu zi.

Dar, iată, apare omul care afirmă deschis că s-a născut spre a fi șef. Lui nu-i este rușine să-și trîmbeze această predispoziție nativă. În primul rînd, seamănă în dreapta și în stînga credința că este indispensabil, că providența ni l-a scos în calea pe care, pasămite, pînă atunci bij-biiam. Apoi, după ce credința aceasta se instalează, începe să-și depășească brutal atribuțiile, revendicînd cu tupeu noi și noi domenii de zbeniguală, pentru că orice om născut spre a fi șef vrea întotdeauna să fie mai șef decît este. El nu mai acționează subteran, ci la lumina zilei, iar pe cei ce-i stau în cale nu-i mai lucrează cu delicatete, dimpotrivă, îi lovește frontal, uzînd de relații știute și vizibile, pe care se sprijină precum ur, călăreț într-o scară, înainte de a sări în șaua croită, crede el, pe măsura ambițiilor sale. Și atunci, nouă, care vrem să ne vedem de treburi și să muncim cu folos, ce ne mai rămîne de făcut? Să alegem între două rele? Sau să mișcăm puțin calul și, atunci cînd omul care s-a născut șef încearcă din nou să se sprijine în scara amintită mai sus, să-l ajutăm să încalce aerul?...
MIHAI PELIN ■

O capodoperă...

„...Minia care l-a cuprins pe Ahile atunci cînd Agamemnon a luat-o pentru sine pe frumoasa sclavă Briseis a fost atît de mare încît el s-a închis în cort și nu a mai vrut să știe de nimeni și de nimic. Atitudinea sa a influențat însă soarta luptei. Această minie a rămas celebră în literatură. De fapt, reducînd totul la proporții reale, Ahile era nervos și nimic mai mult! Și, ca orice om nervos, comitea și prostii...”
Bată-te să te bată, Ahile... Să fi avut tu parte de tratatul tandemului A. JCA BURSAN — GHEORGHE PANCO, poate nu te-ai mai fi enervat, poate n-ai mai fi comis atîtea „prostii”...

Dar să lămurim pînă una alta ce-i cu această operă și ce avem noi cu ea. Incredibilă născocire a minții umane, volumul „De la cuvînt la etichetă” este, la prima vedere, o cărțuie cum nu se poate mai obisnuită. Difuzată într-un tiraj obisnuit (100 140 ex.), cartea își propune să inițieze un număr de 100 140 cititori (obisnuți) în ceea ce numesc autorii „arta de a te face plăcut celor din jur”. Arta aceasta a mai fost ea predicată și de alții, cu alte ocazii, în alte cărți, dar niciodată cu atîta succes. De ce? Pentru că există predici și predici. Unele plictisesc, altele entuziasmează. De ce?! Pentru că există predicatori și predicatori. Cînd un predicator e treaz, succesul e o chestiune destul de relativă; cînd un predicator se imbată, cînd apare în public rîcnînd entuziast, frîngîndu-și miinile, rîzînd, plîngînd, lansînd îndemnuri nobile,

*) „De la cuvînt la etichetă”, pag. 41, A. Bursan, G. Panco.

sola se încălzește, începe să freacă, răsună risete, urale, incurajări! Cu atît mai bine dacă predicatorii sînt doi; nu contează nici cu ce s-au îmbătut (cu cuvinte, cu alcool sau cu apă de ploaie) și nici de ce; efectul e același, unic și irepetabil. Dar să le dăm cuvîntul:

„Politețea! Buna cuvîntă! Manierele elegante! Tactul!

Fără efort, fără dificultate... citeva reguli simple. Cunoașteți politețea, ca la un curs fără frecvență! (...)

Societatea cere politețea. Opinia publică o impune! (...)

Nu-i niciodată prea tîrziu. Deveniți chiar astăzi eleganți, în adevăr eleganți, nu impoziționați. Manierați! Impuneți celorlalți respect și considerați. Cîștițați acest respect! Evitați momentele dificile în care nu știți ce să faceți cu miinile, cu picioarele, cu obiectele din mediul inconjurător (!).

Puneți stăpînire pe arta conversației, a discuției! Astăzi!

Fiți peste tot la înălțimea locului unde vă găsiți și chiar mai sus (!!!). Astăzi! Astăzi, nu miine!” (Op. cit. p. 200).

În acest stil nobil, generos-avîntat e scrisă întreaga carte. De la o pagină la alta, autorii euforizați descoperă cum trebuie să ne suflăm nasul, cum să bîgăm limba în gură, cînd, unde și cum să ne despuricăm (strict autentic, n.n.); uneori se formulează, iar apoi se demonstrează (pentru prima dată în istorie!) reguli „de aur” ale buneicuvînte, reguli pe care — ce-i drept — nimeni nu s-a gîndit să le pună la îndoială sau să le conteste. Știm cu toții bunăoară că nu e frumos să rîspundem la o insultă cu o altă insultă. Ei bine, autorii nu sînt deloc conșinși nici cît știm, nici cît sîntem conșinși de ceea ce știm. Ei se oferă deci să ne lămurească:

„Să ne inchipuim un popor — zic ei, și adaugă — sînt tot felul de obiceiuri! — la care insulta cea mai mare ar fi să mîncînci gîndaci (da, gîndaci!) în prezența cuiva.

După conflict, am auzi pe unul spunînd: „Dar cînd mi-am bîgat un pumn de gîndaci în gură și am început să-i rontăi, i-am luat piuitul!”... Am sugera celor care ar dori să-și insulte adversarul să-și imagineze cuvintele insultătoare sub forma unor gîndaci negri, cu labe multe (de fapt nu-mai trei perechi de cap) zbtîndu-li-se pe limbă, care abia așteaptă să iasă din gură și să pornească alergînd, poate zburînd, către celălalt!” (Op. cit. p. 38).

Ei? Cui îi mai vine să rîspundă la o insultă cu altă insultă?

Și pentru cît tot sîntem la capitolul „să ne inchipuim”, hai să ne inchipuim (odată cu autorii) că ne frîmintă următoarea problemă metafizică (p. 45): „Ce s-ar alege de viața noastră dacă n-ar exista eticheta? Ce s-ar întîmpla dacă oamenii s-ar comporta fiecare după bunul lui plac?” Rîspunsul ni-l imaginăm și noi (s-ar duce totul de ripă etc...) dar nu la proporțiile cosmice, colosale, adică reale, de la p. 45: „Unul scoate pîlăria ca să salute, altul, care o ținea în mînă, o pune în cap tot ca să salute... Un al treilea își suflă nasul în semn de salut, în timp ce o persoană mai energică și mai directă, scuipe, tot ca să salute. Cum să mai știm vreodată dacă cineva ne-a salutat sau nu? (Intr-adevăr, cum?, n.n.) Să presupunem că întîlnim un om pe stradă. Politicos, suflăm nasul, felul nostru de a saluta. Omul ne scuipe. Bun, ne gîndim, ne-a rîspuns la salut. Cu un zîmbet îi spunem: „Ce bine-mi pare că te întîlnesc!”. „Ți-am făcut doar semn că sînt grăbit. De ce mă oprești?” „Grăbit? Semn? Care semn?” „Cînd scuipe pe cineva înseamnă „te salut în treacăt, sînt grăbit”. „Iartă-mă”, ne scuzăm amabil. Îi tragem o palmă, explicăm că înseamnă „succes unde mergi” și plecăm mai departe...”

Pagini unice, pagini zguduitoare, pagini de neuitat!

AL. MONCIU-SUDINSKI ■

ION DOGAR MARINESCU ■

Cu astfel de articole ni se face frig

În virtutea dreptului la replică, publicăm în acest număr intervenția criticului muzical Alfred Hoffman, pe marginea reportajului „Fără muzică ni s-ar face frig”, semnat de A. Dohotaru.

S-a împlinit un sfert de veac de cînd mă îndelenețesc cu critica muzicală. Îmi iubesc profesia cu pasiune și știu că nu este de fel comodă; chiar dacă nu sînt uneori de acord cu cele scrise de confrății mei, mă supăr rău cînd, sub o formă sau alta, se exercită presiuni sau se cer „sanctiuni” împotriva celor ce-și exprima un punct de vedere personal, — cu condiția să fie întemeiat pe o probitate profesională indiscutabilă.

Breasia noastră are și ea însă dreptul de a fi apărată de invazia condelelor nechemate, adică a scriștilor despre muzică ce nu are acoperirea unei pregătiri muzicale temeinice. Mă refer strict la ceea ce se cheamă critica muzicală, nu la literatura despre muzică, pe care o citesc cu plăcere cînd este inspirată și cînd nu vine în contradicție flagrantă cu adevărul artistic. Cele mai penabile sînt însă cazurile cînd se amestecă genurile și cînd oamenii cu îndeminare și chiar har la scris, dar care privesc muzica din afară încep să creadă că se pricep realmente la orice și amestecă în paginile lor — alături de cursiv și sugestive formule — judecări de valoare. Nepricepuții sînt încîntați de verva literară a respectivului reporter sau chiar scriitor și cred că tot ce spune este adevărat. În fapt, sînt foarte multe șanse ca, din punct de vedere strict critic, opiniile emise să fie eronate, să nimerescă „cu oîștea în gard”.

Am început să citesc cu interes articolul „Fără muzică ni s-ar face frig” publicat în pagina 17 a numărului revistei „Flacăra” din 16 septembrie 1976 și la primele rînduri m-am bucurat că sîrbătoream noastră, a muzicienilor, — Festivalul „Enescu” — incită condelele literatilor să-i evocă atmosfera plină de farmec. Dar de îndată ce mi-am dat seama că aerul de reportaj agreabil se amestecă cu pretenții de critică muzicală și că cel ce scrie le potrivește „după ureche”, vîdînd o flagrantă nepricepere în ale muzicii, mi s-a făcut frig în suflet. N-am participat niciodată la polemici în ziare, respect părerea celui de lingă mine, dar de data asta m-am simțit atîns în demnitatea mea, de om care iubeste muzica și pe cei ce o slujesc și suferă cînd se spun lucruri nedrepte pe tarîmul acesta. Nu este vorba să ferești de critică pe nimeni — chiar pe cei mai mari artiști —, dar se cuvîne să-i aperi atunci cînd rigoroasa critică este aplicată pe dos.

A. Dohotaru, semnatarul articolului, se miră că Ion Voicu a cîntat în concertul de deschidere al festivalului Simfonia spaniolă de Lalo, care a fost și în trecut programată de atîtea ori încît „a învățat-o deja pe de rost”. Era și timpul, mai ales pentru cineva care se ocupă cu critica muzicală. Reporterul nostru deplînge soarta paginilor de pe pupitrul dirijorului, care s-au stăfîdit de prea multă uzură. Dar ar putea deplînge și soarta paginilor altor creații muzicale, care sînt adesea executate, spre delectul publicului, și care aduc bucurii mereu înnoite generațiilor de melomani — din fericele permanente improspătate. S-au stăfîdit, desigur, și paginile Simfoniilor de Beethoven, ale Artei fugii de Bach, ale Concertelor de Chopin, ca și — pe alt plan — ale dramelor lui Shakespeare sau ale comediorilor lui Caragiale. Nu cîntez să alatur vîloarea Simfoniilor spaniole de a capodoperelor mai sus înșiruite. Dar trebuie spus că în domeniul literaturii concertante bine consolidat și că verva ei plină de culoare plătorească ne incîntă și astăzi, după ce „am învățat-o deja pe de rost”. Dar mai este „ceva” tubitoriu muzicii au această manie de a asculta și reacționa la lucrarea preferată, de a-i pîtrîndu toate nuanțele, de a-i compara tîlmăcirile felurite. Ce ar spune, de pildă, A. Dohotaru vîzînd Simfonia spaniolă programată la radio în fiecare zi, timp de o săptămîină? Ar crede poate că redactorul muzical respectiv și-a pierdut uzul rațiunii.

De fapt, asemenea emisiuni sînt urmărîte cu mare pasiune de „microbiștii” muzicii, care se întrec în a compara diversele viziuni interpretative. Și între ele, cea a lui Ion Voicu stă, desigur, la loc de cinste.

Există un temel limpede pentru care Simfonia spaniolă de Lalo era foarte nimerită pentru a fi inclusă în programul concertului inaugural al festivalului. Este o lucrare deosebit de îndrăgită de George Enescu, care a cîntat-o de atîtea ori încît, fără îndoială, paginile partiturii folosite de el s-or fi „îngălbenit și stăfîdit”. Versiunea sa era atît de autentică, încît maestrul român ajunsese să fie privit drept poate cel mai mare interpret al Simfoniilor; în noiembrie 1907, de concertele comemorative date în orașul de baștină al lui Lalo, — Lille —, tocmai Enescu este acela care se vede invitat pentru a da viață sonoră faimoasei creații concertante. Iată, credem, destule motive pentru care acest opus al lui Lalo merita (sau poate chiar trebuia!) să figureze în programul concertului inaugural al „Festivalului Enescu”, fără să fim îndreptățiți să deplîngem „îngălbenirea și stăfîdirea” bietelor pagini ale fermecătoarei partituri.

După cite am înțeles, A. Dohotaru este jenat de faptul că Ion Voicu, într-unul din „bisurile” acordate după încheierea Simfoniilor spaniole, prelucreează „o foarte veche și lăutărească zecere prin hanuri vechi și circiuri de mahala”. Dreptatea ne obligă să menționăm că Ion Voicu, care n-a palzat niciodată în vedetă componistică, a realizat această parafrază — interpretată cu un rafinament violonistic aproape de limita visului — după un folclor pe care nici George Enescu n-a ezitat să-l exploreze din plin. Fără să încercăm nici un fel de comparație, să nu uităm că multe din capodoperele enesciene au la bază intonațiile folclorului orășnesc al lăutarilor noștri, instrumentiști populari pe care genialul muzician li asculta nu numai cu plăcere dar chiar cu evlavie — bineînțeles cînd era vorba de artiști adevărați ai domeniului.

Mal departe doresc să mă refer la comentariile articolului în discuție pe marginea unor probleme legate de artiștii și spectatoarele Operei Române. Nu este greu de aflat că, de un an încoace, sînt angajați al Operei Române, unde îndeplinesc atribuții muzicologice: redactez programe de sală, organizez recitaluri de lieduri în anumite seri

de luni, prezînt unele audiții în cluburi muncitorești, biblioteci sau școli etc. În rest, nu mă întrebă nimeni nici cit e ceasul și nimeni nu mă înabușă cu dragostea, știut fiind că în general cîntăreților nu le plac criticii, nici cînd sînt îmbrăcați în halne de cercetător științific principal. Nu particip în nici un fel la conducerea treburilor sau la vreo decizie legată de mersul instituției. Îndrăznesc să pretind deci că mi-am păstrat judecata limpede și nepărtinitoare față de cele ce se întîmplă în teatru. Și acum, să revenim la subiect.

A. Dohotaru comentează reprezentanța din festival cu Tosca de Puccini și după ce face cîteva observații judicioase cu privire la dificultățile implicate de mutarea spectacolului de la sediul la marea Sală a Palatului, trece în revistă pe artiști. O ridică în slăvi — pe drept cuvînt — pe Grace Bumbry, fiică de nota coresponsuzătoare — de trecere — lui Francisco Ortiz, dar socotește nimerit să afirmă că Nicolae Herlea „a fost nesigur din punct de vedere muzical”. Aici este punctul cel mai grav al articolului, aici este pila, lovitura sub centură menită să denigreze un artist al nostru de prima mărime. Îmi amintesc de ecourile deșteptate de debutul, cu cîteva timp în urmă, al lui Nicolae Herlea în rolul lui Scarpia. Nici aceia care erau gata să pescuască în apă tulbură — căci știu este faptul că vedetele n-au numai prieteni — n-au putut obiecta nimic. Personal însă, l-am văzut pe Herlea pentru prima oară în rolul lui Scarpia în spectacolul din festival. Și am fost profund entuziasmat. Iată o intruchipare a lui Scarpia pe care o doream de mult: subtilă, nuanțată, fără să demaște „bestia” cu mugete și tunete ci camuflînd cinismul și brutalitatea sub o haină de elegantă, cavalierism, chiar farmec. Confruntarea dintre Floria Tosca și Scarpia în actul al doilea a devenit unul din magnificele momente de operă la care am asistat — alături de doi foarte mari artiști ai scenei lirice mondiale, situații, din punct de vedere scenic și muzical, la același înalt nivel de realizare: Grace Bumbry și Nicolae Herlea.

Am făcut parte din echipa de critici care a discutat pe toate fețele spectacolul respectiv la microfon: critici aceri, de multe ori duri, dintre cei „negri în cerul gurii”. Nici unul n-a avut decît cuvinte de maximă apreciere pentru realizarea lui Nicolae Herlea. Nu obisnuiesc să îmi rezem aprecierile pe eco-uri din alte cronici sau pe succese din străinătate. Dar n-aș putea să omit totuși faptul că Herlea a înregisit nu de mult succese răsunătoare — între altele în Japonia și Suedia — fiind chemat să interpreteze rolul lui Scarpia alături de alte nume de primă mărime ale artei de operă contemporane.

Se afirmă mai departe că Valentin Loghin a fost slab în rolul lui Angelotti. În realitate, a fost cea mai bună apariție a lui Loghin din ultima vreme: a creat excelent chipul celui hăituit, obosit, dornic de ajutor în lupta înegală cu zbirii contrarevoluției. Despre Constantin Gabor, cu totul remarcabil în rolul Sacristanului, nu se spune nici un cuvînt; nici despre prezența impresionantă a corului pregătit de Stelian Olariu. În schimb, se trage cu tunul în Marcel Angelescu, în legătură cu care se folosește expresia: „rîspund la numele de”, ca și cum ar fi vorba de un delincent căutat de miliție. Oare cîți din sală au fost jigniți sau indignați de prezența lui Angelescu în rolul lui Spoleto? Paradoxal lucru: acest cîntăreț serios și util, care are din păcate un necontestat defect de vorbire, face adesea să se audă și să se înțeleagă textul mai bine decît unii colegi cu pretenții mai înalte.

De fapt, fără nici o exagerare, spectacolul cu Tosca va rămîne înscris cu litere de aur în analele festivalurilor „Enescu” și cred că mulți dintre cei din sală îl consideră unul din marile spectacole de operă urmărîte vreodată. Și în momentul acesta, A. Dohotaru găsește potrivit să înceapă să filifile amenințări dubioase la adresa colectivului colectiv al Operei Române. Colectiv care a realizat în stagiunea trecută spectacolul cu Hamlet — demn, alături de cel cu Oedip, să reprezinte creația românească de operă în fața oricărui public de pe acest pămînt — care a reluat recent cu succes unele titluri din marele repertoriu (Cavalleria rusticana, Palate, Faust), care a inclus în meritoria stagiune estivală o incîntătoare premieră cu două perle ale istoriei operei — La serva padrona și Bastien și Bastienne — care se pregătește să înfrunte dificultățile uriașe ale Walkiriei Wagnerne, care studiază Năpasta lui Sabin Drăgoi, care doarește să întîmpine centenarul independenței naționale cu montarea unor lucrări originale, de neapărat de marele eveniment, care susține zeci și sute de recitaluri în uzine, întreprinderi, care duce frumusețea artei operei — de-a lungul unor turnee adeseori obositoare — în multe alte orașe ale țării, care a obținut succese de prestigiu la fiecare deplasare peste hotare.

Desigur, în mersul unei asemenea instituții nu totul poate fi perfect și este totdeauna loc și pentru mai bine. Dar se puteau care realiza toate cele de mai sus — și în ritmul realmente fiftitor de muncă din ultima vreme — fără eforturi considerabile, fără devotament și seriozitate? Mă îndoiesc...

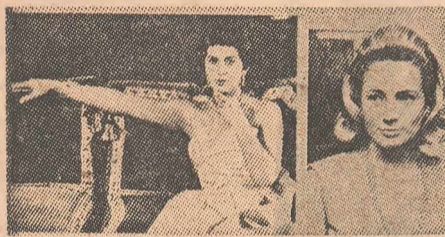
ALFRED HOFFMAN ■

MILIARDARI ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Niarchos și războiul cumnaților din greșeală

Firește, în fața unei asemenea operațiuni de pură piraterie în ritm și stil moderne nu putea rămâne indiferent celălalt ginere al socrului de aur — Aristotel Onassis. Astfel că, după un prim conflict așa-zis sentimental, când cei doi își disputaseră mina Tinei, a apărut al doilea: de data aceasta era vorba de afaceri. „Ari”, cumnatul lui Stavros, ginere și el al lui Livanos, se simțea vexat de acțiunea celor doi, nu admidea să fie lăsat deoparte exact în perioada în care avea dificultăți în afacerile sale cu tutunul și când întreținea mai bine ca oricine, zicea el, viitorul transportului maritim, adică al navelor gigant. După turgutele ce au îmbrăcat haina penibilului, după șantajele de gen mafiot (amenințarea cu denunțarea celor doi, cu divorțul de ingenua Tina și cine mai știe de ce fel) i s-a facilitat și lui „Ari” o asemenea achiziționare care însă, cind va fi descoperită îi va aduce un proces de toată frumusețea. La care Onassis s-a prezentat apelînd la tot felul de trucuri, unul mai facilic decît altul. Suficient pentru a-l face să dureze fix un deceniu (1948-1958). Amatorii de statistici au calculat că au depus memorii 375 de avocați, iar sentințele pronunțate se cifrau la 160 milioane dolari din care „Ari” n-avea să plătească decît aproximativ șase milioane.

Eugenia (stînga), a treia soție a lui Niarchos, și Charlotte (dreapta), cea de-a patra.

Între timp, Stavros Spiros Niarchos își vedea de contrabanda navală, într-o perfectă liniște. Navele sale cu pavilioane în eulor albastru-alb pe care, desigur, se afla inscripția litera „N” se puneau cu promptitudine la dispoziția unor firme de import-export, preocupate și ele să eludeze tarifele navale în vigoare și să recurgă la cele neînregistrate (și convenabile) ale lui Niarchos. Îl secolunda cu brio Stavros Livanos care, deși îmbătrînea, iar fiica lui, Tina, căsătorită cu Onassis, avea tot felul de dificultăți, afișa aceeași nedezmințită dorință de a-și spori mereu averea.

Bătrînul pirat de mare nu-și trăda vocea și tradiția, era, adică, preocupat de intermedieri, făcea speculă și alte afaceri pe piața navelor vechi, uzate, fără a declara vreodată valoarea cîștigurilor realizate. La orizont apărea însă nori negri declanșati exact de cei în care Livanos regăsisse intact marea sa apetit de parvenire și de îmbogățire și pe care hotărîse să-i facă gineri: Niarchos și Onassis.

Astfel, cumnatul din greșeală al lui Stavros Spiros Niarchos își făcea o spectaculoasă intrare în clubul piratilor moderni — armatorii. Desigur, un asemenea fapt punea pe gînduri concurenții, printre care, în curînd, se va număra și Niarchos. Mai ales că „Ari” Onassis reușise marea performanță de a beneficia de participarea și asistența celor 375 (!) de avocați conduși de Herbert Brownell, angajat al firmei „Lord, Day and Lord”, o adevărată somitate în dreptul maritim și contracte navale al cărui sediu se afla în orașul în care Niarchos își stabilise noua reședință. E vorba, după cum se știe, de New York. Episodul însușirii navelor avea să fie comentat chiar de către Aristotel Onassis: „Încă din antichitate exista obiceiul ca unii să ia navele altora și apoi să-i oblige să plătească despăgubiri. Nu văd de ce nu s-ar întîmpla și astăzi asemenea cazuri”. Fără îndoială, un atare cinism ce evidențiază și mai mult procedeele pur pirateresti și înclinația profundă spre afaceri prea puțin cinștite n-aveau decît să-l inspire și pe celălalt „cavaler al tonajului” — cum îl numeau ziarisții pe Niarchos.

După o scurtă perioadă, atît de scurtă încît acum e total uitată, de cooperare ca între autentici cumnați, „Ari” și Stavros au descoperit că între ei nu există decît o mare rivalitate ale cărei limite au cuprins chiar și problemele familiale. Nu e de mirare că Stavros Niarchos și Aristotel Onassis au început să se concureze cu ferocitate, să se supraliciteze cu o nonșalanță uimitoare, să se fure unul pe celălalt și, mai ales, să se spioneze. Curînd însă, competiția a cuprins, cum spuneam, și familiile. Concursul s-ar putea lesne numi și cine divorțează mai mult? După tradiție, sau fiindcă era mai practic — ceea ce, în ultimă instanță e totuna — a intrat în scena divorțului „Ari”. Episodul e cunoscut și nu mai socotim necesar să insistăm asupra lui. Reamintim doar că „Ari” depășise stadiul intereselor financiare și încerca să intre în al celor

mondene, dacă nu cumva între cele două feluri de interdependențe nu e prea strînsă. După un proces faimos cu soprana Maria Callas, grecoaică și aceeași, cei doi erau văzuți împreună tot mai des. Nimic neobișnuit în așa ceva cînd e vorba de „Ari”.

Dar ce făcea Stavros în aceeași perioadă? Pe de o parte era discret, nu-i plăcea publicitatea, își tot mărea flota și, prin manevrele cunoscute, își sporea averea. După metodele știute inventa noi societăți — fictive, desigur — în țări care nu aveau măcar un vapor propriu și își ofereau cu mîrinimie pavilioanele avînd, evident, un cîștig ce nu trebuia subestimat. La Londra, în capitala de pe vremuri a unei imense „armada” pe Park Street, la nr. 41—43 înființa „Niarchos Ltd”, sediul firmei lui centrale în care marele comandant nu se știe cînd călca dar, indiferent unde s-ar fi aflat — pe uscat sau ocean, la munte sau la mare, în automobil ori vapor — primea cu rapiditate orice mesaj lăsat sau transmis acolo.

Pe de altă parte, în lumea interlopă, numele lui Stavros Niarchos a început să fie tot mai des amintit împreună cu cel al uneia Charlotte care, scris doar atît, nu ar spune nimic dacă nu l-am asocia și de al tatălui ei — faimosul Henry Ford II, fiul și succesorul lui Ford I. Deși evoluția lui Stavros nu era surprinzătoare, se spune că familia lui părea fericită. Fotografii și chiar filme vorbesc despre vestitul iaht „Creola”, faimoasa insulă Spetsopoula, impunătoarele vile și apartamente din insulă, Saint-Moritz, Cap d'Antibes, New York, Paris, Londra și Insulele Bermude — decorate cu celebrele picturi ale lui Cézanne — în care familia Niarchos își ducea o „fericită” viață. Erau ei doi — Eugenia și Stavros — și cei patru copii, Spiros, Constantin, Isabela și Filip, cel mai mare. Toate acestea pînă cînd în viața pragmaticului armator și-a făcut intrarea tinăra amintită, al cărei fel de a fi era pe cit de epatant pe atît de dezgustător. Acestei Charlotte nu-i plăceau marile „virtuți” ale clubului miliardarilor, drept pentru care nu-și schimba vestimentația decît la o lună sau două (după anotimp), ura coafezele și cosmeticienele. Imaginea îngrijită din fotografia de față nu trebuie să ne mire: e făcută în perioada mariajului cu Niarchos. Avînd suficienți bani moștenire de la cel ce era unul dintre regii miliardelor pe roți, făcea cam tot ce voia. Cam astfel a stîrnit curiozitatea și lui Niarchos ai cărui ochi sticleau în fața unei nonșalanțe de genul căreia el își dorise toată viața. Sedus, a introdus acțiune de divorț de a treia soție — Eugenia Livanos, mama celor patru copii ai săi. Aflînd cu repeziune vestea și mai ales că motivul divorțului era Charlotte — „Ari” a simțit că îi vine rău. În ultimul timp, din ce în ce mai insistent, și el tot la Charlotte se gîndea. Așa se încheie prologul viitorului război al cumnaților din greșeală — Onassis și Niarchos — prolog ce s-ar mai putea numi și cine divorțează mai mult?

Dar unul dintre cele mai palpitante episoade ale acestui „conflict” a fost cel dintre insulele Skoprios și Spetsopoula. Într-un fel — al extravagantei, luxului și, bineînțeles, al banilor aruncați — el a fost cîștigat de Spiros Niarchos. Insula Spetsopoula, Spetsopoula și chiar Spedopola — cum este ortografiat numele acestui pămînt de nici patru kilometri pătrați — este situată în mijlocul Mării Egee. Unii spun că nu-i cunosc locul exact, alții, dimpotrivă, afirmă că au vizitat-o pe ascuns și au făcut fotografii. Lucrul este foarte greu întrucît citeva zeci de oameni înarmați, însoțiți de cîini dresați special îi păzesc cu strictețe coastele. În apă, de jur-împrejurul insulei, instalații de avertizare dintre cele mai moderne își fac cu brio datoria. Astfel încît Spetsopoula este numită chiar și de pescarii de pe insula vecină — Spetsai — „insula interzisă a domnului Niarchos”.

Aici, în anul 1958, și-a stabilit refugiul acest cavaler al tonajului — Stavros Spiros Niarchos. Procedeu izbăvitor prin simplitatea lui, într-o vreme în care goana după paradisuri și locuri exotice făcea furor în lumea interlopă. Se căutau cu febrilitate și se obțineau cu bani grei terenuri mici situate de regulă pe malul mării pe care se construiau tot felul de vile și chiar castele, unele mai insolite decît altele. Desigur, acestea erau ascunse în spatele unor garduri imense, protejate de arbori și, adesea, chiar de oameni angajați special. Ceea ce a realizat însă Niarchos pe Spetsopoula era pe măsura stilului său de viață.

Mai întîi acum 18 ani a făcut o ofertă administrației grecești de a închiria Spetsopoula. Timpul de gîndire, după care s-a încheiat tranzacția n-a durat prea mult poate și pentru că cei ce trebuiau să aprobe știau că aceste insule și insulițe erau fie nelocuite, fie atît de aride încît nu meritau prea multă atenție. Stavros Niarchos știa pe ce dădea banii — nici prea mulți, ca să nu-și strice obiceiul, și nici prea puțini pentru ca să nu obțină pămîntul. Astfel încît a devenit chirașul Spetsopoulei pentru exact 99 de ani începînd din 1958. Dacă tot sintem la capitolul detalii se impune să mai precizăm că, după cum afirmă unele reviste occidentale bine informate, Eugenia, soția lui, a fost cea care alesese insula dintre cele citeva sute care existau. Odată închiriată, a urmat operațiunea „creării paradisului”. Mulți dintre specialiștii consultați — unii adevărate somități în satisfacerea tuturor gusturilor miliardarilor — n-au întrevăzut nimic deosebit, și-au declinat posibilitățile sau, pur și simplu, proiectele lor n-au fost luate în seamă de exigenții Stavros și Eugenia. „Cum adică, motivau ei,

noi să posedăm cel mai vestit iaht de pe mapamond (e vorba de „Creola” despre care vom vorbi la timpul oportun), iar pe pămîntul acesta să nu facem ceva „ca lumea”?”

„Ca lumea” voia să însemne o șosea asfaltată care să inconjore insula, o vilă albă („Vila Niarchos”) din ale cărei 15 apartamente să se poată contempla albastrul tulburător al mării, un microport — pentru „Creola” dar și pentru alte nave cu pavilion albastru-alb și litera „N” în mijloc — pini, măslini și chiparoși, plajă, fațană și căprioare — pentru a satisface apetitul vinătoresc al lui Stavros al invitațiilor lui de soi — debarcadere și garaje subterane.

Pe scurt, dintr-o stîncă inaccesibilă și aridă, Niarchos și-a făcut un refugiu după ambiția lui. Ceea ce trebuie subliniat cu claritate este că și la edificarea acestui „paradis” au muncit zi și noapte bieții pescari și locuitorii din amintita Spetsai, plătiți cu sume mai mult decît modeste care, în realitate, nu acopereau nici măcar efortul făcut de ei pentru a ajunge pe Spetsopoula.

Bineînțeles că un asemenea refugiu nu putea să nu fie dotat cu instalații ultramoderne de transmisiuni — telefoane, radio, telex — la fel de bune și de puternice ca și cele de la Londra, de pe Park Street, 41—43, sediul central al firmei lui, sau de la New York, unde-și stabilise prima reședință.

Încheiată toată această operațiune, după ce a mai făcut un control scrupulos prin toată insula, chirașul sau proprietarul ei — cum vrem să-i spunem — și-a invitat bucurosi familia și cîțiva prieteni intimi

Deși s-a înecat altul, durerea rămîne aceeași

În dimineața aceea liniștită de septembrie nimic nu prevestea ceva rău. Soarele era încă puternic, cerul luminos, marea puțin agitată, plaja destul de plină pentru luna începutului de toamnă. Totul părea să anunțe o zi obișnuită care trebuia să se termine ca toate celelalte.

În jurul orei 11 un glas străbate vacarmul obișnuit al țărmlui: „Ajutor! Ajutor! Ajutor!”

La numai cîțiva metri de mal, un om e în pericol. Simte că marea îl trage spre adîncurile ei. În ciuda faptului că era inconștient de citeva persoane, nimeni din imediata sa apropiere nu își asumă riscul.

Și atunci, cei de pe plajă, conjugați într-un singur glas, încep să strige pe cel care trebuia să fie acolo, la datorie, pe Salvamar. Din păcate, în locul cu pricina, unde un om cerea dreptul la viață, nu era nimeni, absolut nimeni, din armata Salvamar-ului. Agitația crește vîzînd cu ochii. Unde sînt cei de la Salvamar, devine un leitmotiv transmis din om în om cu viteză amețitoare. Cîțiva curajoși se încumetă să înfrunte valurile, fiecare cum poate sau cum se pricepe, sîrînd în apă cu saltele, cu colaci de cauciu.

Încep discuțiile, comentariile.

— Dacă trec mai mult de trei minute, totul este în zadar.

— Nu e adevărat, intervine cineva. Un înecat în mare poate rezista și 7 minute, numai să fie salvat.

— Dar unde-i Salvamar-ul?

Reproșuri, proteste, nemulțumiri. Pe mare se așterne o aparentă liniște, în ciuda valurilor care se sparg furioase. După circa 7—8 minute, apare în sfîrșit un membru al Salvamar-ului aflat, bineînțeles, departe de postul său. Lumea, indignată, îl admonestează; salvatorul nostru se apucă să dea replici, în loc să se arunce cît mai grabnic în mare. Apare, în sfîrșit, o barcă. Între cei de pe mal, barca Salvamar-ului și salvatorul individual se așterne o lungă tăcere care la rîndul ei avea să fie spartă de plîsetele disperate ale unei femei care susținea că înecatul este soțul ei. Disperarea femeii crește în ciuda faptului că descrierea pe care încearcă să o schiteze între lacrimi și sughițuri nu este identică cu a omului care a strigat ajutor.

Se întorc unul cite unul salvatorii voluntari, revine apoi și barca Salvamar-ului. Îi privește. Băieții tineri, musculoși, marcați de efortul depus, dar și de evidența lor lipsă de antrenament. Sînt tăcuți. Își trag barca pe mal, spală pe în-delete viscele, apoi se așterne liniștea.

Retrasă pe plajă, femeia care își credea soțul înecat plînge deznădăjduită, rămînd surdă la toate vorbele încurajatoare venite din partea celor adunați în jurul ei. Peste citeva clipe însă, aveam să fim martor la o scenă tragicomică. Ridicînd ochii spre cer, parcă protestînd, femeia înfîlnește privire speriată a soțului, care bineînțelegînd nimic își privea cu uimire soția. În clipa aceea, plînsul disperat al femeii încetează. S-a înecat altul. Și devine fericită. Dacă această scenă a alinat durerea unei femei, asta nu înseamnă că undeva un cămin nu va suporta cu groază vestea înecării capului familiei.

Datorită unui tînăr întreprind subofiter de miliție, caporalul practicant N. Chirilă, este identificată victima: Cel-Mic Ion din Focșani, str. Cotești nr. 12, venit aici pentru citeva zile de odihnă. Acasă îl așteaptă nevasta și o fetiță nou-născută.

A doua zi îl caut pe tovarășul Dumitru Raizis, șeful punctului Salvamar „Belo-

s-o viziteze. Firește, cea mai încîntată era soția lui — Eugenia — care părea, în sfîrșit, cutiuta aceea de pe „Creola” pe care era obligată să-și petreacă foarte mult timp. Odată decantate primele impresii ale contactului cu noua Spetsopoula — la propriu — gazde și oaspeți au luat loc pentru dineul de inaugurare. Nu cunoaștem — și nici nu ne interesează — lista meniului. Bănuim doar că a fost suficient de extravagant. Știm că mesele au fost luminate cu sfeșnice prețioase, ale căror lumînări nu făceau fum, iar ceara nu curgea pe masă. Detalii reținute întrucît cînd, cei ce sărbătoreau și se bucurau de splendorile insulei, s-au ridicat satisfăcuți de la mese dîndu-și întîlniri pentru a doua zi și au intrat în somptuoasa vilă Niarchos, unul dintre ei a răsucit instinctiv comutatorul. Întineric. A mai încercat o dată. La fel. Atunci, un pînă, avînd mai multe calificări în afară de aceea de a minui bine pistolul și a rămîne mut în fața vorbelor stăpînului, a luat repede un sfeșnic și, la lumina lui, a verificat, siguranțele, care erau bune. Între timp, Stavros Niarchos simțea că blînda briză se transformă într-un viscol ce-i îngheață cu rapiditate corpul. După citeva zeci de minute — în care așteptarea a devenit și mai nervoasă — în urma unor cercetări mai amănunțite s-a constatat că dacă șoseaua ce inconjura insula era inundată de lumină, portul la fel, garajele subterane idem, „Vila Niarchos” nu fusese legată la grupul electrogen respectiv.

(Va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

na”, om trecut de prima tinerețe, fost sportiv de performanță. Dialogul este imposibil deoarece dumnealui susține că oamenii din subordine n-au nici o vină. Îl contrazic de pe poziția martorului ocular, căutînd să-i demonstrez că acolo, pe mare, nu era nimeni care să răspundă țîpetelor de ajutor.

„În această situație, se enervează tovarășul Raizis, nu mai avem ce discuta”. Se ridică, abandonează discuția, nu înainte de a-mi indica un nume: Ion Beraru, șeful sectorului nautic, care, după părerea dumisale, îmi poate da toate lămuririle. Această discuție am purtat-o la punctul sanitar, exact în dreptul locului unde a avut loc accidentul. De aceea am cerut părerea asistentei medicale Ana Capato, care alături de subofiterul de miliție se agita în căutarea unui salvator.

— Am căutat disperată pe cei de la Salvamar — îmi declară interlocutorul — cu atît mai mult cu cît știam că e un loc foarte periculos care a mai făcut victime. Știam eu, știau și ei, apa e mică, dar aici se înecă turștii. Eram pregătită pentru ajutor, nu credeam într-un deznodămînt fatal.

Tovarășul Ion Beraru își are sediul ceva mai departe de malul mării. Pe fața sa citesc îngrijorarea și mai ales nemulțumirea față de cele întimplate, în acel punct cunoscut și de dînsii drept periculos. Erau de serviciu salvatorii Anton Fein și Ion Mitrică, care în ciuda faptului că în sezon s-au comportat bine, acum au greșit. Lipsa lor de la post a costat viața unui om. Atunci cînd l-am vizitat, concluziile medicului legist erau deja cunoscute. În dreptul numelui lui Cel-Mic Ion a fost trecut diagnosticul înecat.

Această întimplare tristă trebuie să reamintească echipajelor Salvamar-ului că pentru ei nu există început și sfîrșit de sezon, ci doar o datorie continuă. Oamenii trebuie să lucreze cu întreaga capacitate, indiferent de numărul celor aflați pe plajă. Dacă ar fi să luăm în considerare normele legale existente, între Belona și Vraja Mării ar fi trebuit să existe minimum 6 bărci, cu cite doi oameni, unul pe mal, celălalt la vîslă, gata oricînd să intervină la cel mai mic semnal de alarmă. În ziua de 16 septembrie, între aceste două puncte nu era decît o singură barcă și aceea cu echipajul dispersat. Aflăm de la interlocutorul nostru că anul acesta, pe întreg sectorul său, adică de la Năvodari la 2 Mai, în afara stațiunii Neptun, care are o altă administrație, au fost 7 înecați, dintre care 4 au decedat datorită afecțiunilor cardiace sau alcoolului din sînge și 858 salvați de echipaje ale Salvamar-ului. Fără îndoială, aceste cifre denotă muncă sustinută, seriozitate și dăruire dar accidentalul căruia l-am fost martor își păstrează dimensiunile sale reale, indiferent de ceea ce a fost în trecut.

Problema echipajelor Salvamar este complexă. Din păcate, ei, salvatorii, au statut de sezonieri, recrutarea făcîndu-se mai mult fortuit. După părerea noastră pregătirea fizică și morală a unui personal calificat ar trebui să se desfășoare întregul an, pentru că una este să fii un bun inotător și alta să salvezi un om de la înec. Anul acesta, în ciuda faptului că veniturile salvatorilor au crescut de la 5,40 lei ora la 7,30 lei ora, salvatorii au fost mai puțini, deoarece în buget, la capitolul respectiv, cifrele au rămas aceleași. De aici bătăi de cap în plus, și mai ales consecințe regretabile.

Cine sînt în definitiv salvatorii? Tineri, elevi ori studenți, buni inotători care doresc — și bine fac — să cîștige un ban în timpul vacanței. Ei ar fi bineveniți numai atunci cînd ar umple unele goluri ale salvatorilor angajați, bine antrenați și pregătiți pentru orice situație. E greu de presupus că sezonierii pot face față tuturor cerințelor unei munci grele și pline de răspundere.

DAN BIRLADEANU ■

ÎNFLORIREA

E-atât de necesar să fii frumos
cînd primăvara bubuie în lume.

O, patrie, acum aş putea să te mîngîi pe frunte,
aş putea să-ţi sărut tălpile,
cel mai uşor e să fii la extreme
însă cumplit de grea-i universalitatea
pentru că e întotdeauna la mijloc.

Să scrii despre pămîntul ţării tale
cu uşurinţă şi necugetare
e o enormitate tot atît de mare ca şi cînd ai porunci:
ieşi, patrie, din casa mea afară.

E o datorie a materiei să nască poezi,
într-un poet înfloreşte pămîntul părinţilor săi
şi se desăvîrşeşte,
în nici un colţ al pămîntului nu pot rămîne
codrii şi munţii şi mulţimile neexprimate.
Nimeni nu v-a putea împiedica niciodată
să comunicaţi din sufletul vostru singuratic
cu forţele veşnice ale materiei unice,
dar cine iubeşte o arătare abstractă s-a rătăcit de iubire.
Cine iubeşte şi crede în dragostea sa
trece dincolo de orice dogmă.
Comunismul nu e o dogmă,
ci iubirea eternă pentru omul de azi
în numele omului de mîine.
Masele nu pot fi fanatizate ca o idee abstractă,
după cum a arătat istoria, aceasta a dezlănţuit bestialitatea şi haosul.
Învăţători şi constructori ai acestui popor,
educaţi individul concret,
convingeţi personalitatea propriei lui conştiinţe.
Poporul român este
omul ridicat la puterea a douăzeci şi unu de milioane.
Puterea unui popor se întemeiază în veşnicie
pe puterea indivizilor săi şi pe măreţia personalităţilor sale.
De aceea nu-i plac alămurile
şi răbufnelile prăfuitelor tobe.

De aceea îi place liniştea limpede, în care
se aude perfecţiunea perlelor zămislindu-se
în scoicile de pe fundul oceanelor
şi melcu inimii care-şi scoate fără teamă din găoacea singelui
fragilele antene-ale-ntrebării
cu care pipăie-adevărurile lumii.

Conducători fericiţi ai acestui popor muncitor,
voi sinteţi flăcările
în virful uriaşului rug
şi lumina voastră istorică pe care o semănaţi în largul materiei
se trage din arderea maselor.
Cine poate să spună cite popoare ard nevăzute
sub flacăra tremurătoare a stelelor?
Voi sinteţi fruntea noastră pe care o ridicăm
dintre munţii întunecaţi în lumina istoriei,
vorbind cu voi, vorbim cu cîntea din noi înşine
şi cu sinceritatea noastră fără moarte.
Voi reprezentaţi puterea din putere,
să fim cu toţi ai noştri conducători şi mase
în patria de veci a noastră.

Dacă-n propria voastră ţară
Aţi trăit ca la străini
Iată clipa cea mai mare
Fiţi voi înşivă, români!

Libertatea nu este o calitate abstractă
ci un cîmp energetic perfect măsurabil,
suferinţa morală se naşte dintr-o greşală de calcul.
Epocile celei mai înfloritoare libertăţi
sînt cele mai bogate-n energie
pentru că libertatea însăşi este această energie cosmică, veşnică,
timpul iubirii înălţat la puterea popoarelor.
Libertatea nu este un ideal,
nimic din lumea aceasta nu e ideal,
nici imaginar, nici fantastic,
ci totul e cumplit de real.
Nu există minuni,
cea mai mare minune este realitatea.

În lumea în care trăim
cînd rachetele treieră holdele aştrilor
şi sateliţii string mîere din vîgăunile cerului,
mitul este o laşitate
a celor scirbiţi de cunoaştere.
Eroii sînt inexplicabili cînd totul e posibil.
Mă plictisesc fecioarele ipocrite cărora le clocoteşte
dorinţa în măduva oaselor.
Dispreţuiesc pe cei ce se sterilizează pentru un pretins ideal.
În vremurile de muncă şi de pace
suferinţa eroică şi singurătatea sînt neputinţă.
Mă revoltă cei care flutură mereu pe buze
neînţelegerea şi suferinţa,
ei sînt asemeni celor care-şi întrebunţează creierul
doar pentru a-şi umple stomacul.
Cel ce munceşte pentru un milimetru cub de conştiinţă în plus
n-are decît şansa de-a fi fericit!

Adevărat, e multă ordine-ntr-o ladă goală
dar să nu căutăm mormane de dovezi pentru a dovedi

simplitatea unui lucru firesc,
să căutăm mai degrabă o singură lege
să puteţi folosi cu ea nenumăratele lumilor fenomene.
Dar mai presus de aceasta căutaţi libertatea.
Dacă există în spinii particulelor elementare
numere cuantice de stranietate şi farmec,
există cu siguranţă şi particule de libertate.

Dăruiţi omului libertatea de-a fi necesar.
Înfloriţi
ca merii
ca perii
în mijlocul primăverii.

Să te bucuri de noua viaţă ca de o adîncă totalitate
e cea mai mare realizare a ştiinţei şi artei.
Totul e schimbare nouă, revoluţie continuă,
totul curge, se învîrte, totul urcă tot mai sus,
vechiul e sfărmat iar noul neîncrederi noi aduce,
nu mai au puncte de sprijin cei ce s-au pierdut pe ei.
Mai trăiesc dintre aceştia
care-şi fac din trupul ţării uniformă
şi se tem de toţi pentru că se tem de sine.
Ţara este ca un suflet care curge fără margini
care-şi caută o albie, matca fericită,
oamenii se-ntorc la oameni şi se-ntreabă şi se miră
cît de nou poate fi omul. Dar neliniştea-ncolţeşte,
e nevoie de noi datini şi de noile altare,
e nevoie de vechime azi cînd totul este nou.
Ne întoarcem iar la vatră, la părinţi, la sînul ţării
ca să căutăm cu sete patima de siguranţă.
Este vremea presimţirii de dureri preafericite,
este vremea înfloririi într-o ţară ca un om,
este primăvara noastră,
aşteptăm numai să stringă soarele cununi de raze
să putem desface floarea României pe pămînt.

Dacă-n propria voastră ţară
Aţi trăit ca la străini,
Iată clipa cea mai mare
Fiţi voi înşivă, români!

Prin noi va fi în lume un sat universal
ca raza fără margini între izvor şi mal,
o stea ce-n măreţie iubire să consume
încît în centrul lumii să fii oriunde-n lume.
Nu armele-nflorite pe lespezi de mormînt
aduc unirea lumii, ci pacea din cuvînt.

Muncitori ai Renaşterii româneşti,
patria voastră liberă este astăzi Şcoala de bucurie a lumii.
Îndrăzniţi totul şi veţi avea puterea de a cundaşte totul.
Măsura măreţiei se află doar în voi înşivă.

De voi depinde tot ce va rămîne,

Nu aveţi de ales între pasiune şi raţiune,
totul e complementar totul,
oceanul e contemporan cu toate ţărmurile sale,
dar aveţi de ales între înfrîngere şi victorie
şi aveţi de ales mai ales viaţa durabilă sau moartea năpraznică.

De voi depinde tot ce va rămîne pe pămînt.

Numai voi singuri puteţi înflori la răscrucea de acum a istoriei
din propria voastră viaţă, după propria voastră voinţă
pentru că în voi înşivă trebuie să triumfe
sîmburele nemuritor al vieţii universale.

Dacă-n propria voastră ţară
Aţi trăit ca la străini,
Iată clipa cea mai mare
Fiţi voi înşivă, români!

Călcaţi pe idealuri ca pe-un prag,
Deschideţi porţile către posibil!

Sufletul nostru murmură : acum.
Pămîntul nostru murmură : acum.
Soarele nostru murmură : acum.
Istoria strigă : acum!

ION ZUBAŞCU ■

FLACARA Redacţia : Bucureşti, Piaţa Ştiinţei 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20; interioare : reportaj (A. Dohotaru - 16 17); cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu - 16 06); ştiinţă (Liviu Timbus - 16 18); probleme cetăţeneşti - scrisori (Marga Nedelea - 17 87); publicişti comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristoche - 16 18); fotoreportaj - 15 95; documentare - 16 23; administraţie (Alexandru Medar - 17 86); secretariat de redacţie (Dan Birlădeanu, Sorin Postolache - 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacţie (Marius Popescu 17 78 82 şi interior 16 11); redactor şef adjunct (Traian Prosan - 17 78 82 şi interior 17 83); redactor şef - 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Ştiinţei».

Redactor şef: **ADRIAN PĂUNESCU**